

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Učinkovitost strateškega načrtovanja dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije in načrtovanja proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah

2019

13 CLIMATE ACTION

7 CENOVNO DOSTOPNA IN ČISTA ENERGIJA

9 INDUSTRIJA, INOVACIJE INFRRASTRUKTURA

CILJI
TRAJNOSTNEGA
RAZVOJA

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Učinkovitost strateškega načrtovanja dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije in načrtovanja proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah

Številka: 3262-3/2016/114

Ljubljana, 18. septembra 2019

Povzetek

Računsko sodišče je revidiralo učinkovitost strateškega načrtovanja dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije in načrtovanja proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016. *Cilj revizije* je bil izrek mnenja o učinkovitosti Vlade Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada) in ministrstva, pristojnega za energetiko, pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije in pristojnega upravljavca kapitalskih naložb države in GEN energije, d. o. o., Krško (v nadaljevanju: Gen energija) pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016.

Za izvajanje nalog ministrstva, pristojnega za energetiko, ki so predmet revizije, je bilo do 10. 2. 2012 pristojno Ministrstvo za gospodarstvo, od 10. 2. 2012 do 18. 9. 2014 Ministrstvo za infrastrukturo in prostor in od 18. 9. 2014 Ministrstvo za infrastrukturo. Za izvajanje nalog upravljavca s kapitalskimi naložbami v lasti Republike Slovenije, ki so predmet revizije, je bila do 20. 10. 2010 pristojna vlada, od 20. 10. 2010 do 28. 12. 2012 Agencija za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije, od 28. 12. 2012 do 26. 4. 2014 Slovenska odškodninska družba in od 26. 4. 2014 Slovenski državni holding (v nadaljevanju: upravljavec kapitalskih naložb).

Računsko sodišče je ugotovilo, da *vlada* pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016 *ni bila učinkovita*.

Vlada je leta 2006 sprejela Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023, v kateri je predvidela izgradnjo drugega bloka Nuklearne elektrarne Krško (v nadaljevanju: drugi blok NEK), kar predstavlja odmik od namere v Resoluciji o Nacionalnem energetskega programu, ki jo je leta 2004 sprejel Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljevanju: državni zbor), da bo Republika Slovenija podprla skupno izgradnjo nuklearne elektrarne na ozemlju Republike Hrvaške. Kljub temu je vlada pripravo novega Nacionalnega energetskega programa vključila šele v svoj program dela za leto 2010. Poleg tega v obdobju od leta 2012 do leta 2014 ni v zadostni meri spremljala, usmerjala in nadzorovala ministrstva, pristojnega za energetiko, pri pripravi osnutka predloga Nacionalnega energetskega programa, saj po objavi poročila o javni obravnavi osnutka predloga Nacionalnega energetskega programa, ki ga je ministrstvo pripravilo februarja 2012, ni sprejela nobene odločitve o nadaljnjih aktivnostih za pripravo oziroma sprejem Nacionalnega energetskega programa, zato ta ni bil nikoli dokončan in sprejet na vladi. Vlada je v letu 2014 pristopila k pripravi novega nacionalnega energetskega programa, imenovanega Energetski koncept Slovenije, in ga uvrstila v svoj program dela za leto 2014. Ker Energetski koncept Slovenije ni bil pripravljen in sprejet na vladi do načrtovanega roka, ga je vlada ponovno uvrstila v svoj program dela za leto 2016 in za njegov sprejem predvidela skrajni rok 30. 6. 2016, ki prav tako ni bil dosežen.

Vlada je v maju 2015 sprejela in v državni zbor posredovala Predlog Odloka o strategiji upravljanja s kapitalskimi naložbami države, v katerem je predvidela izgradnjo drugega bloka NEK, kar vsebinsko ni bilo usklajeno z Resolucijo o Nacionalnem energetskega programu iz leta 2004, v kateri je predvidena skupna izgradnja nuklearne elektrarne na ozemlju Republike Hrvaške. Vlada je v Predlogu Odloka o strategiji upravljanja s kapitalskimi naložbami države opredelila svoje cilje v zvezi z naložbo v Gen energiji in sprejemljivost investicije v drugi blok NEK, hkrati pa ni izvedla aktivnosti za čimprejšnji sprejem nacionalnega energetskega programa, v katerem bi se opredelila glede nadaljnjega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije. Takšno ravnanje vlade je posredno vplivalo na poslovne odločitve Gen energije, ki zaradi odsotnosti državne strategije na področju energetike ni mogla realno pripraviti svojih strateško-razvojnih načrtov, v katerih so načrtovane dolgoročne naložbe.

Računsko sodišče je ugotovilo, da je bilo *ministrstvo, pristojno za energetiko*, pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016 *delno učinkovito*.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je v maju 2006 v okviru Resolucije o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 vladi predlagalo med ključnimi razvojnimi projekti države v energetskega sektorju tudi izgradnjo drugega bloka NEK. Vendar vse do začetka leta 2009 ni pristopilo k novelaciji veljavne Resolucije o Nacionalnem energetskega programu iz leta 2004, v kateri je predvidena skupna izgradnja nuklearne elektrarne na ozemlju Republike Hrvaške, niti k pripravi novega nacionalnega energetskega programa. Ministrstvo, pristojno za energetiko, je šele v letu 2009 začelo s postopki za pripravo novega Nacionalnega energetskega programa, vendar ga ni pripravilo pravočasno ter ga posredovalo v sprejem vladi v rokih, načrtovanih v programih dela vlade. Ministrstvo, pristojno za energetiko, je osnutek predloga Nacionalnega energetskega programa pripravilo junija 2011, ni pa na podlagi priporočil iz javne obravnave, končane februarja 2012, dopolnilo osnutka predloga Nacionalnega energetskega programa in nadaljevalo s postopki, ampak je v letu 2015 v skladu z novim Energetskim zakonom začelo pripravljati nov nacionalni energetski program, poimenovan Energetski koncept Slovenije. Ministrstvo, pristojno za energetiko, tudi osnutka predloga Energetskega koncepta Slovenije ni pravočasno pripravilo, zato roki za sprejem tega dokumenta na vladi v letih 2015 in 2016 niso bili doseženi.

Čeprav vloga Gen energije za izdajo energetskega dovoljenja za drugi blok NEK, ki je bila vložena v letu 2010, ni izpolnjevala pogojev iz Pravilnika o izdaji energetskega dovoljenja, ministrstvo, pristojno za energetiko, Gen energiji ni izdalo odločbe, s katero bi odločilo o vlogi za izdajo energetskega dovoljenja za drugi blok NEK vse do aprila 2014, ko je izdalo sklep o ustavitvi postopka izdaje energetskega dovoljenja, to je po poteku treh let od vložitve vloge. Ker se ministrstvo z izdajo odločbe, s katero bi odločilo o vlogi za izdajo energetskega dovoljenja ni opredelilo do projekta drugi blok NEK, je s tem pri Gen energiji povzročalo negotovost, ali je projekt drugi blok NEK sprejemljiv.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je v začetku leta 2011 pripravilo sektorsko politiko s področja energetike, v katero je vključilo tudi jedrski scenarij z drugim blokom NEK iz osnutka predloga Nacionalnega energetskega programa, in jo posredovalo upravljavcu kapitalskih naložb države z namenom, da jo upošteva pri pripravi predloga strategije upravljanja z državnim premoženjem. V letu 2015 je ministrstvo, pristojno za energetiko, ponovno sodelovalo v procesu priprave strategije upravljanja s kapitalskimi naložbami države in v maju 2015, potem ko je vlada že sprejela strategijo, dvakrat predlagalo dopolnitev besedila Predloga Odloka o strategiji upravljanja s kapitalskimi naložbami države, ki se nanaša na drugi blok NEK, z navedbo, da naj bo odločitev o dolgoročni prihodnosti jedrske opcije v Republiki Sloveniji obravnavana in določena v Energetskem konceptu Slovenije.

Računsko sodišče je ugotovilo, da je bil *upravljalavec kapitalskih naložb države* pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016 *delno učinkovit*.

Upravljalavec kapitalskih naložb države v postopkih priprave predloga strategije upravljanja kapitalskih naložb države ni opozoril vlade, da je treba za zagotovitev učinkovitega upravljanja s kapitalsko naložbo države v Gen energijo v strategiji bolj jasno časovno in vsebinsko opredeliti cilje upravljanja in aktivnosti Gen energije v zvezi s projektom drugi blok NEK, saj še ni bila sprejeta strateška odločitev o sprejemljivosti nadaljnje uporabe jedrske energije za proizvodnjo električne energije. Upravljalavec kapitalskih naložb države v letnih načrtih upravljanja kapitalskih naložb ni opredelil podrobnih ciljev, ki se nanašajo na drugi blok NEK, ter ukrepov in usmeritev za doseganje teh ciljev. Letni cilji upravljavca kapitalskih naložb države glede drugega bloka NEK niso bili zastavljeni na način, da bi mu omogočali učinkovito spremljati izvedene aktivnosti Gen energije v zvezi z drugim blokom NEK, predvsem upravičenost izvedenih študij v zvezi z drugim blokom NEK tako glede vsebine študij kot tudi glede stroškov teh študij.

Upravljalavec kapitalskih naložb države je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 sprejel strateške oziroma razvojne načrte Gen energije, ki vsebinsko niso bili usklajeni z veljavno Resolucijo o Nacionalnem energetskega programu iz leta 2004, v kateri je predvidena skupna izgradnja nuklearne elektrarne na ozemlju Republike Hrvaške. Kot podlago za sprejem strateških oziroma razvojnih načrtov Gen energije je upravljalavec kapitalskih naložb države upošteval Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih 2007–2023, v kateri je predvidena izgradnja drugega bloka NEK, osnutek predloga Nacionalnega energetskega programa, v katerem je bil predviden tudi jedrski scenarij z drugim blokom NEK in Odlok o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države.

Upravljalavec kapitalskih naložb države je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 od Gen energije prejel letna in četrtna poročila, v katerih so bili predstavljeni tudi podatki o študijah v zvezi z drugim blokom NEK. Čeprav vsa letna in četrtna poročila v obdobju od leta 2006 do leta 2016 niso vsebovala vseh podatkov o pomembnejših izdelanih študijah in o njihovi skupni vrednosti in skupnih stroških, upravljalavec kapitalskih naložb države od Gen energije teh podatkov ni zahteval. Prav tako od Gen energije ni zahteval, da mu pripravi posebna poročila o projektu drugi blok NEK.

Upravljalavec kapitalskih naložb z letnimi poročili o upravljanju ni opozoril vlade in državnega zbora, da je treba glede projekta drugi blok NEK pridobiti jasno stališče Republike Slovenije, in ni poročal, v kolikšni meri je dosežen cilj iz strategije upravljanja kapitalskih naložb države oziroma kdaj bodo opravljene vse potrebne analize za sprejetje strateške odločitve glede investicije v drugi blok NEK.

Računsko sodišče je ugotovilo, da je bila *Gen energija* pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016 *delno učinkovita*.

V obdobju od leta 2006 do leta 2016 je Gen energija pri različnih domačih in tujih izvajalcih naročila 122 študij in analiz v skupni pogodbeni vrednosti 16.088.214 evrov brez DDV, ki se nanašajo na oceno in analizo upravičenosti in izvedljivosti projekta drugi blok NEK. Gen energija je kot podlago za naročanje študij v obdobju od leta 2006 do leta 2016 upoštevala dokumente, ki so bili sprejeti na vladi in v državnem zboru, kot tudi dokumente, ki so jih sprejele druge inštitucije in opredeljujejo možnost izgradnje drugega bloka NEK. Dokumente, ki so bili v času naročanja študij v pripravi in so predvidevali možnost izgradnje drugega bloka NEK, pa je obravnavala kot usmeritev oziroma kot politično sprejemljivost projekta drugi blok NEK.

Gen energija je v obdobju od 7. 1. 2007 do 31. 3. 2016 naročila 59 študij v zvezi z drugim blokom NEK, v skupni vrednosti 10.041.591 evrov brez DDV, katerih posamezna vrednost je presegla mejne vrednosti za postopke oddaje javnega naročanja, ne da bi javna naročila izvedla po enem izmed postopkov javnega naročanja v skladu z Zakonom o javnem naročanju na vodnem, energetske, transportnem področju in področju poštnih storitev. Takšen način poslovanja, poleg kršitve predpisov s področja javnega naročanja, predstavlja tveganje omejevanja števila potencialnih ponudnikov s tem pa vpliv na konkurenčnost in izbor najugodnejšega ponudnika.

Gen energija je na podlagi sprejetega Odloka o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države, v katerem je navedeno, da je Gen energija nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK, ocenila, da se je povečala verjetnost ustvarjanja gospodarskih koristi v zvezi z izvajanjem aktivnosti investicije drugega bloka NEK in je zato v poslovnih knjigah stroške študij v letih 2015 in 2016 v znesku 3.404.901 evrov evidentirala med opredmetena osnovna sredstva. Če bo sprejeta odločitev oziroma namera proti nadaljnji uporabi jedrske energije po letu 2043, pomeni, da investicije v drugi blok NEK ne bo, bo morala Gen energija stroške študij, ki jih je evidentirala med opredmetena osnovna sredstva, evidentirati med odhodke, kar bo negativno vplivalo na poslovni izid Gen energije tekočega leta.

Gen energija ni podrobneje opredelila in z upravljavcem kapitalskih naložb države uskladila, katere študije in aktivnosti, ki jih sicer določajo standardi in priporočila Mednarodne agencije za atomsko energijo, sodijo v fazo pred odločitvijo glede projekta ob upoštevanju okoliščin, ki se nanašajo na strateško načrtovanje energetske politike v Republiki Sloveniji, in posebnosti, ki se nanašajo na drugi blok NEK. Gen energija ni vzpostavila pogojev za učinkovito spremljanje izvajanja načrtovanih študij, saj je v poslovnih načrtih navedla le pomembnejše študije, študije je načrtovala v različnih dokumentih, v nobenem dokumentu za posamezno leto ni natančno in podrobno opredelila načrtovanih študij in ni navedla razlogov, zakaj je posamezna študija potrebna. Poleg tega tudi ni vzpostavila pogojev za učinkovito spremljanje poročanja o izdelanih študijah, ker ni uporabila enotne metodologije poročanja v letnih in četrletnih poročilih in ker v nobenem dokumentu za posamezno leto ni natančno in podrobno poročala o izdelanih študijah.

Računsko sodišče je za izboljšanje poslovanja Gen energiji podalo *priporočila*, za odpravo ugotovljenih neučinkovitosti pa je vladi, Ministrstvu za infrastrukturo, Slovenskemu državnemu holdingu, d. d. in Gen energiji naložilo *izvedbo popravilnih ukrepov*.

KAZALO

1. UVOD	10
1.1 OPREDELITEV REVIZIJE	10
1.2 PREDSTAVITEV REVIDIRANCEV	12
1.2.1 Vlada Republike Slovenije.....	12
1.2.1.1 Odgovorne osebe vlade.....	13
1.2.2 Ministrstvo, pristojno za energetiko	14
1.2.2.1 Odgovorne osebe ministrstva, pristojnega za energetiko.....	15
1.2.3 Upravljalci kapitalskih naložb države	16
1.2.3.1 Slovenski državni holding.....	17
1.2.3.2 Slovenska odškodninska družba.....	19
1.2.3.3 Agencija za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije	19
1.2.3.4 Vlada	20
1.2.3.5 Odgovorne osebe za upravljanje s kapitalskimi naložbami države.....	21
1.2.4 Gen energija.....	22
1.2.4.1 Odgovorne osebe Gen energije.....	26
1.3 PREDSTAVITEV PODROČJA REVIZIJE.....	26
1.3.1 Nacionalni energetske program.....	26
1.3.2 Strategija upravljanja s kapitalskimi naložbami države	29
1.3.3 Predstavitev projekta drugi blok NEK	29
1.4 REVIZIJSKI PRISTOP	30
2. STRATEŠKO NAČRTOVANJE DOLGOROČNEGA IZKORIŠČANJA JEDRSKE ENERGIJE ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE	31
2.1 UČINKOVITOST VLADE IN MINISTRSTVA, PRISTOJNEGA ZA ENERGETIKO, PRI NAČRTOVANJU	31
2.1.1 Načrtovanje in priprava Nacionalnega energetskega programa.....	32
2.1.2 Izdaja energetskega dovoljenja za projekt drugi blok NEK	42
2.1.3 Priprava strategije upravljanja s kapitalskimi naložbami države.....	44
2.1.4 Načrtovanje in priprava Energetskega koncepta Slovenije.....	46
3. NAČRTOVANJE PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE V JEDRSKIH ELEKTRARNAH	57
3.1 UČINKOVITOST UPRAVLJAVCA KAPITALSKIH NALOŽB DRŽAVE PRI NAČRTOVANJU	57

3.1.1	Akti upravljanja s kapitalskimi naložbami države.....	58
3.1.1.1	Priprava in sprejem strategije upravljanja s kapitalskimi naložbami države od leta 2011 do leta 2015 in cilji upravljanja z naložbo v Gen energijo	58
3.1.1.2	Letni načrti upravljanja naložb in cilji upravljavca kapitalskih naložb pri upravljanju z naložbo v Gen energijo.....	60
3.1.2	Sprejem strateško-razvojnih načrtov Gen energije	62
3.1.3	Spremljanje izvedenih aktivnosti Gen energije glede drugega bloka NEK.....	65
3.1.4	Poročanje upravljavca kapitalskih naložb države vladi in državnemu zboru.....	68
3.2	UČINKOVITOST GEN ENERGIJE PRI NAČRTOVANJU PROJEKTA DRUGI BLOK NEK	70
3.2.1	Študije upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK.....	71
3.2.1.1	Stroški študij	76
3.2.2	Načrtovanje, izvajanje, spremljanje in poročanje Gen energije o izvedenih študijah o drugem bloku NEK.....	78
3.2.2.1	Mednarodni standardi in priporočila na področju načrtovanja jedrskih objektov	78
3.2.2.2	Podlage za naročanje študij	79
3.2.2.3	Načrtovanje naročanja študij.....	81
3.2.2.4	Postopki naročanja študij v obdobju od leta 2007 do leta 2016.....	85
3.2.2.5	Poročanje o izvedenih študijah	93
3.2.2.6	Spremljanje izvajanja načrtovanih študij, spremljanje poročanja o izdelanih študijah in primerjava podatkov o izdelanih študijah	96
3.2.3	Posredni stroški v zvezi z drugim blokom NEK	98
3.2.3.1	Izselitev naselja Vrbina – nakupi nadomestnih zemljišč ter gradnja nadomestnih objektov..	98
3.2.3.2	Center za obiskovalce – Svet energije.....	100
4.	MNENJE	102
4.1	MNENJE O UČINKOVITOSTI VLADE PRI STRATEŠKEM NAČRTOVANJU DOLGOROČNEGA IZKORIŠČANJA JEDRSKE ENERGIJE ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE V OBDOBJU OD LETA 2006 DO LETA 2016	103
4.2	MNENJE O UČINKOVITOSTI MINISTRSTVA, PRISTOJNEGA ZA ENERGETIKO, PRI STRATEŠKEM NAČRTOVANJU DOLGOROČNEGA IZKORIŠČANJA JEDRSKE ENERGIJE ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE V OBDOBJU OD LETA 2006 DO LETA 2016	104
4.3	MNENJE O UČINKOVITOSTI UPRAVLJAVCA KAPITALSKIH NALOŽB DRŽAVE PRI NAČRTOVANJU PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE V JEDRSKIH ELEKTRARNAH V OBDOBJU OD LETA 2006 DO LETA 2016	105
4.4	MNENJE O UČINKOVITOSTI GEN ENERGIJE PRI NAČRTOVANJU PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE V JEDRSKIH ELEKTRARNAH V OBDOBJU OD LETA 2006 DO LETA 2016.....	107
5.	ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	109
6.	PRIPOROČILA	111
7.	PRILOGE	113

1. UVOD

Revizijo učinkovitosti strateškega načrtovanja dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije in načrtovanja proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016 smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije². Sklep o izvedbi revizije³ je bil izdan 7. 6. 2017.

Naša pristojnost je na podlagi izvedene revizije podati mnenje o učinkovitosti:

- Vlade Republike Slovenije in ministrstva, pristojnega za energetiko⁴, pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije in
- pristojnega upravljavca kapitalskih naložb države⁵ in GEN energije, d. o. o., Krško pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah

v obdobju od leta 2006 do leta 2016.

Revizijo smo načrtovali in izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁶, tako da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja.

1.1 Opredelitev revizije

Predmet revizije je:

- učinkovitost vlade in ministrstva, pristojnega za energetiko, pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016 in
- učinkovitost upravljavca kapitalskih naložb države in Gen energije pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016.

¹ Uradni list RS, št. 11/01, 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Št. 3262-3/2016/16.

⁴ Novele Zakona o Vladi Republike Slovenije uporabljajo izraz "ministrstvo, pristojno za energetiko", medtem ko je v obeh Energetskih zakonih (EZ in EZ-1) uporabljen izraz "ministrstvo, pristojno za energijo", čeprav gre v obeh primerih za isto področje ministrstva. V reviziji bomo uporabili izraz "ministrstvo, pristojno za energetiko".

⁵ V reviziji uporabljamo poenoten izraz "upravljavec kapitalskih naložb države", čeprav so v obdobju, na katero se nanaša revizija, z naložbami države upravljale različne institucije (več v točki 1.2.3 tega poročila). V določenih delih revizijskega poročila bomo naredili izjemo in kljub poenotenemu izrazu (upravljavec kapitalskih naložb države) navedli ime konkretnega upravljavca kapitalskih naložb, predvsem v primerih, ko gre za zakonske pristojnosti posameznega upravljavca institucije, ko gre za stališča ali pojasnila konkretnega upravljavca oziroma kadar to smiselno izhaja iz vsebine revizijskega razkritja.

⁶ Uradni list RS, št. 43/13.

Cilj revizije je:

- izrek mnenja vladi in ministrstvu, pristojnemu za energetiko, o učinkovitosti strateškega načrtovanja dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016 in
- izrek mnenja upravljavcu kapitalskih naložb države in Gen energiji o učinkovitosti načrtovanja proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016.

Da bi lahko izrekli mnenje, smo si zastavili naslednji glavni revizijski vprašanja:

- *ali sta bila vlada in ministrstvo, pristojno za energetiko, učinkovita pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016;*
- *ali sta bila upravljavec kapitalskih naložb države in Gen energija učinkovita pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016.*

V reviziji smo mnenja o učinkovitosti strateškega načrtovanja dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije vlade in ministrstva, pristojnega za energetiko, in o učinkovitosti načrtovanja proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah upravljavca kapitalskih naložb države in Gen energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016 oblikovali na podlagi odgovorov na revizijska vprašanja, ki predstavljajo hkrati tudi kriterije za presojo učinkovitosti poslovanja posameznega revidiranja. Kriteriji so navedeni v točkah, ki se nanašajo na posameznega revidiranja. Poslovanje posameznega revidiranja smo ocenili kot neučinkovito, če je bilo njegovo poslovanje v pretežnem delu v neskladju s kriteriji za presojo učinkovitosti. Poslovanje posameznega revidiranja smo ocenili kot delno učinkovito, če je bilo njegovo poslovanje v enako pomembnem delu skladno oziroma neskladno s kriteriji za presojo učinkovitosti.

Pri presoji učinkovitosti upravljavca kapitalskih naložb države in Gen energije pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016 smo se omejili le na aktivnosti v zvezi z drugim blokom NEK (to so predvsem aktivnosti, ki se nanašajo na študije o drugem bloku NEK), nismo pa preverjali aktivnosti upravljavca kapitalskih naložb države in Gen energije za podaljšanje življenjske dobe obstoječe NEK. Pri naročanju študij in analiz Gen energije, ki se nanašajo na študije upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK, smo se omejili le na proučevanje, ali je Gen energija izvajala postopke izbora izvajalcev študij in analiz v skladu z internimi predpisi in predpisi, ki so v tem obdobju urejali področje javnega naročanja, nismo pa preverjali izvedbe posameznih javnih naročil.

Pri presoji učinkovitosti vlade in ministrstva, pristojnega za energetiko, pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije smo se v reviziji omejili na aktivnosti vlade in ministrstva pri pripravi osnovnega strateškega dokumenta, to je nacionalnega energetskega programa, in drugih strateških dokumentov, s poudarkom na opredelitvi možnosti uporabe jedrske energije za proizvodnjo električne energije tudi v prihodnosti ter posledično možnosti gradnje drugega bloka NEK, nismo pa preverjali drugih aktivnosti vlade in ministrstva v obdobju od leta 2006 do leta 2016.

V obdobju od leta 2008 do leta 2016 je imela Gen energija stroške z izselitvijo naselja Vrbina⁷ in stroške z ustanovitvijo centra za obiskovalce Svet energije⁸, ki se na predvideno investicijo v drugi blok NEK nanašajo le posredno in v manjšem obsegu. Pri tem zneska, ki se nanaša samo na drugi blok NEK, ni bilo mogoče določiti. V reviziji smo stroške projektov Vrbina in Svet energije le vsebinsko in vrednostno predstavili kot celoto – pri tem nismo določali zneska, ki bi se lahko nanašal na drugi blok NEK.

1.2 Predstavitev revidirancev

1.2.1 Vlada Republike Slovenije

Zakon o Vladi Republike Slovenije⁹ (v nadaljevanju: ZVRS) določa, da je vlada organ izvršilne oblasti in najvišji organ državne uprave Republike Slovenije. Za vlado so skupno odgovorni vsi njeni člani, za delo posameznega ministrstva pa pristojni minister. Vlada usmerja državno upravo prek ministrov. Vlada nadzoruje delo ministrstev, jim daje smernice za izvajanje politike in za izvrševanje zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov ter skrbi, da ministrstva usklajeno izvršujejo svoje naloge. Predsednik vlade lahko daje ministrom obvezujoče napotke v zvezi z nalogami, ki izhajajo iz usmeritev vlade in so pomembne za delo posameznih ministrov.

Vlada je samostojna pri opravljanju svojih funkcij v okviru ustave in zakonov, državnega proračuna ter načelnih in dolgoročnih usmeritev državnega zbora. Vlada predlaga državnemu zboru v sprejem zakone, državni proračun, nacionalne programe in druge splošne akte, s katerimi se določajo načelne in dolgoročne politične usmeritve za posamezna področja iz pristojnosti države. Vlada je odgovorna državnemu zboru za politiko države, ki jo vodi, in za razmere na vseh področjih iz pristojnosti države; odgovorna je tudi za izvajanje zakonov in drugih predpisov državnega zbora ter za celotno delovanje državne uprave.

Vlada dela in odloča na sejah. Poslovnik Vlade Republike Slovenije¹⁰ določa, da vlada dela in odloča o zadevah iz svoje pristojnosti na rednih in dopisnih sejah vlade. Gradivo vlade lahko predlagajo v obravnavo predsednik vlade, ministri, generalni sekretar vlade, direktorji vladnih služb in drugi pooblaščen predlagatelji. Gradivo vlade je skupek dokumentov s predlogi vladnih odločitev, ki jih predlagatelj predloži vladi v obravnavo. Dokumenti vlade so zapisniki sej vlade in delovnih teles in sprejeti

⁷ V območju naselja Vrbina, ki leži v 1.500-metrskem območju omejene rabe prostora okrog obstoječe NEK, je predvidena lokacija drugega bloka NEK, poleg tega pa je na tem območju predvidena tudi gradnja odlagališča nizkoradioaktivnih in srednjeradioaktivnih odpadkov (v nadaljevanju: NSRAO), kamor naj bi se odlagali vsi jedrski odpadki, nastali v Republiki Sloveniji, ne glede na vir nastanka, ter poslovna cona Vrbina in tehnološki park – naselje bi torej izselili ne glede na to, ali bo na tem območju stal drugi blok NEK. Zato teh stroškov ne moremo pripisati drugemu bloku NEK.

⁸ Svet energije je interaktivni multimedijski center, ki obiskovalcem podaja informacije o pomenu energije in njene rabe v vsakdanjem življenju, tehnologijah proizvodnje električne energije ter o njenih gospodarskih, družbenih in okoljskih vidikih. Tudi ta projekt se ne nanaša le na jedrsko energijo in drugi blok NEK, temveč predstavlja vse dejavnosti skupine GEN.

⁹ Uradni list RS, št. 24/05-UPB, 109/08, 8/12, 21/13, 65/14, 55/17.

¹⁰ Uradni list RS, št. 43/01, 23/02-popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12, 10/14.

sklepi in akti vlade in delovnih teles. Za izvirnik dokumenta vlade se šteje v informacijskem sistemu vlade objavljeno besedilo ter njegove elektronske kopije. Vlada na podlagi drugega odstavka 169.a člena Poslovnika državnega zbora¹¹ državnemu zboru v sprejem predlaga resolucijo o nacionalnem programu.

V skladu z določili Energetskega zakona¹² (v nadaljevanju: EZ), ki je začel veljati 15. 10. 1999, oziroma od 22. 3. 2014 dalje v skladu z določili Energetskega zakona¹³ (v nadaljevanju: EZ-1) mora vlada predložiti državnemu zboru v sprejem nacionalni energetskega program, ki ga pripravi in vladi predloži ministrstvo, pristojno za energetiko.

V skladu s 23. členom EZ-1 je osnovni razvojni dokument, ki predstavlja nacionalni energetskega program, Energetski koncept Slovenije (v nadaljevanju: EKS), ki ga na predlog vlade z resolucijo sprejme državni zbor. Za izvajanje ukrepov iz EKS je odgovorna vlada.

V skladu s 24. členom¹⁴ EZ-1 je morala vlada sprejeti Državni razvojni energetskega načrt (v nadaljevanju: DREN), ki ga pripravi ministrstvo, pristojno za energetiko. DREN je bil okvirni načrt naložb v energetskega infrastrukturo za doseganje ciljev EZ-1 za obdobje, na katero se nanaša EKS. Naložbe v energetskega infrastrukturo, zajete v DREN, so bile v splošnem gospodarskem interesu države.

Vlada mora vsaka tri leta poročati državnemu zboru o doseganju ciljev nacionalne energetskega politike, izvajanju ukrepov iz EKS, do uveljavitve novele EZ-1B pa je morala v istem roku poročati tudi o izvajanju naložb v infrastrukturne objekte, opredeljene v DREN.

1.2.1.1 Odgovorne osebe vlade

Predsednik vlade vodi in usmerja delo vlade, skrbi za enotnost politične in upravne usmeritve vlade, usklajuje delo ministrov in predstavlja vlado. V obdobju od leta 2006 do leta 2016 in med izvajanjem revizije so vlado vodili predsedniki vlade, navedeni v tabeli 1.

¹¹ Uradni list RS, št. 35/02, 60/04, 64/07, 105/10, 80/13.

¹² Uradni list RS, št.26/05-UPB1, 118/06, 9/07-popr., 70/08, 22/10, 10/12.

¹³ Uradni list RS, št. 17/14, 81/15.

¹⁴ 24. člen je bil spremenjen z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona (v nadaljevanju: novela EZ-1B), ki je stopil v veljavo 13. 7. 2019 (Uradni list RS, št. 43/19) in iz EZ-1 izločil pripravo DREN ter uvedel sprejem Celovitega nacionalnega energetskega in podnebneega načrta (v nadaljevanju: NEPN).

Tabela 1: Predsedniki vlade v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije

Janez Janša	do 21. 11. 2008
Borut Pahor	od 21. 11. 2008 do 10. 2. 2012
Janez Janša	od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013
mag. Alenka Bratušek	od 20. 3. 2013 do 18. 9. 2014
dr. Miroslav Cerar	od 18. 9. 2014 do 20. 3. 2018, od 20. 3. 2018 do 13. 9. 2018 opravljal tekoče posle ¹⁾
Marjan Šarec	od 13. 9. 2018

Opomba: ¹⁾ Državni zbor je s sklepom¹⁵ ugotovil, da je dr. Miroslav Cerar obvestil predsednika državnega zbora o svojem odstopu s funkcije predsednika vlade, zato mu je z 20. 3. 2018 prenehala funkcija predsednika vlade, s čimer preneha tudi funkcija ministrov. Na podlagi 115. člena Ustave Republike Slovenije¹⁶ so dr. Miroslav Cerar in ministri opravljali tekoče posle do izvolitve novega predsednika vlade in imenovanja novih ministrov 13. 9. 2018.

1.2.2 Ministrstvo, pristojno za energetiko

V obdobju od leta 2006 do leta 2016 in med izvajanjem revizije so bila za energetiko pristojna naslednja ministrstva:

- do 10. 2. 2012 Ministrstvo za gospodarstvo¹⁷;
- od 10. 2. 2012 do 18. 9. 2014 Ministrstvo za infrastrukturo in prostor¹⁸ in
- od 18. 9. 2014 Ministrstvo za infrastrukturo¹⁹.

Zakon o državni upravi²⁰ (ZDU-1) v 56. členu določa, da se morajo ministrstva ravnati po političnih usmeritvah vlade. ZVRS določa, da morajo ministri obveščati vlado o vseh vprašanjih, ki so pomembna za določanje in izvajanje vladne politike. Ministri so odgovorni za svoje odločitve pri vodenju ministrstev kakor tudi za opustitev ukrepov, ki bi jih morali sprejeti. Minister v skladu s sprejeto politiko vodi in predstavlja ministrstvo, daje politične usmeritve za delo ministrstva in organov v njegovi sestavi, nadzoruje njihovo delo, izdaja predpise in druge akte iz pristojnosti ministrstva in organov v njegovi sestavi ter opravlja druge naloge, ki jih določa zakon ali drug predpis.

¹⁵ Uradni list RS, št. 18/18.

¹⁶ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97-UZS68, 66/00-UZ80, 24/03-UZ3a, 47, 68, 69/04-UZ14, 69/04-UZ43, 69/04-UZ50, 68/06-UZ121, 140, 143, 47/13-UZ148, 47/13-UZ90, 97, 99, 75/16-UZ70a.

¹⁷ Na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o državni upravi (ZDU-1C; Uradni list RS, št. 123/04).

¹⁸ Na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije (ZVRS-F; Uradni list RS, št. 8/12).

¹⁹ Na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije (ZVRS-H; Uradni list RS, št. 65/14).

²⁰ Uradni list RS, št. 113/05-UPB4, 48/09, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16.

V skladu z določili EZ in od 22. 3. 2014 dalje v skladu z EZ-1 mora ministrstvo, pristojno za energetiko, pripraviti in vladi predložiti osnutek nacionalnega energetskega programa. Na predlog vlade nacionalni energetski program sprejme državni zbor z resolucijo. Ministrstvo, pristojno za energetiko, je moralo v skladu z določili EZ-1 v enem letu od sprejema EKS pripraviti predlog DREN in ga predložiti v sprejem vladi.

V skladu z EZ oziroma od 2014 dalje z veljavnim EZ-1 energetska dovoljenja za objekt za proizvodnjo električne energije investitorju izda ministrstvo, pristojno za energetiko.

Pravilnik o izdaji energetskega dovoljenja²¹ je v 3. členu predpisoval splošne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati energetski objekti za pridobitev energetskega dovoljenja. Eden od pogojev je bil tudi, da morata biti predlagani energetski objekt in predlagano gorivo za energetski objekt za proizvodnjo električne ali toplotne energije skladna z veljavnimi dolgoročnimi energetskimi bilancami Republike Slovenije. Novi Pravilnik o izdaji energetskega dovoljenja²² v 2. členu določa pogoje in merila za izdajo energetskega dovoljenja. Eden od pogojev za izdajo energetskega dovoljenja je med drugim tudi, da sta predlagani proizvodni objekt kakor tudi predlagano gorivo za proizvodnjo elektrike usklajena z energetsko politiko oziroma EKS ter z Akcijskim načrtom za obnovljive vire energije in Akcijskim načrtom za učinkovito rabo energije.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, v zvezi z energetskim načrtovanjem in spremljanjem izvajanja energetske politike na podlagi EZ-1 opravlja naslednje naloge:

- spremlja naložbe v energetska infrastrukturo in daje soglasje k 10-letnemu načrtu razvoja operaterja,
- zbira in analizira podatke o proizvodnji, pridobivanju, skladiščenju, transportu, distribuciji, uvozu, izvozu, porabi, cenah energije in goriv in trgovanju z njimi ter druge podatke, potrebne za energetska načrtovanje,
- izvaja aktivnosti v zvezi s spodbujanjem proizvodnje električne energije in toplote iz obnovljivih virov energije ter učinkovito rabo primarne energije za proizvodnjo električne energije in toplote,
- izdeluje poročila s področja energetike in jih v okviru informacij javnega značaja objavlja na spletnih straneh,
- izvaja naloge nosilca urejanja prostora skladno s predpisi, ki se nanašajo na urejanje prostora,
- sodeluje pri pripravi državnega prostorskega načrta ter odgovarja za njegovo strokovno in učinkovito pripravo v skladu s predpisi, ki urejajo načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena v prostor s področja energetske infrastrukture za oskrbo z elektriko in zemeljskim plinom ter nafto,
- izvaja sektorsko politiko iz EKS, akcijskih načrtov in operativnih programov.

1.2.2.1 Odgovorne osebe ministrstva, pristojnega za energetiko

Za učinkovitost ministrstva, pristojnega za energetiko, pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016 je v skladu s svojimi pristojnostmi odgovoren minister. V tabeli 2 so navedene odgovorne osebe ministrstva, pristojnega za energetiko, v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije.

²¹ Uradni list RS, št. 5/07, 67/09. Pravilnik je nehal veljati 22. 3. 2014 z uveljavitvijo EZ-1.

²² Uradni list RS, št. 19/16.

Tabela 2: Odgovorne osebe ministrstva, pristojnega za energetiko, v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije

Odgovorna oseba	Funkcija	Obdobje odgovornosti
mag. Andrej Vizjak	minister za gospodarstvo	do 21. 11. 2008
dr. Matej Lahovnik	minister za gospodarstvo	od 21. 11. 2008 do 16. 7. 2010
mag. Darja Radić	ministrica za gospodarstvo	od 16. 7. 2010 do 11. 7. 2011
mag. Mitja Gaspari	opravljal funkcijo ministra za gospodarstvo	od 11. 7. 2011 do 10. 2. 2012
Zvonko Černač	minister za infrastrukturo in prostor	od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013
Igor Maher	minister za infrastrukturo in prostor	od 20. 3. do 2. 4. 2013
Samo Omerzel	minister za infrastrukturo in prostor	od 2. 4. 2013 do 18. 9. 2014
dr. Peter Gašperšič	minister za infrastrukturo	od 18. 9. 2014 do 20. 3. 2018, do 13. 9. 2018 opravljal tekoče posle
mag. Alenka Bratušek	ministrica za infrastrukturo	od 13. 9. 2018

1.2.3 Upravljalci kapitalskih naložb države

V obdobju od leta 2006 do leta 2016 in med izvajanjem revizije so bili za upravljanje s kapitalskimi naložbami v lasti Republike Slovenije pristojni:

- do 20. 10. 2010 vlada;
- od 20. 10. 2010 do 28. 12. 2012 Agencija za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije²³ (v nadaljevanju: AUKN);
- od 28. 12. 2012 do 26. 4. 2014 Slovenska odškodninska družba²⁴ (v nadaljevanju: SOD) in
- od 26. 4. 2014 Slovenski državni holding, d. d.²⁵ (v nadaljevanju: SDH).

Upravljanje naložb obsega pridobivanje naložb, razpolaganje z naložbami in uresničevanje pravic delničarja ali družbenika ali vsa druga pravna dejanja v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, in drugimi predpisi.

Uresničevanje pravic delničarja/družbenika je uresničevanje glasovalnih pravic na skupščinah gospodarskih družb, spremljanje uspešnosti poslovanja na podlagi sprejetih letnih načrtov gospodarskih družb in doseganja pričakovane donosnosti kapitala, sodelovanje s člani organov gospodarskih družb, nastopanje v postopkih pred sodišči in drugimi organi, sklicevanje skupščin ter uresničevanje drugih pravic in

²³ Na podlagi 11. člena Zakona o upravljanju kapitalskih naložb Republike Slovenije (v nadaljevanju: ZUKN; Uradni list RS, št. 38/10, 18/11, 77/11, 22/12).

²⁴ Na podlagi 31. člena Zakona o Slovenskem državnem holdingu (v nadaljevanju: ZSDH; Uradni list RS, št. 105/12, 39/13).

²⁵ Na podlagi 77. člena Zakona o Slovenskem državnem holdingu (v nadaljevanju: ZSDH-1; Uradni list RS, št. 25/14).

obveznosti, ki jih ima SDH kot lastnik naložb ali kot upravljavec naložb Republike Slovenije po ZSDH-1 in zakonu, ki ureja gospodarske družbe.

Nadzorni svet SDH sestavlja pet članov. Člani nadzornega sveta SDH ne smejo biti v poslovnem razmerju z gospodarsko družbo, s kapitalsko naložbo države ali z njo povezano družbo. Vse člane nadzornega sveta SDH imenuje državni zbor na predlog vlade.

V skladu z Aktom o ustanovitvi Gen energije ima *ustanovitelj* vlogo in vse pristojnosti skupščine skladno z Aktom o ustanovitvi in veljavno zakonodajo, pod pogojem statusne oblike družbe z omejeno odgovornostjo z enim družbenikom. Akt o ustanovitvi Gen energije določa, da ustanovitelj (med drugim) samostojno odloča o sprejemu temeljev poslovne politike in o Razvojnem načrtu družbe Gen energija in skupine GEN za obdobje 5 let.

505. člen Zakona o gospodarskih družbah²⁶ (v nadaljevanju: ZGD-1) določa, da družbeniki (med drugim) odločajo o:

- sprejetju letnega poročila in uporabi bilančnega dobička;
- postavitvi in odpoklicu poslovodij;
- ukrepih za pregled in nadzor dela poslovodij;
- uveljavljanju zahtevkov družbe proti poslovodjem ali družbenikom v zvezi s povračilom škode, nastale pri ustanavljanju ali poslovođenju.

1.2.3.1 Slovenski državni holding

Ustanoviteljica in edina delničarka SDH je Republika Slovenija.

19. člen ZSDH-1 določa, da je SDH pristojen za upravljanje vseh naložb Republike Slovenije v imenu in za račun Republike Slovenije po lastni presoji in v skladu z ZSDH-1.

V sklopu upravljanja SDH predvsem:

- se udeležuje skupščin in tam uresničuje glasovalne pravice;
- skrbi za uresničevanje drugih pravic delničarja ali družbenika, kot so sklic skupščine, razširitev dnevnega reda, zahteva za posebno revizijo, zahteva za izredno revizijo in vložitev odškodninskega zahtevka ter podobno;
- skrbi za pravno varovanje pravic delničarja ali družbenika ter nastopa kot zastopnik delničarja ali družbenika v upravnih, sodnih in drugih postopkih;
- skrbi za ustrezno vsebinsko presojo posameznih predlogov skupščinskih sklepov ter za upoštevanje določb zakonodaje in aktov upravljanja pri postopkih upravljanja družb;
- oblikuje dobro zasnovan in pregleden postopek akreditacije, nominacije in izbire kandidatov ali kandidatk (v nadaljnjem besedilu: kandidat) za člane nadzornih svetov družb s kapitalsko naložbo države ter skrbi za njegovo izvajanje;
- zagotavlja, da bodo sistemi nagrajevanja za člane nadzornih svetov družb s kapitalsko naložbo države zadovoljevali dolgoročne interese družbe ter h kandidiranju za članstvo v nadzornih svetih pritegovali in spodbujali kvalificirane strokovnjake;

²⁶ Uradni list RS, št. 65/09-UPB3, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 82/13, 55/15, 15/17.

- v skladu z veljavnimi predpisi vzpostavi sisteme poročanja, ki omogočajo varovanje interesov SDH in Republike Slovenije kot delničarja ali družbenika, in vrednotenje sistemov upravljanja posamezne družbe;
- sklepa delničarske ali druge dogovore, ki opredeljujejo pravice in obveznosti glede upravljanja ali razpolaganja z naložbami med SDH, Republiko Slovenijo in tretjimi osebami;
- spodbuja in v obsegu svojih pravic zagotavlja dobre sisteme korporativnega upravljanja posameznih družb s kapitalsko naložbo države;
- pridobiva naložbe z ustanavljanjem, nakupom ali dokapitalizacijo družb;
- razpolaga s posameznimi kapitalskimi naložbami v obsegu in na način, ki ju predpisuje ta zakon in akti upravljanja.

SDH ima naslednje organe: skupščino, nadzorni svet, upravo in ekonomsko-socialni strokovni odbor. Naloge in pristojnosti skupščine SDH uresničuje vlada.

Upravo SDH sestavljajo predsednik in dva člana, ki jih imenuje nadzorni svet SDH. Član uprave SDH je imenovan za štiri leta z možnostjo ponovnega imenovanja. Položaj članov uprave SDH je nezdružljiv s članstvom v poslovodstvu v družbi, v kateri ima SDH večinski delež ali prevladujoč vpliv, in v gospodarski družbi, ki opravlja dejavnost, ki je ali bi lahko bila v konkurenčnem razmerju z dejavnostjo družbe s kapitalsko naložbo države. Uprava SDH je odgovorna za vse upravljalvske odločitve SDH.

Akti upravljanja naložb po ZSDH-1 so:

1. Strategija upravljanja naložb, ki določa:
 - opredelitev in razvrstitev naložb na posamezne vrste naložb (strateške, pomembne in portfeljske naložbe),
 - opredelitev razvojnih usmeritev Republike Slovenije kot delničarke ali družbenice družb in
 - posamezne strateške cilje, ki jih Republika Slovenija želi uresničiti z vsako naložbo, opredeljeno kot strateško.
2. Letni načrt upravljanja naložb, ki ga sprejme uprava SDH na podlagi sprejete strategije. V njem se opredelijo podrobni cilji SDH pri upravljanju posameznih naložb ter ukrepi in usmeritve za doseganje teh ciljev.
3. Politika upravljanja naložb, ki natančneje določa načela, postopke in merila, ki jih SDH spoštuje pri opravljanju nalog skladno z ZSDH-1.
4. Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države vsebuje načela in priporočila dobre prakse za korporativno upravljanje družb s kapitalsko naložbo države.

1.2.3.2 Slovenska odškodninska družba

Do prenosa kapitalskih naložb Republike Slovenije na SDH je z naložbami Republike Slovenije upravljala SOD²⁷, ki je pri izvrševanju pravic iz prenesenih naložb nastopala kot zastopnica Republike Slovenije. Ko je z uveljavitvijo ZSDH dne 28. 12. 2012 AUKN prenehala obstajati, je upravljanje naložb Republike Slovenije, s katerimi je do tedaj upravljala AUKN, začela izvrševati uprava SOD v imenu in za račun Republike Slovenije v skladu z ZSDH.

Upravljanje naložb po ZSDH je obsegalo pridobivanje naložb, razpolaganje z naložbami in izvrševanje pravic delničarja ali družbenika oziroma vsa druga pravna dejanja v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, in drugimi predpisi ter pridobivanje in razpolaganje z nepremičninami.

12. člen ZSDH je določal, da SOD oziroma SDH upravlja z naložbami v skladu s smernicami, strategijo, kodeksom in na podlagi letnega načrta upravljanja naložb. Pri upravljanju z naložbami je morala SOD delovati v skladu z uveljavljenimi načeli korporativnega upravljanja, upoštevajoč kodeks upravljanja javnih delniških družb. Organi SOD so morali do 15. 5. 2013 sprejeti kodeks, ki ureja upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije, in ga objaviti na spletni strani SOD. SOD oziroma SDH je morala o upravljanju z naložbami poročati državnemu zboru na predlog vlade.

1.2.3.3 Agencija za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije

Z 20. 10. 2010 se je upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije preneslo z vlade na AUKN, z uveljavitvijo ZSDH dne 28. 12. 2012 pa je AUKN prenehala obstajati.

Pri opravljanju svojih nalog je bila AUKN samostojna in neodvisna ob upoštevanju določb ZUKN in aktov upravljanja s kapitalskimi naložbami in je skladno z določbami ZUKN odgovarjala državnemu zboru. Upravljanje kapitalskih naložb po ZUKN je obsegalo pridobivanje kapitalskih naložb, razpolaganje s kapitalskimi naložbami in izvrševanje pravic delničarja ali družbenika.

AUKN je izvajala pravice delničarja ali družbenika predvsem z/s:

- uveljavljanjem glasovalnih pravic na skupščinah družb,
- spremljanjem uspešnosti poslovanja na podlagi sprejetih letnih načrtov družb in z doseganjem ciljne donosnosti kapitala,
- sodelovanjem s člani organov družb,

²⁷ Z Zakonom o Slovenskem odškodninskem skladu (Uradni list RS, št. 7/93, 48/94, 9/11, 55/17) je bil ustanovljen Slovenski odškodninski sklad kot finančna organizacija za poravnavo obveznosti upravičencem po zakonu o denacionalizaciji, zakonu o zadrukah ter drugih predpisih, ki urejajo denacionalizacijo premoženja. Z uveljavitvijo Zakona o javnih skladih (Uradni list RS, št. 22/00) je bil Slovenski odškodninski sklad preimenovan v SOD. Naknadno so se naloge SOD razširile tudi na poravnavo obveznosti po Zakonu o izdaji obveznic za plačilo odškodnine za zaplenjeno premoženje zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja (Uradni list RS, št. 49/99, 41/11), Zakonu o plačilu odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja (Uradni list RS, št. 21/11-UPB2) in Zakonu o vračanju vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje (Uradni list RS, št. 54/07-UPB4, 41/11). SOD je bila opredeljena tudi kot nosilka javnega pooblastila na podlagi Zakona o plačilu odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja in Zakona o lastninskem preoblikovanju zavarovalnic (Uradni list RS, št. 44/02) za odločanje v upravnih postopkih določitve upravičencev do delnic, izdanih za nenominirani kapital Zavarovalnice Triglav, d. d.

- izvedbo skupščin pri enoosebnih družbah in
- izvajanjem drugih pravic in obveznosti, ki jih ima Republika Slovenija kot imetnica kapitalskih naložb v gospodarskih družbah.

AUKN je do 31. 5. vsakega leta pripravila letno poročilo o izvajanju letnega načrta upravljanja kapitalskih naložb s podatki o doseženih ciljih letnega načrta in strategije ter o rezultatih poslovanja gospodarskih družb, v katerih so kapitalске naložbe Republike Slovenije za preteklo leto, ter ga predložila vladi. Vlada je odločila o sprejetju letnega poročila in ga skupaj s to odločitvijo do 31. 7. predložila državnemu zboru. AUKN je letno poročilo javno objavila na svojih spletnih straneh.

Organa AUKN sta bila Svet AUKN in uprava. Upravo so sestavljali predsednik uprave in dva člana uprave. Uprava je odločala o upravljanju kapitalskih naložb v skladu s sprejetimi akti upravljanja kapitalskih naložb, vodila poslovanje AUKN in organizirala njeno delo, odgovarjala za zakonitost poslovanja AUKN in opravljala druge naloge, določene z zakonom in akti AUKN.

Akti upravljanja kapitalskih naložb po ZUKN so bili:

1. Strategija upravljanja kapitalskih naložb, ki je opredeljevala predvsem:
 - razvojne usmeritve Republike Slovenije kot delničarja ali družbenika družb ter strateške cilje Republike Slovenije kot lastnice kapitalskih naložb;
 - načine doseganja ciljev, opredeljenih v sektorskih politikah, ter
 - določitev strateških naložb in deleža Republike Slovenije v posamezni družbi, ki je potreben za varovanje strateških ciljev Republike Slovenije.

Strategijo je moral sprejeti državni zbor na predlog vlade za obdobje najmanj treh let. Predlog strategije je pripravila AUKN na podlagi sektorskih politik. Po uskladitvi z ministrstvi, pristojnimi za pripravo sektorskih politik, ga je predložila vladi.
2. Letni načrt upravljanja kapitalskih naložb, ki ga je morala pripraviti AUKN na podlagi strategije, sprejeti pa ga je morala vlada. V letnem načrtu upravljanja kapitalskih naložb so morali biti opredeljeni konkretni cilji Republike Slovenije pri upravljanju posameznih kapitalskih naložb in ukrepi ter usmeritve za doseganje teh ciljev.
3. Kodeks upravljanja s kapitalskimi naložbami države, ki ga je sprejela AUKN, je določal načela in pravila ravnanj AUKN, posloводства in organov nadzora družb v lasti Republike Slovenije in državnih organov pri upravljanju kapitalskih naložb.

1.2.3.4 Vlada

6. člen ZVRS določa, da vlada izvršuje pravice in dolžnosti, ki pripadajo Republiki Sloveniji kot ustanoviteljici zavodov, gospodarskih družb in drugih organizacij, če s posebnim zakonom ni drugače določeno.

V skladu s tretjim odstavkom 36. člena ZUKN je vlada do imenovanja predsednika in članov sveta AUKN opravljala naloge upravljanja s kapitalskimi naložbami. Državni zbor je 20. 10. 2010 imenoval predsednika in člane sveta AUKN, s tem pa je bilo upravljanje s kapitalskimi naložbami preneseno na AUKN.

1.2.3.5 Odgovorne osebe za upravljanje s kapitalskimi naložbami države

Za učinkovitost upravljavca kapitalskih naložb države pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah (oziroma za načrtovanje projekta drugi blok NEK) v obdobju od leta 2006 do leta 2016 in med izvajanjem revizije so bili odgovorni:

- do 20. 10. 2010 vlada, ki jo je vodil predsednik vlade,
- od 20. 10. 2010 do 28. 12. 2012 uprava AUKN,
- od 28. 12. 2012 do 26. 4. 2014 uprava SOD in
- od 26. 4. 2014 uprava SDH.

V obdobju, na katero se nanaša revizija oziroma do prenosa upravljanja kapitalskih naložb Republike Slovenije na AUKN v letu 2010, sta funkcijo predsednika vlade opravljala Janez Janša do 21. 11. 2008 in Borut Pahor od 21. 11. 2008 do 20. 10. 2010.

V tabeli 3 so navedene odgovorne osebe AUKN, SOD in SDH in je opredeljeno obdobje odgovornosti.

Tabela 3: Odgovorne osebe AUKN, SOD in SDH

Odgovorna oseba	Funkcija	Obdobje odgovornosti
<i>AUKN (od 20. 10. 2010 do 28. 12. 2012)</i>		
Dagmar Komar	predsednica uprave	od 20. 10. 2010 do 26. 9. 2012
Mag. Danilo Grašič	član uprave	od 20. 10. 2010 do 20. 7. 2012
Marko Golob	član uprave	od 20. 10. 2010 do 20. 7. 2012
Mag. Peter Ješovnik	vršilec dolžnosti člana uprave	od 20. 7. do 28. 12. 2012
Janez Benčina	vršilec dolžnosti predsednika uprave	od 26. 9. do 30. 11. 2012
Janja Holcman Babič	vršilka dolžnosti članice uprave	od 26. 9. do 28. 12. 2012
Igo Gruden	vršilec dolžnosti predsednika uprave	od 14. 12. do 28. 12. 2012
<i>SOD (28. 12. 2012 do 26. 4. 2014) in SDH (od 26. 4. 2014)</i>		
Mag. Tomaž Kuntarič	predsednik uprave	od 28. 12. 2012 do 6. 2. 2013 ter od 9. 5. 2013 do 31. 3. 2014
Matjaž Jauk	član uprave	od 28. 12. 2012 do 6. 2. 2013
Krešo Šavrič	član uprave	od 28. 12. 2012 do 6. 2. 2013
Igo Gruden	član uprave	od 6. 2. do 8. 5. 2013
mag. Nada Drobne Popović	članica uprave	od 6. 2. do 8. 5. 2013 ter od 27. 10. 2015 do 11. 6. 2018
mag. Peter Ješovnik	predsednik uprave	od 6. 2. do 8. 5. 2013
Matej Runjak	član uprave	od 9. 5. 2013 do 27. 10. 2015

Odgovorna oseba	Funkcija	Obdobje odgovornosti
Matej Pirc	član uprave predsednik uprave	od 15. 5. 2013 do 1. 4. 2014 ter od 1. 4. 2014 do 27. 10. 2015
Marko Jazbec	predsednik uprave	od 27. 10. 2015 do 14. 7. 2016
mag. Anja Strojín Štampar	članica uprave	od 1. 12. 2015 do 11. 10. 2016
Lidija Glavina	začasna predsednica uprave predsednica uprave	od 15. 7. 2016 do 23. 2. 2017 od 23. 2. 2017 do 1. 4. 2019
dr. Andrej Bertoneclj	član uprave	od 3. 5. do 13. 9. 2018
Vanessa Grmek	članica uprave	od 21. 9. do 1. 12. 2018
Boštjan Koler	član uprave	od 1. 12. 2018
Andrej Božič	član uprave ¹⁾	od 21. 1. 2019
Igor Kržan	predsednik uprave ²⁾	od 1. 4. 2019

Opombi: ¹⁾ Andrej Božič je 21. 8. 2019 podal odstopno izjavo z mesta člana uprave SDH z dnem 1. 12. 2019. Nadzorni svet SDH je odstopno izjavo sprejel.

²⁾ Nadzorni svet SDH je 21. 8. 2019 potrdil predlog nominacijske komisije nadzornega sveta SDH, da se za predsednika uprave SDH imenuje Gabrijel Škof, ki bo mandat nastopil s 1. 10. 2019.

1.2.4 Gen energija

Gen energija je bila ustanovljena 5. 7. 2001 kot ELES GEN, podjetje za financiranje in upravljanje družb, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: Eles Gen) in je na podlagi Pogodbe med vlado in Vlado Republike Hrvaške o ureditvi statusnih in drugih pravnih razmerij, povezanih z vlaganjem v NEK, njenim izkoriščanjem in razgradnjo, z dne 19. 12. 2001 pravni naslednik slovenskih elektrogospodarskih organizacij v zvezi s pravicami in obveznostmi gradnje in izkoriščanja NEK. S pogodbo o neodplačnem prenosu poslovnega deleža v družbi Eles Gen, ki je bila sklenjena 3. 4. 2006, je bil celotni poslovni delež, ki ga je imelo podjetje Elektro Slovenija, d. o. o., Ljubljana v Eles Gen, neodplačno prenesen na Republiko Slovenijo. Z Aktom o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo GEN energija d. o. o. (v nadaljevanju: akt o ustanovitvi Gen energije), ki ga je 6. 7. 2006 sprejela vlada, je Republika Slovenija postala edini lastnik in ustanovitelj družbe Gen energija, spremenila pa se je tudi firma družbe iz Eles Gen v Gen energijo. Vpis navedenega akta v sodni register je bil izveden 11. 7. 2006.

Edini ustanovitelj in edini družbenik Gen energije je Republika Slovenija. Osnovni kapital družbe znaša 250.000.000 evrov.

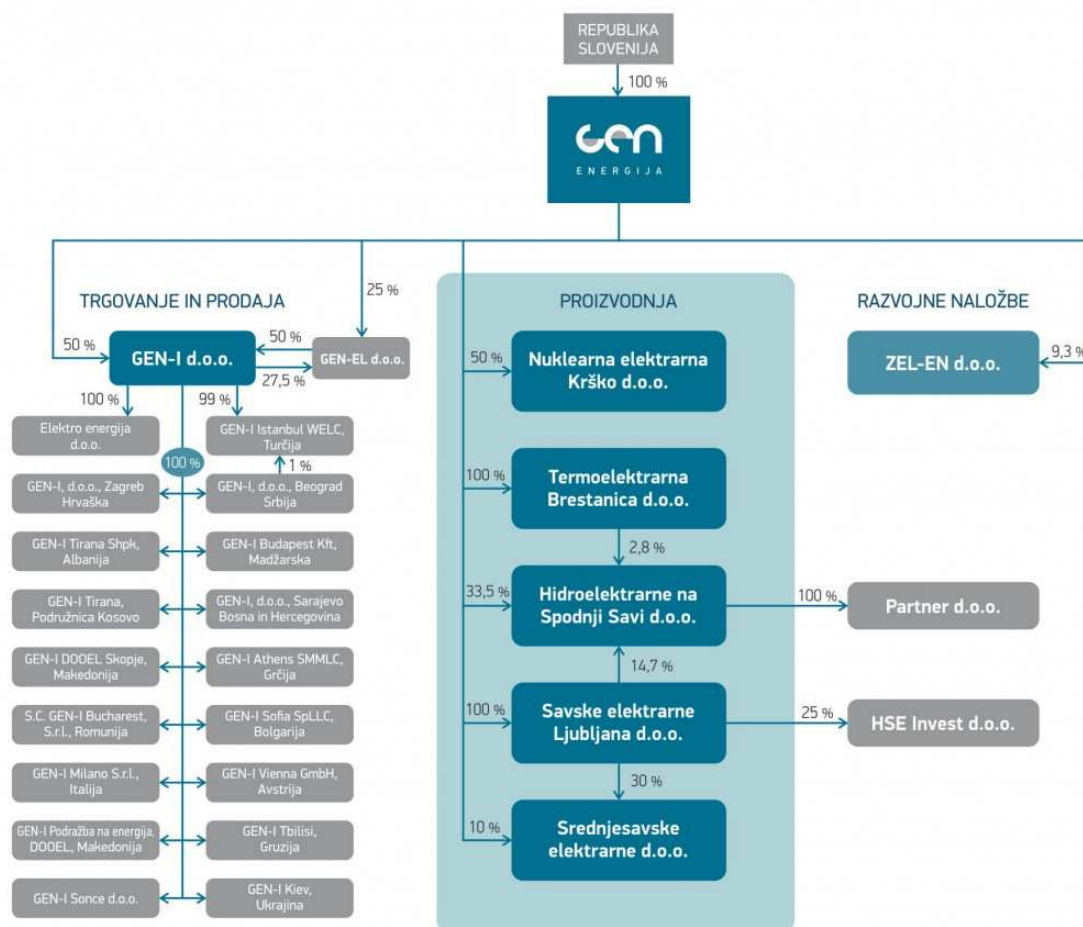
Gen energija je krovna družba v skupini GEN. Skupina GEN združuje poleg matične družbe Gen energija še:

- šest neposredno povezanih (odvisnih) družb:
 - Nuklearna elektrarna Krško, d. o. o., Krško (v 50-odstotni lasti Gen energije),
 - GEN-I, trgovanje in prodaja električne energije, d. o. o., Krško (v nadaljevanju: GEN-I; v 50-odstotni lasti Gen energije),

- Savske elektrarne Ljubljana, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: SEL; v 100-odstotni lasti Gen energije),
- Termoelektrarna Brestanica, d. o. o., Brestanica (v nadaljevanju: TEB; v 100-odstotni lasti Gen energije),
- Hidroelektrarne na spodnji Savi, d. o. o., Brežice²⁸ (v 51-odstotni lasti, od tega v 33,5-odstotni lasti Gen energije, v 14,7-odstotni lasti SEL in v 2,8-odstotni lasti TEB),
- Srednjesavske elektrarne, d. o. o., v kateri ima Gen energija 10-odstotni lastniški delež, SEL pa 30-odstotni; družba je v mirovanju;
- 20 posredno povezanih družb:
 - družbe v 100-odstotni lasti GEN-I: GEN-I, d. o. o., Zagreb, Hrvaška; GEN-I, d. o. o., Beograd, Srbija; GEN-I Budapest Kft, Madžarska; GEN-I DOOEL Skopje, Makedonija; GEN-I, d. o. o., Sarajevo, Bosna in Hercegovina; GEN-I Tirana Shpk, Albanija; GEN-I Tirana, Podružnica Kosovo; GEN-I Athens SMLC, Grčija; S. C. GEN-I Bucharest, S. r. l., Romunija; GEN-I Sofia SpLLC, Bolgarija; GEN-I Milano S.r.l. Italija; GEN-I Vienna Gmbh, Avstrija; GEN-I Podražba na energija DOOEL, Makedonija; GEN-I Tbilisi, Gruzija; GEN-I Sonce, d. o. o., Ljubljana; GEN-I Kiev, Ukrajina in Elektro energija, d. o. o., Ljubljana;
 - družba GEN-I Istanbul WELC, Turčija, v kateri ima GEN-I 99-odstotni lastniški delež;
 - družba GEN-EL naložbe, d. o. o., Krško, v kateri ima Gen energija 25-odstotni lastniški delež;
 - družba ZEL-EN, razvojni center energetike, d. o. o, Krško, v kateri ima Gen energija 9,3-odstotni lastniški delež.

²⁸ Vključene so: HE Boštanj, HE Arto-Blanca, HE Krško in HE Mokrice.

Slika 1: Družbe v skupini GEN

Vir: [URL: <http://www.gen-energija.si/o-gen-skupini/skupina-gen>], 13. 11. 2017.

V Aktu o ustanovitvi Gen energije je navedeno, da je dejavnost Gen energije (med drugim): proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah, proizvodnja električne energije v termoelektrarnah, jedrskih elektrarnah, druga proizvodnja električne energije, prenos električne energije, distribucija električne energije, trgovanje z električno energijo in dejavnost holdingov²⁹.

V skladu z Aktom o ustanovitvi Gen energije so organi družbe ustanovitelj, nadzorni svet in poslovodstvo.

Republika Slovenija ima kot edini ustanovitelj družbe vlogo in pristojnosti skupščine. Naloge in pristojnosti ustanovitelja so navedene pri predstavitvi SDH in njegovih predhodnikov (v točki 1.2.3 tega poročila).

²⁹ Iz Poslovnega registra Slovenije izhaja, da je glavna dejavnost Gen energije dejavnost holdingov. Med drugimi dejavnostmi Gen energija nima navedene nobene druge dejavnosti, ki sicer izhajajo iz Akta o ustanovitvi Gen energije.

Družba ima nadzorni svet, ki ga sestavlja šest članov, od tega štirje člani zastopajo interese ustanovitelja in jih imenuje in odpokliče ustanovitelj, dva člana pa zastopata interese zaposlenih, njuno imenovanje in odpoklic ureja Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju³⁰. Nadzorni svet ima (med drugim) naslednje pristojnosti in naloge:

- nadzoruje vodenje poslov družbe,
- lahko pregleduje in preverja knjige in dokumentacijo družbe, njeno blagajno, shranjene vrednostne papirje in zaloge blaga ter druge stvari, pri čemer lahko za izvrševanje teh pravic pooblasti posameznega člana nadzornega sveta, revizijsko komisijo ali za določene naloge tudi posebnega izvedenca, pri čemer pogodbo z izvedencem sklene predsednik nadzornega sveta,
- preveri in potrdi letno poročilo in preveri predlog za uporabo bilančnega dobička,
- o rezultatih preveritve letnega poročila in predloga za uporabo bilančnega dobička sestavi pisno poročilo za ustanovitelja,
- daje soglasje k predlogu temeljev poslovne politike in k razvojnemu načrtu družbe in skupine GEN,
- preverja izvajanje sprejetih temeljev poslovne politike in razvojnega načrta družbe in skupine GEN in predlaga morebitne korekcije,
- daje soglasje k poslovnemu načrtu družbe in skupine GEN,
- imenuje in odpokliče člane posloводства,
- lahko zahteva poročila tudi o drugih vprašanjih.

Družba ima enega ali več poslovodij (direktorjev), vendar ne več kot tri, ki na lastno odgovornost vodijo posle družbe in jo zastopajo. Imenovani direktorji tvorijo posloводство družbe. Gen energijo že od ustanovitve v letu 2001 vodi in zastopa enočlansko posloводство. Pristojnost vodenja družbe zajema vodenje vseh poslov družbe in sprejemanje odločitev, ki po zakonu ali po Aktu o ustanovitvi niso v pristojnosti nadzornega sveta ali ustanovitelja družbe. Člani posloводства vodijo posle družbe v skladu z veljavnimi zakoni in drugimi predpisi, Poslovníkom o delu posloводства, Aktom o ustanovitvi, danimi navodili in drugimi sklepi ustanovitelja in sklepi nadzornega sveta. Posloводство mora pri opravljanju svojih nalog ravnati v dobro družbe s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika in varovati poslovne skrivnosti družbe.

V Aktu o ustanovitvi Gen energije je določeno, da posloводство najmanj četrletno poroča nadzornemu svetu (med drugim) o:

- načrtovani poslovni politiki in drugih načelnih vprašanjih poslovanja,
- poteku poslov, še posebej o prometu in finančnem poslovanju družbe in skupine GEN,
- realizaciji poslovanja v primerjavi z načrtovanim v potrjenem poslovnem načrtu družbe in skupine GEN,
- poslih, ki lahko pomembno vplivajo na donosnost in plačilno sposobnost družbe in skupine GEN,
- o obvladovanju tveganj.

Posloводство mora pravočasno, celovito in verodostojno obveščati nadzorni svet o vseh vprašanjih, ki zadevajo poslovanje družbe in z njo povezanih družb (skupine GEN). Nadzorni svet lahko zahteva tudi poročila o drugih vprašanjih.

³⁰ Uradni list RS, št. 42/93, 56/01, 26/07.

V Aktu o ustanovitvi Gen energije je določeno, da poslovodstvo celovito poroča ustanovitelju o poslovanju družbe in skupine GEN najmanj štirikrat letno, in sicer za vsako trimesečje poslovnega leta najkasneje do konca naslednjega meseca po izteku posameznega trimesečja, ustanovitelj pa lahko kadarkoli tudi sam zahteva celovito poročilo o poslovanju družbe in skupine GEN (ali posameznih družb iz skupine GEN) ali o posameznih poslih družbe ali dejanjih zastopanja in predstavljanja družbe. Celovito poročilo iz prejšnjega odstavka vsebuje predvsem:

- vmesne računovodske izkaze družbe in skupine GEN,
- poročilo o rednem poslovanju družbe, o uresničevanju temeljev poslovne politike družbe, strateškega razvojnega načrta družbe in skupine GEN in poslovnega načrta družbe in skupine GEN ter o poslih družbe in skupine GEN, ki niso bili zajeti v poslovnem načrtu družbe za konkretno poslovno leto, in
- seznam poslov ter dejanj zastopanja in predstavljanja, ki so bila izvedena oziroma se izvajajo v posameznem trimesečju, za katere se zahteva soglasje ustanovitelja ali nadzornega sveta, s posebnim poročilom o izvajanju teh poslov ter dejanj zastopanja in predstavljanja družbe.

Ustanovitelj lahko kadarkoli zahteva tudi poročilo nadzornega sveta o izvajanju njegovih pristojnosti ter o drugih podatkih in zadevah družbe in skupine GEN (ali posameznih družb iz skupine GEN), za katere izve pri svojem delu.

Pri obveščanju ustanovitelja o zadevah družbe se uporabljata tudi kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države ter priporočila in pričakovanja upravljavca kapitalskih naložb države.

1.2.4.1 Odgovorne osebe Gen energije

Za učinkovitost Gen energije pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah oziroma pri načrtovanju investicije v drugi blok NEK v obdobju od leta 2006 do leta 2016 je bilo v skladu s svojimi pristojnostmi odgovorno poslovodstvo.

V obdobju od leta 2006 do leta 2016 in med izvajanjem revizije sta Gen energijo zastopala:

- Martin Novšak, direktor, do 13. 3. in od 19. 3. 2013,
- Igor Šalamun, vršilec dolžnosti direktorja, od 14. 3. do 18. 3. 2013.

1.3 Predstavitev področja revizije

1.3.1 Nacionalni energetske program

EZ je v 13. členu določal, da se z nacionalnim energetske programom določajo dolgoročni razvojni cilji in usmeritve energetske sistemov in oskrbe z energijo, upoštevaje okoljske in tehnološke kriterije, razvoj javne infrastrukture in infrastrukture državnega pomena ter vzpodbude in mehanizmi za spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije in izvajanje ukrepov za učinkovito rabo energije. Nacionalni energetske program naj bi vseboval cilje, usmeritve ter strategijo rabe in oskrbe z energijo, ukrepe za doseganje ciljev, perspektivne energetske bilance in oceno učinkov glede doseganja ciljev EZ³¹. EZ je bil v veljavi do 22. 3. 2014, ko je stopil v veljavo EZ-1.

³¹ Cilji EZ: varna in zanesljiva oskrba uporabnikov z energetske storitvami po tržnih načelih, načelih trajnostnega razvoja, ob upoštevanju njene učinkovite rabe, gospodarne izrabe obnovljivih virov energije ter pogojev varovanja okolja.

20. člen EZ-1 določa, da je energetska politika izvajanje ukrepov v skladu z načeli³² EZ-1, s katerimi se zagotavlja doseganje zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe države z energijo, in sicer s spodbujanjem:

- zanesljive in kakovostne oskrbe z energijo,
- dolgoročne uravnoveženosti razvoja energetskega gospodarstva glede na gibanje porabe energije,
- načrtne diverzifikacije različnih primarnih virov energije, upoštevajoč njihovo ekonomiko,
- konkurenčne oskrbe z energijo,
- rabe obnovljivih in nizkoogljičnih virov energije,
- zagotavljanja prednosti učinkovite rabe energije pred oskrbo z energijo,
- okoljske sprejemljivosti pri pridobivanju, proizvodnji, transportu in rabi vseh vrst energije,
- konkurence na trgu z energijo,
- prilagodljivih porabnikov energije in
- varstva potrošnikov.

Ukrepi za doseganje zgoraj navedenih ciljev energetske politike se določijo v naslednjih dokumentih dolgoročnega načrtovanja: v EKS, DREN ter v operativnih in akcijskih načrtih za posamezna področja oskrbe in ravnanja z energijo. Ukrepi morajo zajemati regulativno urejanje oskrbe z energijo, sklepanje in izvajanje mednarodnih pogodb s področja energije, izvajanje investicij in spodbujanje investicij na področju energije ter druge aktivnosti. Izvajanje ukrepov za doseganje ciljev je v splošnem gospodarskem interesu države.

Z EKS se na podlagi projekcij gospodarskega, okoljskega in družbenega razvoja države ter na podlagi sprejetih mednarodnih obvez določijo cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let.

V skladu s 24. členom EZ-1 je morala vlada sprejeti DREN, ki ga je moralo pripraviti ministrstvo, pristojno za energetiko. DREN je bil okvirni načrt naložb v energetske infrastrukturo za doseganje ciljev EZ-1³³ za obdobje, na katero se nanaša EKS. Naložbe v energetske infrastrukturo, zajete v DREN, so bile v splošnem gospodarskem interesu države.³⁴

Nacionalni energetski program kot osnovni razvojni dokument in temeljni akt energetske politike države je potreben pri postopkih umeščanja jedrskega objekta oziroma potencialne investicije drugi blok NEK v prostor.

³² Temeljna načela energetske politike so opredeljena od 7. do 19. člena EZ-1 in so: načelo prioritete, načelo stroškovne učinkovitosti, načelo socialne kohezivnosti, načelo enakega obravnavanja, načelo preglednosti, načelo javnosti, načelo varstva potrošnikov, načelo celovitosti, načelo spodbujanja, načelo pregledne in nepristranske oskrbe z energijo, načelo konkurenčnosti, načelo onesnaževalca plača in načelo okoljske trajnosti.

³³ Cilji EZ-1 oziroma cilji na področju oskrbe in rabe energije so opredeljeni v 5. členu EZ-1 in so: zanesljiva oskrba z energijo, zagotavljanje učinkovite konkurence na trgu energije, konkurenčnost pri izvajanju netržnih dejavnosti, učinkovita pretvorba energije, zmanjšanje rabe energije, učinkovita raba energije, energetska učinkovitost, večja proizvodnja in raba obnovljivih virov energije, prehod na nizkoogljično družbo z uporabo nizkoogljičnih energetskih tehnologij, zagotavljanje energetskih storitev, zagotavljanje socialne kohezivnosti, varstvo potrošnikov kot končnih odjemalcev energije, zagotavljanje učinkovitega nadzora nad izvajanjem določb EZ-1.

³⁴ Z novelo EZ-1B je bil iz EZ-1 izločen DREN in uveden NEPN. Projekti in ukrepi določeni v NEPN so v javnem interesu z vidika energetske in podnebne politike.

V skladu z Zakonom o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor³⁵ (v nadaljevanju: ZUPUDPP), ki je določal, da so prostorske ureditve državnega pomena³⁶ (med drugim) prostorske ureditve s področja energetske infrastrukture za oskrbo z električno energijo in jedrskih objektov, ima potencialna investicija v drugi blok NEK naravo prostorske ureditve državnega pomena, zato bi morala biti opredeljena z državnim prostorskim načrtom³⁷ (v nadaljevanju: DPN). Poleg tega je tudi Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti³⁸ določal, da se jedrski objekt načrtuje z DPN.

Nacionalni energetski program je bil potreben v postopku priprave in sprejema DPN, saj je ZUPUDPP določal, da so državni nosilci urejanja prostora v postopku priprave DPN ministrstva – med njimi tudi ministrstvo, pristojno za energetiko, ki sodelujejo v postopku priprave DPN s smernicami, podatki, strokovnimi podlagami, z usmeritvami in podatki iz lastnih strateških načrtov ter z mnenji in morebitnimi pogoji za podrobnejše načrtovanje ali s projektnimi pogoji.

ZUPUDPP je določal, da DPN ne sme biti v nasprotju z državnim strateškim prostorskim aktom (v nadaljevanju: DSPN). Postopek priprave DSPN je bil predpisan v ZPNačrt. ZPNačrt je določal, da se na podlagi ciljev, izhodišč in usmeritev³⁹ v DSPN določi zasnova prostorskih ureditev državnega pomena tako, da se razvojne potrebe, ki izhajajo iz razvojnih dokumentov države, uskladijo z varstvenimi zahtevami. ZPNačrt je določal, da ministrstvo, pristojno za prostor, pripravi osnutek državnega strateškega prostorskega načrta ob upoštevanju (med drugim) državne politike na področju energetike. Iz navedenega izhaja, da je bilo treba nacionalni energetski program – ki je osnovni razvojni dokument in temeljni akt energetske politike države – upoštevati pri pripravi državnega strateškega prostorskega načrta. Na podlagi DSPN bi se pripravil DPN za drugi blok NEK.

Umestitev drugega bloka NEK v DPN je bil tudi pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja, saj je ZUPUDPP določal, da je DPN podlaga za izdajo dovoljenja za umestitev v prostor in za pripravo projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov. Za gradnjo objektov za proizvodnjo elektrike nazivne električne moči, večje od 1 MW, ki so priključeni na javno omrežje, mora imeti investitor pred pričetkom gradnje dokončno energetska dovoljenje, ki ga izda minister, pristojen za energetiko. V primeru gradnje objekta, ki je prostorska ureditev državnega pomena, se lahko postopek za pripravo prostorskega načrta uvede po pridobitvi dokončnega energetskega dovoljenja.

³⁵ Uradni list RS, št. 80/10, 106/10, 57/12. ZUPUDPP je bil v veljavi od 27. 10. 2010 do 16. 11. 2017. Uporabljal se je do 31. 5. 2018, 1. 6. 2018 pa se je začel uporabljati novi Zakon o urejanju prostora (v nadaljevanju: ZUreP-2; Uradni list RS, št. 61/17). Z uveljavitvijo ZUreP-2 je prenehal veljati (razen 89. člena) tudi Zakon o prostorskem načrtovanju (v nadaljevanju: ZPNačrt, Uradni list RS, št. 33/07, 108/09, 57/12, 109/12), ki se je uporabljal do 31. 5. 2018.

³⁶ To so prostorske ureditve, ki so zaradi svojih gospodarskih, socialnih, kulturnih in varstvenih značilnosti ob upoštevanju ciljev prostorskega načrtovanja pomembne za prostorski razvoj Republike Slovenije. Prostorske ureditve državnega pomena načrtuje država.

³⁷ DPN je prostorski akt, s katerim se načrtujejo prostorske ureditve državnega pomena.

³⁸ Uradni list RS, št. 67/02, 24/03, 46/04, 60/11, 74/15. Zakon je veljal do 6. 1. 2018, ko je začel veljati novi Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (ZVIJSV-1).

³⁹ Prvi odstavek 22. člena ZPNačrt je določal, da se z namenom zagotoviti usklajen in učinkovit prostorski razvoj ob smotrni rabi naravnih, prostorskih in drugih razvojnih potencialov z DSPN na podlagi razvojnih potreb države in ob upoštevanju javnih koristi na področju varstva okolja, ohranjanja narave, trajnostne rabe naravnih dobrin, varstva kulturne dediščine ter ohranjanja človekovega zdravja določijo cilji in izhodišča prostorskega razvoja države ter določijo usmeritve za načrtovanje prostorskih ureditev državnega in lokalnega pomena.

1.3.2 Strategija upravljanja s kapitalskimi naložbami države

Državni zbor je v juliju 2015 sprejel Odlok o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države⁴⁰ (v nadaljevanju: strategija upravljanja kapitalskih naložb države), ki določa, da je Gen energija nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK, ki bo v prihodnosti strateškega pomena za dolgoročno in zanesljivo oskrbo Republike Slovenije z električno energijo in za prehod v nizkoogljično družbo, poleg tega pa zagotavlja tudi finančne vire za razgradnjo in skladiščenje NSRAO ter visokoradioaktivnih odpadkov (v nadaljevanju: VRAO) iz prvega bloka NEK. V strategiji upravljanja kapitalskih naložb države je tudi navedeno, da se pred dokončno odločitvijo o investiciji v drugi blok NEK predhodno opravijo vse potrebne ekonomske in ostale strokovne analize ter izvede posvetovalni referendum.

1.3.3 Predstavitev projekta drugi blok NEK

Eden od osrednjih strateških razvojnih projektov skupine GEN je projekt načrtovanja in priprave na gradnjo drugega bloka NEK.

V Gen energiji ocenjujejo, da bi imela investicija v drugi blok NEK pozitiven vpliv na celotno slovensko gospodarstvo. Predvidevajo gradnjo nove jedrske elektrarne z močjo od 1.100 do 1.600 MW in z letno proizvodnjo električne energije od 8,8 TWh⁴¹ do 12,8 TWh ter preverjajo možnosti izgradnje dveh enot 2 x 1.100 MW z letno proizvodnjo okoli 17,7 TWh, z doslednim upoštevanjem vseh varnostnih radioloških vidikov in z minimalnimi vplivi na okolje.

Gen energija predvideva načrtovano investicijo v drugi blok NEK izvesti v petih fazah, kot prikazuje slika 2.

Slika 2: Predvidene faze izvedbe načrtovane investicije v drugi blok NEK

Vir: [URL: <http://www.gen-energija.si/investiramo-in-razvijamo/jek-2/>], 13. 11. 2017.

Načrtovana investicija v drugi blok NEK je v prvi fazi izvedbe, ki jo Gen energija poimenuje "priprava in strateško odločanje", in vključuje izvedbo aktivnosti, kot so opredeljene v mednarodnih standardih in priporočilih Mednarodne agencije za atomsko energijo⁴² glede procesa uvajanja jedrskega programa⁴³.

Ključne prednosti načrtovane investicije v drugi blok NEK naj bi bile po navedbah Gen energije:

- varna in zanesljiva oskrba z električno energijo, brez izpustov CO₂,
- domač vir energije in s tem zmanjševanje energetske uvozne odvisnosti,

⁴⁰ Uradni list RS, št. 53/15.

⁴¹ Tera = 10¹².

⁴² MAAE standardi, [URL: http://www.ursjv.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/maae_standardi/], 10. 4. 2019.

⁴³ Prva faza procesa uvajanja jedrskega programa se imenuje "premislek pred odločitvijo o jedrskem programu".

- konkurenčen vir energije, ki predstavlja sprejemljivo, predvidljivo in stabilno ceno električne energije,
- optimalna rešitev za okoljske zahteve in standarde, zmanjšanje emisij CO₂ na nacionalni ravni,
- reaktor tretje generacije: izboljšana tehnologija, izboljšana varnost, večja ekonomska konkurenčnost,
- zmanjšanje količine obstoječih in predvidenih radioaktivnih odpadkov (predvsem zaradi izboljšanih obratovalnih sistemov in procesov jedrskih elektrarn 3. generacije, ki bistveno zmanjšujejo količino NSRAO, pa tudi zaradi možnosti ponovne uporabe reprocesiranega goriva do 96 odstotkov mase izrabljenega jedrskega goriva),
- delovanje v pasu⁴⁴ ali trapezu⁴⁵,
- izpolnjevanje najvišjih mednarodnih varnostnih zahtev in standardov,
- možnost souporabe koristne toplote (daljinsko ogrevanje – lokalno ali širše),
- možnost sodelovanja slovenskega gospodarstva v vseh razvojnih stopnjah (zasnova, gradnja, oprema, montiranje, sofinanciranje),
- pozitivni učinki na gospodarski razvoj in življenjski standard, visokokvalificirana delovna mesta.

1.4 Revizijski pristop

Pri izvedbi revizije smo uporabili naslednje metode dela in načine pridobivanja podatkov:

- proučevanje pravnih in drugih strokovnih podlag, ki se nanašajo na področje revizije,
- proučevanje pridobljene dokumentacije in informacij revidirancev;
- analiziranje in primerjava podatkov;
- triangulacija podatkov (preveritev istovrstnih podatkov pri različnih revidirancih);
- razgovori s predstavniki revidirancev.

⁴⁴ Pasovna energija je dobava električne energije konstantne moči 1 MW v bloku ur od 00.00 do 24.00 na katerikoli naslednji dan v letu.

⁴⁵ Trapezna energija je dobava električne energije konstantne moči do 1 MW v času največje obremenitve na določen delovni dan. Opredelitev obdobja največje obremenitve se od borze do borze razlikuje in se giblje znotraj bloka ur od 6.00 do 22.00 ali znotraj bloka ur od 8.00 do 20.00.

2. STRATEŠKO NAČRTOVANJE DOLGOROČNEGA IZKORIŠČANJA JEDRSKE ENERGIJE ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE

2.1 Učinkovitost vlade in ministrstva, pristojnega za energetiko, pri načrtovanju

Da bi odgovorili na vprašanje, ali sta bila vlada in ministrstvo, pristojno za energetiko, učinkovita pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016, smo ugotavljali:

- ali je vlada v obdobju od leta 2006 do leta 2016 načrtovala pripravo, obravnavo in sprejem temeljnega strateškega dokumenta s področja energetike in dajala ustrezne usmeritve ministrstvu, pristojnemu za energetiko, in od ministrstva zahtevala predložitev osnutka predloga tega dokumenta in dokument tudi obravnavala in sprejela, pri čemer smo proučevali:
 - ali je obravnavo in sprejem strateškega dokumenta s področja energetike vključila v normativni delovni program vlade za obdobje od leta 2006 do leta 2016;
 - ali je v okviru svojih pristojnosti spremljala, usmerjala in nadzorovala aktivnosti ministrstva, pristojnega za energetiko, glede priprave nacionalnega energetskega programa;
 - ali je od ministrstva, pristojnega za energetiko, zahtevala in pridobila osnutek predloga Nacionalnega energetskega programa (v nadaljevanju: NEP) in ali ga je obravnavala in potrdila ter predložila v državni zbor;
 - ali je vlada sprejela in sodelovala pri pripravi tudi drugih (strateških) dokumentov, v katerih je predvidena oziroma dopuščena možnost izgradnje drugega bloka NEK;
- ali je ministrstvo, pristojno za energetiko, v obdobju od leta 2006 do leta 2016 pripravilo osnutek predloga NEP in ga predložilo v obravnavo in sprejem vladi ter začelo z načrtovanimi aktivnostmi za pripravo EKS, pri čemer smo proučevali:
 - ali je pripravilo osnutek predloga NEP in pri tem upoštevalo usmeritve vlade ter ga predložilo v obravnavo in sprejem vladi;
 - ali je obravnavalo vlogo Gen energije za izdajo energetskega dovoljenja za energetski projekt drugi blok NEK in Gen energiji izdalo energetske dovoljenje za drugi blok NEK;
 - ali je izdelalo časovni načrt priprave in sprejema EKS in v njem predvidelo aktivnosti, ki jih je treba izvesti, ter roke in odgovorne osebe za njihovo izvedbo in ali je do konca leta 2016 ravnalo v skladu s časovnim načrtom,
 - ali je sodelovalo pri pripravi drugih dokumentov, v katerih je predvidena oziroma dopuščena možnost nadaljnje rabe jedrske energije za proizvodnjo električne energije oziroma drugega bloka NEK.

Da bi odgovorili na zastavljena vprašanja, smo pregledali programe dela vlade za obdobje od leta 2006 do leta 2016 in preverjali, ali je vlada načrtovala sprejem nacionalnega energetskega programa, ter preverjali vzroke, če sprejem nacionalnega energetskega programa ni bil vključen v program dela vlade. Preverili smo, v kateri fazi je ministrstvo, pristojno za energetiko, zaključilo s postopkom priprave osnutka predloga NEP in razloge za opustitev nadaljnjih potrebnih aktivnosti za dokončanje osnutka predloga NEP. Preverili in proučili smo aktivnosti ministrstva, pristojnega za energetiko, ki jih je izvedlo do konca leta 2016 v zvezi s postopkom priprave EKS, in jih primerjali z načrtovanimi aktivnostmi za to obdobje. Preverjali smo, ali je vlada usmerjala in nadzorovala delo ministrstva, pristojnega za energetiko, pri pripravi NEP in EKS. Proučili smo vlogo vlade pri sprejemu temeljnega strateškega dokumenta s področja energetike (nacionalni energetski program) in s področja upravljanja naložb v lasti Republike Slovenije (strategija upravljanja kapitalskih naložb države) ter proučili vlogo ministrstva, pristojnega za energetiko, pri procesu priprave sektorske (energetske) politike, ki je bila eno izmed izhodišč za pripravo strategije upravljanja s kapitalskimi naložbami države. Preverili in proučili smo predpise, ki jih je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 sprejela vlada, v katerih je bila predvidena možnost nadaljnjega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije in s tem možnost za izgradnjo drugega bloka NEK. Pridobili in proučili smo tudi dokumentacijo in pojasnila v zvezi z izdajo energetskega dovoljenja za drugi blok NEK.

2.1.1 Načrtovanje in priprava Nacionalnega energetskega programa

13. člen EZ je določal, da mora vlada predložiti v sprejem državnemu zboru nacionalni energetski program. V tem dokumentu naj bi bilo določeno, ali je nadaljnje dolgoročno izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v Republiki Sloveniji dopustno in naj bi predstavljalo izhodišče za odločitve, ali se bo v prihodnosti lahko gradil drugi blok NEK, saj naj bi se v skladu s 13. členom EZ z nacionalnim energetskim programom določili dolgoročni razvojni cilji in usmeritve energetskih sistemov in oskrbe z energijo.

Leta 2004 je bila v državnem zboru sprejeta Resolucija o Nacionalnem energetskem programu⁴⁶ (v nadaljevanju: ReNEP-2004), ki določa strategijo oskrbe z električno energijo do leta 2015. V ReNEP-2004 je glede dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije oziroma glede morebitne investicije v novo jedrsko elektrarno navedeno, da bo Republika Slovenija podprla skupno izgradnjo nuklearne elektrarne na ozemlju Republike Hrvaške do leta 2015 na temelju in po principih, ki veljajo za izgradnjo in eksploatacijo NEK.

Leta 2006 je vlada potrdila Predlog strateških usmeritev vlade pri privatizaciji slovenske elektroenergetike⁴⁷, ki ga je pripravilo ministrstvo, pristojno za energetiko. V strateških usmeritvah vlade pri privatizaciji slovenske elektroenergetike je bila opredeljena vzpostavitev dveh ponudnikov oziroma dveh stebrov električne energije: Holding Slovenske elektrarne, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: HSE) kot prvi ponudnik in Gen energija kot drugi ponudnik. Med predvidenimi investicijami Gen energije je bila omenjena možnost gradnje novega oziroma nadomestnega jedrskega objekta (drugi blok NEK).

⁴⁶ Uradni list RS, št. 57/04.

⁴⁷ Podlaga za sprejem dokumenta je bil Okvir gospodarskih in družbenih reform za povečanje blaginje v Sloveniji, ki ga je vlada sprejela 12. 11. 2005. V dokumentu je predviden ukrep "tržna preobrazba elektroenergetike", ki vključuje oblikovanje drugega stebra z NEK kot osnovo (Eles Gen).

Vlada je 12. 10. 2006 sprejela in januarja 2008 dopolnila Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 (v nadaljevanju: ReNRP 2007–2023), ki je še vedno v veljavi in je Gen energiji služila kot ena od podlag na strateški ravni za naročanje študij upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK, saj je med projekti za doseganje trajnostnega razvoja predvidena izgradnja drugega bloka NEK.

Pred sprejetjem ReNRP 2007–2023 je ministrstvo, pristojno za energetiko, z dopisom v maju 2006 obvestilo družbo Eles Gen, da je na podlagi proučitve stanja v energetiki vladi predlagalo, vlada pa sprejela odločitev, da med ključne razvojne projekte države v energetske sektorju v okviru ReNRP 2007–2023 uvrsti tudi drugi blok NEK. Družbo Eles Gen je pozvalo, da mu posreduje vse potrebne informacije, ki se nanašajo na tehnično in finančno vsebino projekta, stanje pripravljenosti dokumentacije ter časovne okvire in organizacijske vidike projekta, za vključitev projekta drugi blok NEK v ReNRP 2007–2023. Nosilec priprave ReNRP 2007–2023 je bila takratna Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Gen energija je junija 2006 ministrstvu, pristojnemu za energetiko, predložila:

- poročilo o statusu projekta drugi blok NEK z obrazložitvijo in tehničnim opisom nove jedrske elektrarne;
- Predinvesticijsko zasnovo za projekt druge enote Jedrske elektrarne Krško, ki je strokovna podlaga za ocenjevanje investicije, kjer so podani opisi in ocene investicije in je podlaga za odločanje o nadaljnji izdelavi investicijske dokumentacije.

V ReNRP 2007–2023 je med projekti za doseganje trajnostnega razvoja predvidena izgradnja drugega bloka NEK. V okviru učinkov projekta drugi blok NEK je v ReNRP 2007–2013 navedeno, da je to projekt, ki temelji na uporabi najrazvitejše tehnologije in ki za vodenje zahteva tudi najbolj usposobljen kader. Z realizacijo tega projekta naj bi se bistveno zmanjšala proizvodnja toplogrednih plinov, zmanjšala odvisnost od uvoza električne energije, zaradi konkurenčne cene električne energije iz takega objekta pa bi se ohranila in povečala konkurenčnost gospodarstva. Izrabili bi se sinergijski učinki na lokaciji z NEK in dosedanje izkušnje glede obratovanja, varovanja, vzdrževanja, radioaktivnih odpadkov, izrabljenih jedrskih goriv in podobno.

Izgradnja drugega bloka NEK, predvidena v ReNRP 2007–2023, predstavlja odmik od predvidene namere, določene v ReNEP-2004, da bo Republika Slovenija podprla skupno izgradnjo nuklearne elektrarne na ozemlju Republike Hrvaške do leta 2015 na temelju in po principih, ki veljajo za izgradnjo in eksploatacijo NEK.

Odbor za gospodarstvo državnega zbora se je junija 2007 seznanil z ReNRP 2007–2023 in z dotedanjim potekom njenega izvajanja in predlagal vladi, da še naprej omogoča odprto razpravo o projektih iz resolucije ter pozove vse zainteresirane subjekte, da opredelijo morebitne nove projekte.

Vlada je v decembru 2006 sprejela Načrt izvajanja resolucije o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 in sestavo 35 projektnih skupin, v katerem je bilo oblikovanih 35 projektnih skupin⁴⁸ za

⁴⁸ Naloge projektnih skupin podrobneje določi pristojno ministrstvo. Splošna usmeritev za določitev nalog delovnih skupin je, da naloge vsebujejo vsaj: 1) strukturiranje, ki vključuje: pripravo in potrditev projektnega predloga (določitev institucije, odgovorne za izvedbo – operativni del); organizacijo in financiranje študije, izvedljivosti; organizacijo analize stroškov in koristi; 2) upoštevanje zakonodajnega okvira; 3) financiranje, ki vključuje modifikacijo projektnega predloga glede na rezultate študij; 4) izvedbo, ki vključuje: preverjanje predvidenih korakov glede na mehanizem financiranja (vire); oblikovanje pod-skupine za izvedbo posameznih razpisnih in drugih postopkov; 5) spremljanje, ki vključuje: spremljanje izvedbenih faz projekta; pripravo tehnične dokumentacije v skladu z veljavno zakonodajo in pridobivanje dovoljenj; zagotavljanje finančnih virov; oceno načrta glede na dejansko stanje; 6) vrednotenje: zagotavljanje podatkov, informacij za vrednotenje.

posamezne razvojne projekte iz ReNRP 2007–2023 in tudi imenovani člani projektnih skupin, med njimi tudi projektna skupina za izgradnjo drugega bloka NEK⁴⁹.

Projektna skupina je 18. 1. 2008 sprejela Poslovnik o delu projektne skupine za izgradnjo drugega bloka NEK. Ključna naloga projektne skupine je bila spremljanje in poročanje Službi Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko o izvajanju aktivnostih na energetskih razvojnih projektih, ki so vključeni v ReNRP 2007–2023, s ciljem nemotenega izvajanja teh projektov. Ena izmed nalog projektne skupine je bila podati mnenje glede ustreznosti študij upravičenosti in izvedljivosti projekta, o smernicah in merilih projekta in o celovitosti posredovane dokumentacije. Projektna skupina se je od januarja 2007 do februarja 2008 sestala na treh sestankih. Iz zapisnikov sestankov skupine je razvidno, da so bili člani seznanjeni z do tedaj opravljenimi študijami upravičenosti izgradnje drugega bloka NEK oziroma z vsebinami pomembnejših študij o drugem bloku NEK⁵⁰ in da so bile predstavljane nadaljnje načrtovane aktivnosti Gen energije na projektu drugi blok NEK.

V skladu z Načrtom izvajanja resolucije o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 in sestavo 35 projektnih skupin je bila za koordinacijo, spremljanje in vrednotenje izvajanja ReNRP 2007–2023 zadolžena Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, ki je v februarju 2010 izdelala Poročilo o stanju projektov ReNRP 2007–2023, v katerem je predstavljen tudi projekt drugi blok NEK. V poročilu je navedeno, da se izdelujejo predhodne študije (nekateri študije so bile posebej omenjene) in podana ocena, da je "izgradnja nove jedrske elektrarne kot dela novih proizvodnih kapacitet za električno energijo, v skladu z dobrobitjo celotne družbe, ob upoštevanju podnebnih in okoljskih ciljev, varnosti in zanesljivosti proizvodnje električne energije, odvisnosti od uvoza in konkurenčne stabilne cene električne energije iz jedrskih elektrarn".

Vlada in ministrstvo, pristojno za energetiko, sta bila v obdobju od leta 2006 do leta 2010 v okviru priprave za sprejetje ReNRP 2007–2023 in izvajanja ReNRP 2007–2023 prek delovanja projektne skupine za izgradnjo drugega bloka NEK obveščena o aktivnostih, ki jih je v tem obdobju izvajala Gen energija glede drugega bloka NEK. Seznanjena sta bila s povzetki pomembnejših študij in nekaterimi študijami o drugem bloku NEK. V Poročilu o stanju projektov ReNRP 2007–2023 je bila podana pozitivna ocena glede izgradnje nove jedrske elektrarne, zato je bil za vlado projekt drugi blok NEK v tem obdobju sprejemljiv.

⁴⁹ Projektni vodja skupine za izgradnjo drugega bloka NEK je bil predstavnik ministrstva, pristojnega za energetiko, poleg njega je imela skupina še pet članov: dva predstavnika Ministrstva za finance ter enega predstavnika Ministrstva za okolje in prostor, Gen energije, Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost in HSE.

⁵⁰ Projektna skupina se je seznanila s študijo Optimalni scenariji pokrivanja porabe Republike Slovenije s proizvodnimi viri (do leta 2030), na podlagi katere je sprejela sklep, da se je na podlagi primerjave različnih scenarijev pokrivanja porabe električne energije v Sloveniji jedrska opcija z izgradnjo novega bloka jedrske elektrarne v Krškem v energetskem, ekonomskem in ekološkem pogledu izkazala kot najoptimalnejši scenarij za pokrivanje manjkajočih proizvodnih zmogljivosti v Republiki Sloveniji ter s študijami Analiza razvojnih možnosti sektorja proizvodnje električne energije na osnovi energetskega ekonomskega in okoljskega vrednotenja scenarijev do leta 2030, Makroekonomski učinki gradnje in delovanja jedrske elektrarne Krško 2 in Predinvesticijska zasnova izgradnje jedrske elektrarne Krško 2. Projektni skupini so bile predstavljene tudi strateška presoja vplivov različnih tehnologij na okolje, analiza razvojnih možnosti sektorja proizvodnje električne energije in trajnostni razvoj in jedrska proizvodnja vodika.

Čeprav je vsebina ReNRP 2007–2023 v delu, kjer je bila obravnavana gradnja nove jedrske elektrarne, odstopala od predvidene namere iz veljavne ReNEP-2004, se je vlada šele leta 2009 odločila za novelacijo ReNEP-2004 oziroma za pripravo NEP. Vlada je sprejem NEP prvič vključila v normativni program dela vlade za leto 2010, v katerem je bilo predvideno, da ga bo sprejela do 16. 12. 2010. Vlada se je odločila za novelacijo ReNEP-2004, ker se ta ni izvajala in so nastali veliki zaostanki v izvajanju ukrepov, načrtovanih v programskih dokumentih s področja energetike. Poleg tega je bilo tudi spremljanje izvajanja strategij in programov pomanjkljivo, niso bile opredeljene odgovornosti za poročanje in za odpravo pomanjkljivosti pri izvajanju, nadzorni mehanizmi pa niso bili vzpostavljeni. Tudi odgovornosti za vodenje izvajanja programov in za izvajanje posameznih ukrepov niso bile natančno opredeljene. Maja 2009 je ministrstvo, pristojno za energetiko, pri Inštitutu Jožef Štefan, ki je pred tem že izdelal dolgoročne energetske bilance Republike Slovenije za obdobje 2006–2026, naročilo izdelavo osnutka predloga NEP ter podrobne dolgoročne energetske bilance za NEP za obdobje 2010–2030⁵¹, ki so predstavljale strokovne podlage za pripravo NEP. Proces priprave osnutka predloga NEP, ki ga je vodilo ministrstvo, pristojno za energetiko, je bil za širšo strokovno in zainteresirano javnost odprt v obdobju od leta 2009 do leta 2011 s formalnimi javnimi obravnavami naslednjih dokumentov:

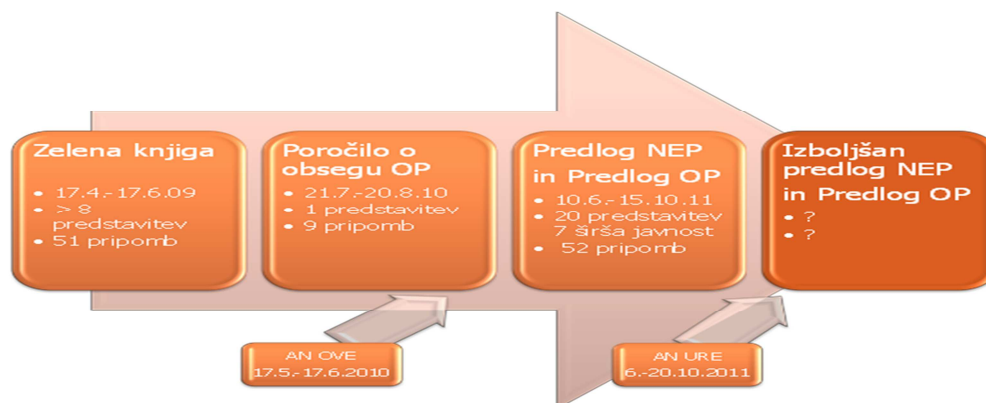
- Zelene knjige za nacionalni energetski program Slovenije (v nadaljevanju: Zelena knjiga)⁵²;
- Poročila o določitvi obsega okoljskega poročila za NEP (v nadaljevanju: poročilo o obsegu OP);
- Osnutka predloga NEP do leta 2030 – Aktivno ravnanje z energijo in Okoljskega poročila za celovito presojo vplivov na okolje za NEP (v nadaljevanju: OP)⁵³;
- Akcijskega načrta za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020 (v nadaljevanju: AN OVE) in
- Akcijskega načrta za učinkovito rabo energije za obdobje 2011–2016 (v nadaljevanju: AN URE).

⁵¹ Ministrstvo, pristojno za energetiko, in Institut Jožef Štefan sta 14. 5. 2009 sklenila pogodbo o izdelavi NEP 2009 v znesku 279.600 evrov z vključenim DDV. S pogodbo je bilo dogovorjeno, da bo izdelava NEP potekla v več stopnjah, in sicer: priprava osnutkov podprogramov; kvantitativna analiza podprogramov in ukrepov in zaključna dela. Rok za izdelavo dokumentov je bil do konca marca 2010. Z aneksom k tej pogodbi z dne 30. 3. 2010 je bil podaljšan rok za izvedbo pogodbeno dogovorjenih del do 30. 6. 2010. Med istima pogodbenikoma je bila 15. 4. 2011 sklenjena še pogodba o nadaljevanju aktivnosti v podporo pripravi NEP v vrednosti 47.756 evrov z vključenim DDV.

⁵² Zelena knjiga je bila namenjena poglobljeni razpravi o ključnih strateških razvojnih vprašanjih energetike v Sloveniji, za pripravo izhodišč NEP, da se oblikuje kakovostna dolgoročna razvojna vizija energetike do leta 2030 in poveča izvedljivost NEP glede na predhodni (ReNEP-2004) s pripravo izvedbenih dokumentov v okviru energetske politike in politik, ki nanjo vplivajo (okoljska, davčna). V Zeleni knjigi je navedeno, da je v pripravi projekt graditve nove jedrske elektrarne ob obstoječi NEK. Nosilka projekta je bila Gen energija, ki je pripravila vrsto analiz, ki obsegajo študije izvedljivosti in druge ocene.

⁵³ Ker se NEP uvršča med načrte in programe, ki imajo pomemben vpliv na okolje, je bilo treba v skladu z Direktivo 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L, št. 197/30 z dne 21. 7. 2001) pred njegovim sprejemom v postopku celovite presoje vplivov na okolje presoditi posledice vplivov v NEP načrtovanih ukrepov na okolje in se opredeliti do tistih, ki so zaradi vplivov na okolje nesprejemljivi. Družba Aquarius, d. o. o., Ljubljana je po naročilu ministrstva, pristojnega za energetiko, v juniju 2011 izdelala Okoljsko poročilo za celovito presojo vplivov na okolje za Nacionalni energetski program (obdobje 2010–2030).

Slika 3: Javne obravnave dokumentov v okviru priprave NEP

Vir: [URL: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nep/nep_javna_obravnavna_porocilo.pdf], 14. 7. 2017.

Ker NEP ni bil izdelan do predvidenega datuma, je vlada sprejem NEP ponovno vključila v svoj delovni program za leto 2011. Določen je bil nov skrajni rok za sprejem dokumenta, in sicer 22. 11. 2011.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je junija 2011 pripravilo osnutek predloga NEP, ki naj bi bil ključni strateški dokument razvoja energetike v Sloveniji in je sledil osnovnim smernicam energetske politike, ki jih je določal EZ, in je temeljil na ReNEP-2004, v kateri so bili prednostni cilji energetske politike v Sloveniji oblikovani usklajeno s strateškimi usmeritvami na področju energetike v Evropski uniji (v nadaljevanju: EU), kot so izboljšanje zanesljivosti oskrbe, konkurenčnosti in zmanjšanja vplivov na okolje⁵⁴.

V osnutku predloga NEP je v okviru:

- strategije oskrbe z električno energijo pri proizvodnji električne energije navedeno, da je predvideno nadaljnje dolgoročno izkoriščanje jedrske energije v Sloveniji s podaljšanjem življenjske dobe NEK in z izgradnjo nove jedrske elektrarne v Krškem (drugi blok NEK) ob upoštevanju družbene sprejemljivosti ter da predvideva usmerjeno rabo fosilnih goriv z dolgoročnim ciljem prehoda v nizkoogljično družbo;
- strategije oskrbe z gorivi tudi poglavje o jedrski energiji, kjer je navedeno, da je jedrska energija nizkoogljičen in dolgoročno zelo konkurenčen vir za proizvodnjo električne energije; izgradnja nove jedrske elektrarne olajša prehod v nizkoogljično družbo; možna je izgradnja nove jedrske elektrarne moči od 1.000 MW do 1.600 MW na lokaciji v Krškem, z energetskega vidika je projekt pozitiven, dejanska realizacija nove jedrske elektrarne bo odvisna od pogojev na trgu in poslovnih odločitev ter družbene sprejemljivosti projekta.

⁵⁴ V osnutku predloga NEP so bili zastavljeni cilji energetske politike do leta 2030. Osnutek predloga NEP naj bi omogočal izpolnjevanje vseh ciljev Republike Slovenije v mednarodnih sporazumih ali pravnem redu EU. NEP naj bi Republiki Sloveniji omogočil izpolnitev obveznosti tudi ob pričakovani zaostritvi cilja za emisije toplogrednih plinov do leta 2020, ko bo nov cilj na ravni EU zmanjšanje le-teh za 30 odstotkov in ne le 20 odstotkov. Omogočal bi tudi izpolnitev cilja izboljšanja energetske učinkovitosti za 20 odstotkov do leta 2020. Osnutek predloga NEP je omogočal postavitev bistveno bolj ambicioznih dolgoročnih ciljev slovenske energetske in podnebne politike do leta 2050: dolgoročnih ciljev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 80 odstotkov do leta 2050 in postavitev cilja prehoda na 100-odstotno oskrbo z energijo iz obnovljivih virov v ciljnem letu med 2050 in 2100.

V osnutku predloga NEP so bili ocenjeni trije scenariji razvoja oskrbe z električno energijo, ki se razlikujejo v ključnih investicijah v proizvodne enote:

- osnovni scenarij, ki predpostavlja nadaljevanje investicij v teku oziroma izvedbo ukrepov za njihovo dokončanje (Hidroelektrarne na spodnji Savi, d. o. o., Brežice; blok 6 Termoelektrarne Šoštanj, d. o. o., Šoštanj (v nadaljevanju: TEŠ)); podaljšanje življenjske dobe NEK, pospešitev izgradnje načrtovanih in novih hidroelektrarn, modernizacijo obstoječih in izgradnjo novih enot za soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom ter preverja izgradnjo novih plinsko-parnih elektrarn glede na razmere na mednarodnih trgih;
- jedrski scenarij je nadgradnja osnovnega scenarija in predvideva ukrepe, ki bodo omogočili dolgoročno izkoriščanje jedrske energije v Sloveniji z izgradnjo nove enote nuklearne elektrarne ob lokaciji obstoječe jedrske elektrarne moči 1.000 MW z začetkom obratovanja pred letom 2030;
- plinski scenarij je tudi nadgradnja osnovnega scenarija v smeri še večje diverzifikacije virov za oskrbo z električno energijo glede na sedanjo – s povečanjem deleža četrtega energenta – z izgradnjo dveh plinsko-parnih elektrarn na zemeljski plin do leta 2030 skupne moči 800 MW.

Izbrana strategija oskrbe z električno energijo je bila primerjana še z dvema scenarijema, ki sta predpostavljala prekinitev investicije v blok 6 TEŠ, ki je v času priprave NEP še potekala. Dodatna scenarija sta bila ocenjena z upoštevanjem intenzivnega spodbujanja učinkovite rabe in razpršene proizvodnje električne energije, to sta bila:

- dodatni jedrski scenarij brez bloka 6 TEŠ, ki je upošteval izgradnjo plinsko-parne elektrarne moči 400 MW, in jedrska elektrarna moči 1.000 MW in
- dodatni plinski scenarij brez bloka 6 TEŠ, ki je upošteval izgradnjo dveh plinsko-parnih elektrarn skupne moči 800 MW.

Scenariji oskrbe z energijo se do leta 2020 ne razlikujejo med seboj⁵⁵. V letu 2030 se scenariji razlikujejo: jedrski in plinski scenarij kažeta na prednosti pred osnovnim scenarijem v energetskih kazalcih in kazalcih obratovalne zanesljivosti oskrbe z energijo. Zaradi nižjih stroškov za oskrbo in manjših izpustov sta kot primerna za NEP predlagana zlasti dva scenarija oskrbe z električno energijo: osnovni in jedrski scenarij. Osnovni scenarij zadošča za potrebe Slovenije do leta 2030, jedrski scenarij je naravnan bolj dolgoročno in zagotavlja nadaljnje dolgoročno izkoriščanje jedrske energije v Sloveniji. Zaradi zahtevnosti izvedbe projekta je s stališča zanesljivosti in konkurenčnosti nujno potrebno določeno obdobje prekrivanja obratovanja drugega bloka NEK in NEK do leta 2043. V oceni učinkov je kot prvo možno leto obratovanja drugega bloka NEK upoštevano leto 2022, realno pa bo letnica izgradnje objekta predmet podjetniške optimizacije, izvedba pa bo odvisna tudi od družbene sprejemljivosti drugega bloka NEK.

Okoljsko poročilo za celovito presojo vplivov na okolje za NEP je bilo poleg osnutka predloga NEP dano v javno obravnavo, ki se je začela junija 2011. V okoljskem poročilu je opredeljen, opisan in ovrednoten vpliv izvedbe posameznih podprogramov NEP na okolje⁵⁶ (naravni viri, zrak, vode, podnebni dejavniki), ohranjanje narave, kulturno dediščino, krajino, prebivalstvo ter zdravje ljudi. V okviru ovrednotenja

⁵⁵ Glavni izzivi do leta 2020 so: izgradnja novih hidroelektrarn ter nadomeščanje ključnih obstoječih termoelektrarn ter usmerjena raba fosilnih goriv (učinkovita raba domačega premoga in uporaba zemeljskega plina v soproizvodnji toplote in električne energije).

⁵⁶ Kot vpliv na okolje se šteje vpliv na: naravne vire (tla, gozd, zaloge premoga), zrak, vode in podnebne dejavnike.

vplivov podprograma jedrska energija (ki je predvideval izgradnjo nove jedrske elektrarne v Krškem) so bili ovrednoteni vplivi na:

- zrak, podnebne dejavnike in zdravje z oceno: ni vpliva;
- kulturno dediščino in krajino z oceno: nebistven vpliv in
- naravne vire (tla, gozd, zaloge premoga), vodo, naravo in materialne dobrine z oceno: nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov.

V okoljskem poročilu za celovito presojo vplivov na okolje za NEP so predstavljene ocene vrednotenja vplivov na okolje za posamezne scenarije NEP, med njimi tudi za scenarije razvoja oskrbe z električno energijo (osnovni, jedrski in plinski scenarij). Z vidika vplivov na okolje v obdobju 2010–2030 in dolgoročnih posledic zaradi izvajanja ukrepov scenarijev NEP je za okolje najbolj sprejemljiv dodatni jedrski scenarij, sledita pa mu dodatni plinski scenarij in osnovni scenarij. Za okolje sta sprejemljiva tudi jedrski scenarij in dodatni jedrski scenarij. Oba jedrska scenarija imata v primerjavi z osnovnim scenarijem večji vpliv na zrak zaradi emisije ionizirajočega sevanja, ki povzroča izpostavljenost ionizirajočemu sevanju prebivalstva v celotni življenjski dobi jedrske elektrarne, vključno z življenjsko dobo jedrskega goriva. Vendar ob predpostavki, da se bo dolgoročno zagotovila predelava izrabljenega jedrskega goriva in skladiščenje ostankov te predelave ter skladiščenje drugih radioaktivnih odpadkov, ki nastajajo pri rabi jedrske energije, proizvodnja električne energije iz jedrske elektrarne v primerjavi s proizvodnjo električne energije na fosilna goriva dolgoročno najmanj vpliva na zrak in vode, posredno pa zaradi manjših potreb po obnovljivih virih električne energije (voda, lesna biomasa) povzroča tudi najmanj dolgoročnih vplivov na naravo in krajino. Čeprav Slovenija v obdobju 2010–2030 ne potrebuje električne energije, proizvedene v novi jedrski elektrarni, je zaradi izogiba pritiskom na okolje po prenehanju obratovanja obstoječe jedrske elektrarne primerno, da se z gradnjo nove jedrske elektrarne v obdobju 2020–2030 začne in s tem zagotovi, da bo začela obratovati do predvidenega prenehanja obratovanja obstoječe jedrske elektrarne. Glede vplivov na okolje sta glede na sprejete okoljske cilje, poleg dodatnega jedrskega scenarija in osnovnega scenarija, sprejemljiva tudi plinska scenarija, vendar med vsemi scenariji iz NEP najbolj obremenjujeta okolje.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je v juniju 2011 začelo z javno obravnavo NEP⁵⁷, ki je trajala do sredine novembra 2011. V okviru javne obravnave sta bila predstavljena in obravnavana osnutek predloga NEP za obdobje do leta 2030 in okoljsko poročilo za celovito presojo vplivov na okolje. O javni obravnavi osnutka predloga NEP je bilo februarja 2012 izdelano poročilo (v nadaljevanju: poročilo o javni obravnavi NEP), ki vključuje stališča do pripomb in odgovore na pripombe sodelujočih v javni razpravi ter daje priporočila glede dopolnitve osnutka predloga NEP. Hkrati z javno obravnavo osnutka predloga NEP je potekalo tudi čezmejno posvetovanje s sosednjimi in zainteresiranimi državami, kar je obvezna sestavina postopka celovite presoje vplivov na okolje.

V poročilu o javni obravnavi NEP je bilo priporočeno, naj se v NEP jasno opredeli stališče do ključnih strateških odločitev. V poročilu o javni obravnavi NEP so (med drugimi) navedena naslednja priporočila,

⁵⁷ Ministrstvo, pristojno za energetiko, in Institut Jožef Stefan sta 15. 4. 2011 sklenila pogodbo, s katero je bilo dogovorjeno, da bo Institut Jožef Stefan: sodeloval z ministrstvom pri javni obravnavi NEP – v okviru tega bo: izvedel dodatne aktivnosti pri usklajevanju in izvedbi javne obravnave NEP, nudil strokovno podporo ministrstvu pri obravnavi in vključevanju pripomb strokovne javnosti v predlog NEP in pri medresorskem usklajevanju; sodeloval pri ažuriranju NEP za različne stopnje obravnave; usklajeval NEP z EZ v pripravi.

ki se nanašajo na nadaljnje dolgoročno izkoriščanje jedrske energije za proizvodnjo električne energije:

- v NEP naj se jasno opredeli glede podaljšanja življenjske dobe obstoječe NEK;
- NEP naj nedvoumno opredeli stališče do drugega bloka NEK ali pa zamrzne odločanje; v postopku sprejema NEP je treba jasno opredeliti eno od naslednjih možnosti:
 - izgradnjo drugega bloka NEK uvrstiti v izbrano strategijo razvoja energetike v Sloveniji in nadaljevati aktivnosti za pripravo in potrebno odločanje o tem objektu, če bo za NEP izbran eden od scenarijev z drugim blokom NEK, je pred tem nujno zagotoviti in opraviti razpravo o družbeni sprejemljivosti tovrstnega objekta;
 - izgradnje drugega bloka NEK se še ne uvrsti v NEP, ki v tem primeru načrtuje prihodnost brez nove jedrske elektrarne oziroma opredeli razvojno usmeritev, da si bo Republika Slovenija v svoji energetske politiki prizadevala, da izgradnja nove jedrske elektrarne ne bo potrebna;
 - v NEP se sprejme moratorij na odločanje o izgradnji drugega bloka NEK, ponovno odločanje in razprava o tem se opravi ob pripravi naslednjega cikla strateškega načrtovanja v energetiki do leta 2020.

2.1.1.a Poročilo o javni obravnavi NEP je zadnja aktivnost, ki jo je izvedlo ministrstvo, pristojno za energetiko, glede priprave NEP, nato je postopek sprejema NEP zastal. Ministrstvo, pristojno za energetiko, po končani javni obravnavi NEP in po izdanem poročilu o javni obravnavi NEP v februarju 2012 ni nadaljevalo s postopki za pripravo osnutka predloga NEP. Ministrstvo, pristojno za energetiko, tako ni dopolnilo osnutka predloga NEP s pripombami iz javne obravnave, ni pridobilo mnenja ministrstva, pristojnega za okolje, glede sprejemljivosti NEP in ni pripravilo gradiva za vlado za predlog NEP⁵⁸.

Ministrstvo je junija 2011 pripravilo tudi predlog EZ-1 in ga posredovalo v javno obravnavo, ki je bila zaključena oktobra 2011. V navedenem predlogu je bila v 21. členu opredeljena vsebina Nacionalnega energetskega programa. Nacionalni energetske program je obdržal naziv NEP, vsebinsko pa se je razdelil na dva dela: na osnovni razvojni dokument in na načrt pomembnejših naložb v energetske infrastrukturo – DREN. Ministrstvo po končani javni obravnavi in obdelavi predlogov in pripomb iz javne obravnave ni nadaljevalo s postopkom in vladi ni posredovalo predloga EZ-1.

2.1.1.b Čeprav vlada v letu 2011 osnutka predloga NEP ni prejela v obravnavo, ga obravnavala in sprejela do konca leta 2011, kot je bilo predvideno v delovnem programu vlade za leto 2011, vlada sprejema NEP ni vključila v program dela vlade za leto 2012 in tako vsaj formalno potrdila, da namerava NEP sprejeti v letu 2012.

Pojasnilo vlade in ministrstva, pristojnega za energetiko

V letu 2012 je projekt priprave NEP zastal oziroma se ni nadaljevalo z njim. Tedanja vlada je namreč želela nekoliko drugačen dokument, krajši (na 15 do 20 straneh) z naslovom Nacionalni energetske koncept. V predlogu novele EZ-F, ki ga je takrat pripravljalo ministrstvo, pristojno za energetiko, je bil NEP preimenovan v Nacionalni energetske koncept. Ker sočasno ni bil spremenjen člen EZ, ki je določal vsebino tega dokumenta, bi bilo nemogoče preoblikovati obstoječi osnutek NEP v precej krajši energetske koncept, saj je takratni EZ v 13. členu podrobno določal, da mora NEP vsebovati cilje, ukrepe, energetske bilance in podobno.

⁵⁸ [URL: <http://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/dolgorocno-nacrtovanje-energetske-politike/>], 5. 2. 2018.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je za obravnavo na vladi 22. 2. 2013 pripravilo Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona in v njem predlagalo, da se Nacionalni energetski program v celotnem besedilu zakona nadomesti z naslovom Nacionalni energetski koncept. Iz gradiva ministrstva ni razvidno, da naj bi bil predlagani Nacionalni energetski koncept precej krajši glede na Nacionalni energetski program, kot je bil opredeljen v 13. členu EZ, saj ministrstvo, pristojno za energetiko, ni predlagalo spremembe vsebine 13. člena EZ, ki je določal vsebino nacionalnega energetskega programa, ampak le drugačno poimenovanje dokumenta. Vlada je 7. 3. 2013 določila besedilo Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona in ga poslala v obravnavo državnemu zboru, nato pa je 16. 5. 2013 predlog umaknila iz zakonodajnega postopka, ker naj bi bil pripravljen EZ-1. Vlada je v predlogu EZ-1, ki ga je 17. 10. 2013 posredovala v sprejem v državni zbor, spremenila poimenovanje nacionalnega energetskega programa iz NEP v EKS. Vsebinska novost, glede na vsebino predlogov EZ-1, danih v javno obravnavo v juniju 2011 in v juliju 2013, je bila opredelitev, da se z EKS določijo cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let. Vsebina predlaganih EKS in DREN⁵⁹ je bila enaka kot v EZ-1, ki ga je 24. 2. 2014 sprejel državni zbor, velja pa od 22. 3. 2014 (več v točki 1.3.1 tega poročila).

2.1.1.c Vlada je 25. 7. 2013 sprejem NEP ponovno vključila v Program dela Vlade Republike Slovenije za obdobje 2013–2014, v katerem je bilo predvideno, da vlada sprejme NEP v letu 2014 (skrajni rok sprejema na vladi ni bil določen). Kljub temu ministrstvo v letih 2012 (od objave poročila o javni obravnavi NEP v februarju 2012), 2013 in 2014 ni izvedlo nobenih aktivnosti v zvezi s pripravo in sprejemom NEP.

Pojasnilo vlade

Po nastopu nove vlade v začetku leta 2013 so bili postopki v zvezi z Nacionalnim energetskim konceptom ponovno zaustavljeni, ker je bila sprejeta odločitev za pripravo EZ-1, ki je določil Energetski koncept Slovenije za novi dokument energetske politike.

2.1.1.d Vlada ni posredovala ministrstvu, pristojnemu za energetiko, nobenih navodil ali usmeritev glede nadaljnjih postopkov priprave osnutka predloga NEP, po tem ko je ministrstvo februarja 2012 objavilo poročilo o javni obravnavi NEP⁶⁰. Vlada je s tem, ko je sprejem NEP ponovno vključila v Program dela Vlade Republike Slovenije za obdobje 2013–2014, potrdila namero, da namerava NEP sprejeti, s tem pa je tudi (posredno) vplivala na odločitve in dejanja potencialnih investorjev v prihodnje energetske projekte (tudi na odločitve Gen energije o projektu drugi blok NEK), ki so pričakovali skorajšnji sprejem NEP⁶¹ in temu prilagajali svoje poslovne odločitve in aktivnosti.

⁵⁹ Z novelo EZ-1B je bil iz EZ-1 izločen DREN in uveden NEPN.

⁶⁰ Poročilo o javni obravnavi NEP je zadnja aktivnost, ki jo je izvedlo ministrstvo, pristojno za energetiko, glede sprejema NEP, nato je postopek sprejema NEP zastal.

⁶¹ Nadaljnje predvidene (in nikoli izvedene) aktivnosti za nadaljevanje postopka priprave in odločanja o NEP so bile: dopolnitev predloga NEP s pripombami iz javne obravnave; pridobitev mnenja ministrstva, pristojnega za okolje, glede sprejemljivosti NEP in izvedba vladne procedure za predlog NEP, [URL: <http://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/dolgorocno-nacrtovanje-energetske-politike/>], 5. 2. 2018.

2.1.1.e Vlada v letih od 2012 do 2014 ni v zadostni meri spremljala, usmerjala in nadzorovala dela ministrstva, pristojnega za energetiko, pri pripravi osnutka predloga NEP. Vlada od ministrstva, pristojnega za energetiko, ni zahtevala, da nadaljuje z izvedbo nadaljnjih aktivnosti, ki bi jih bilo še treba narediti pred izvedbo vladne procedure za predlog NEP (ti dve aktivnosti sta bili dopolnitev predloga NEP s pripombami iz javne obravnave in pridobitev mnenja ministrstva, pristojnega za okolje, glede sprejemljivosti NEP). Zaradi navedenega vlada ni prejela v obravnavo in sprejem osnutka predloga NEP in posledično NEP ni bil obravnavan (in sprejet) v državnem zboru.

V tabeli 4 je prikazano načrtovanje obravnave in sprejema NEP v programih dela vlade v obdobju od leta 2006 do leta 2013.

Tabela 4: Načrtovanje obravnave in sprejema NEP v okviru programa dela vlade od leta 2006 do leta 2013

Program dela vlade		Načrtovanje obravnave in sprejema NEP na vladi				
Za leto	Sprejem	Dokument vključen v program dela vlade da/ne	Naziv dokumenta	Prva obravnava	Skrajni rok obravnave	Skrajni rok sprejema
2006	19. 1. 2006, 26. 4. 2006	ne	/	/	/	/
2007	20. 12. 2006, 19. 7. 2007	ne	/	/	/	/
2008	20. 12. 2007	ne	/	/	/	/
2009	24. 12. 2008, 2. 4. 2009	ne	/	/	/	/
2010	24. 12. 2009	da	Resolucija o Nacionalnem energetskega programu ¹⁾	20. 7. 2010	29. 7. 2010	16. 12. 2010
2011	30. 12. 2010	da	Resolucija o NEP	21. 6. 2011	30. 6. 2011	22. 11. 2011
2012	19. 7. 2012	ne	/	/	/	/
2013	18. 7. 2013 ²⁾ , 25. 7. 2013 ³⁾	da	NEP	/	/	2014

Opombe: ¹⁾ V nadaljevanju: Resolucija o NEP.

²⁾ Program dela vlade se imenuje Normativni program dela Vlade RS za leto 2013 in ne vsebuje strateškega dokumenta s področja energetike.

³⁾ Program dela vlade se imenuje Program dela Vlade Republike Slovenije za obdobje 2013–2014 in vsebuje Nacionalni energetski program.

Vir: [URL: http://www.vlada.si/delo_vlade/program_dela_vlade/], 8. 5. 2017.

2.1.2 Izdaja energetskega dovoljenja za projekt drugi blok NEK

Gen energija je 12. 1. 2010 na ministrstvo, pristojno za energetiko, predložila vlogo za izdajo energetskega dovoljenja za novo enoto jedrske elektrarne Krško. Bistvene določbe energetskega dovoljenja je določal 9. člen Pravilnika o izdaji energetskega dovoljenja⁶². V skladu s 7. členom Pravilnika o izdaji energetskega dovoljenja je Gen energija vlogo za izdajo energetskega dovoljenja za drugi blok NEK predložila na obrazcu za energetske objekte za proizvodnjo električne energije nazivne moči nad 10 MW, ki je bil predpisan v Prilogi 2 pravilnika. Gen energija je 5. 3. 2010 ministrstvu, pristojnemu za energetiko, predložila Mnenje o vplivu na prenosno omrežje za objekt JEK 2 do moči 1600 MW⁶³.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je 15. 4. 2010 Gen energijo pozvalo k dopolnitvi vloge s podatki o stroških zagotavljanja terciarne rezervne moči⁶⁴. Gen energija je 4. 3. 2011 ministrstvu, pristojnemu za energetiko, predložila dokument Razširjeni povzetek Pred-investicijske zasnove JEK 2, v katerem so prikazani stroški zagotavljanja terciarne rezervne moči.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, po prejemu dopolnitve vloge Gen energije ni pozvalo k morebitni novi dopolnitvi vloge, niti ni odločilo glede izdaje energetskega dovoljenja vse do 28. 4. 2014, ko je izdalo sklep, da se postopek izdaje energetskega dovoljenja za novo enoto jedrske elektrarne Krško ustavi. Razlog za izdajo sklepa je bil, da je 22. 3. 2014 pričel veljati EZ-1, ki v 555. členu določa, da se postopki izdaje energetskega dovoljenja, uvedeni do uveljavitve EZ-1, ustavijo.

⁶² To so: podatki o imetniku energetskega dovoljenja; podatki o lokaciji, na kateri je predvidena gradnja energetskega objekta; tehnični podatki o energetskega objektu v smiselni tolerancah, v katerem se bo izvajala energetska dejavnost, podatki o osnovnem gorivu ter o vrsti in maksimalnem deležu rezervnega goriva in podatki o maksimalni priključni moči, urni, dnevni ter letni proizvodnji in porabi električne energije ali zemeljskega plina; načini in pogoji opravljanja energetske dejavnosti v energetskega objektu, okvirna opredelitev sodelovanja energetskega objekta pri sistemskih storitvah omrežja ter zagotavljanje minimalnih zalog goriva; pogoji, ki jih mora izpolniti imetnik energetskega dovoljenja po prenehanju obratovanja energetskega objekta, v energetskega dovoljenju se, če je za to vrsto energetskega objekta primerno, opredelijo način, rok in na čigave stroške se opravi odstranitev energetskega objekta ter sanacija lokacije po stalnem prenehanju obratovanja energetskega objekta; posebni in dodatni pogoji v zvezi z uporabo javnega dobra ali infrastrukture in obveznosti imetnika energetskega dovoljenja v zvezi s posredovanjem podatkov ministrstvu, pristojnemu za energijo.

⁶³ Gen energija je ministrstvu predložila predhodno mnenje sistemskega operaterja prenosnega omrežja ELES, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: ELES) za priključitev drugega bloka NEK na elektroenergetski sistem Slovenije, čeprav mnenje ni bilo zahtevano kot sestavina vloge za energetskega dovoljenje. To je storila zato, ker mora ministrstvo, pristojno za energetiko, v skladu s 5. členom Pravilnika o izdaji energetskega dovoljenja v postopku za izdajo energetskega dovoljenja preveriti, ali energetskega objekt izpolnjuje splošne pogoje za izdajo energetskega dovoljenja, tako da bo (med drugim) za energetskega objekt za proizvodnjo električne energije upoštevalo predhodno mnenje sistemskega operaterja omrežja, na katero bo objekt priključen, da objekt ne bo poslabšal varnega in zanesljivega delovanja električnega omrežja.

⁶⁴ Terciarna rezerva delovne moči se uporablja za nadomestitev izrabljene rezerve moči za sekundarno regulacijo in za nadomestitev delovne moči ob izpadih največjih proizvodnih enot. V skladu s pravili Evropskega združenja sistemskih operaterjev elektroenergetskega omrežja (ang.: *European Network of Transmission System Operators for Electricity*, v nadaljevanju: ENTSO-E) mora rezerva moči za terciarno regulacijo pokriti izpad največje proizvodne enote v regulacijskem območju. Pravila ENTSO-E predvidevajo tudi, da lahko sistemski operater zakupi do 50 odstotkov potrebnih količin terciarne rezerve izven regulacijskega območja, pri čemer mora biti na razpolago dovolj kapacitet za čezmejne prenose električne energije.

Pojasnilo ministrstva, pristojnega za energetiko

V času prejema pisne vloge za izdajo energetskega dovoljenja je bil drugi blok NEK obravnavan v variantah, energetskega dovoljenja pa ni mogoče izdati v variantah, temveč za eno samo določeno konfiguracijo oziroma za eno samo nazivno moč generatorja. Ker investitor ni sprejel odločitve glede nazivne moči generatorja, ministrstvo tudi ni moglo odločiti o vlogi za energetske dovoljenje. Na podlagi pogovorov med predstavnikoma investitorja in ministrstva je bilo pojasnjeno, da se investitor ni želel v tako zgodnji fazi priprave projekta opredeliti do ene variante, saj bi s tem že izločil možne konkurenčne ponudbe. Dokler varianta ni izbrana, pa po obstoječi zakonodaji energetskega dovoljenja ni bilo mogoče izdati. Pisna dokazila o navedenem ne obstajajo, saj je komunikacija potekala ustno.

Gen energija je v vlogi za izdajo energetskega dovoljenja za drugi blok NEK med drugimi zahtevanimi določbami navedla predvideno "instalirano moč na pragu elektrarne do 1.600 MW" in ni navajala več možnih različic moči predvidene jedrske elektrarne, kot je pojasnilo ministrstvo, pristojno za energetiko.

Pojasnilo ministrstva, pristojnega za energetiko

Ministrstvo, pristojno za energetiko, ni odgovorilo na vlogo Gen energije, ker je bila odločitev o izdaji energetskega dovoljenja vezana na izpolnjevanje pogojev v takrat veljavnem Pravilniku o izdaji energetskega dovoljenja, med njimi tudi pogoja, da je predlagani energetski objekt in predlagano gorivo za energetski objekt za proizvodnjo električne ali toplotne energije skladen z veljavnimi dolgoročnimi energetskimi bilancami Republike Slovenije. Ministrstvo, pristojno za energetiko, bi za ugotovitev, ali vloga za drugi blok NEK ustreza tem pogojem, potrebovalo sprejet NEP, sestavni del katerega so bile tudi v letu 2011 izdelane dolgoročne energetske bilance, vendar vlada NEP ni niti vrstila v svoj program dela za leto 2012.

2.1.2.a Čeprav niso bili izpolnjeni pogoji iz Pravilnika o izdaji energetskega dovoljenja, ministrstvo, pristojno za energetiko, Gen energiji ni izdalo odločbe, s katero bi odločilo o vlogi za izdajo energetskega dovoljenja vse do aprila 2014, ko je izdalo sklep o ustavitvi postopka izdaje energetskega dovoljenja, to je po poteku treh let od vložitve vloge. Ker se ministrstvo z izdajo z izdajo odločbe, s katero bi odločilo o vlogi za izdajo energetskega dovoljenja ni opredelilo do projekta drugi blok NEK, je s tem pri Gen energiji povzročalo negotovost, ali je projekt drugi blok NEK sprejemljiv.

Pojasnilo ministrstva, pristojnega za energetiko

Gen energija je v omenjenem obdobju izvajala aktivnosti, povezane z drugim blokom NEK, na podlagi svojih podjetniških odločitev in lastne ocene tveganj glede uspešnosti pridobitve energetskega dovoljenja. Odločitev o gradnji določene elektrarne (kdaj, katera tehnologija za pretvorbo in na kateri lokaciji) je podjetniška odločitev. Nobene gospodarske pobude za gradnjo elektrarne že samo po sebi ne preprečuje morebitno dejstvo, da te elektrarne ne predvideva kakšen državni strateški dokument, ker je javni interes ves čas zaščiten v postopkih umeščanja v prostor in izdaje gradbenega dovoljenja. Prav tako ni zagotovil v predpisih, da je mogoče v praksi izgraditi vsako elektrarno, za katero je investitor predhodno pridobil energetske dovoljenje. V praksi bo lahko Gen energija zaprosila za energetske dovoljenje tudi, če v EKS ali DREN ali prihodnjem celovitem Nacionalnem podnebno-energetskem načrtu ne bo pisalo, da Slovenija potrebuje novi blok NEK.

Opozarjamo, da je bilo v Pravilniku o izdaji energetskega dovoljenja med pogoji in merili za izdajo energetskega dovoljenja med drugim navedeno tudi, da morata biti predlagani proizvodni objekt kakor tudi predlagano gorivo za proizvodnjo elektrike usklajena z energetsko politiko oziroma z EKS. Opozarjamo tudi, da je odločitev o gradnji jedrske elektrarne tako podjetniška odločitev, o kateri se najprej odloči lastnik oziroma ustanovitelj družbe (in s tem sprejme tveganja, povezana z načrtovanjem in izgradnjo objekta), kot tudi odločitev na ravni pristojnih državnih institucij, saj je bil jedrski objekt v skladu z določili ZUPUDPP opredeljen kot prostorska ureditev državnega pomena, ki mora biti predvidena z DPN. V primeru, ko bi potencialni investitorji želeli zgraditi nov jedrski objekt (na primer drugi blok NEK), bi morala biti možnost nadaljnje proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah

kot dopustna možnost proizvodnje električne energije v prihodnosti opredeljena v nacionalnem energetskega programu kot strateškem razvojnem dokumentu s področja energetike, saj:

- drugi odstavek 20. člena EZ-1 določa, da se ukrepi za doseganje ciljev energetske politike določijo v dokumentih dolgoročnega načrtovanja, kamor se uvrščajo EKS kot nacionalni energetski program, DREN⁶⁵ in akcijski načrti za posamezna področja oskrbe in ravnanja z energijo;
- je bil nacionalni energetski program kot osnovni razvojni dokument in temeljni akt energetske politike države potreben pri postopkih umeščanja potencialne investicije jedrskega objekta v prostor; 23. člen ZPNačrt je namreč določal, da ministrstvo, pristojno za prostor, pripravi osnutek državnega strateškega prostorskega načrta ob upoštevanju (med drugim) državne politike na področju energetike – slednja pa je zajeta v prej omenjenih dokumentih dolgoročnega načrtovanja energetske politike države; v skladu z ZUPUDPP in Zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti je bila potencialna investicija v jedrski objekt opredeljena kot prostorska ureditev državnega pomena, zato bi morala biti opredeljena z DPN (več o tem v točki 1.3.1 tega poročila).⁶⁶

2.1.3 Priprava strategije upravljanja s kapitalskimi naložbami države

Strategija upravljanja kapitalskih naložb države je temeljni dokument države, ki predstavlja podlago za aktivno lastništvo države in s katero država sporoča upravljavcu naložb države, delničarjem, širšemu kapitalskemu trgu ter splošni javnosti svoje cilje pri upravljanju družb v lasti države.

V strategiji upravljanja kapitalskih naložb države so opredeljeni strateški cilji, ki jih želi doseči Republika Slovenija s 100-odstotnim lastništvom Gen energije, ki spada med strateške naložbe Republike Slovenije. Strategijo upravljanja kapitalskih naložb države na predlog vlade sprejme državni zbor.

ZUKN je določal, da predlog strategije upravljanja kapitalskih naložb države pripravi AUKN na podlagi sektorskih politik in ga po uskladitvi z ministrstvi, pristojnimi za pripravo sektorskih politik, predloži vladi. Ministrstvo, pristojno za energetiko, je pripravilo dokument Sektorska politika s področja energetike, v katerem je predstavljena strategija razvoja energetskega sektorja, ki temelji na novem NEP v pripravi, ki naj bi bil sprejet sredi leta 2011, in jo februarja 2011 posredovalo upravljavcu kapitalskih naložb države (AUKN) z namenom, da jo upošteva pri sestavljanju strategije upravljanja z državnim premoženjem.

2.1.3.a Ministrstvo, pristojno za energetiko, je v letu 2011 v Sektorsko politiko s področja energetike vključilo tudi predloge glede oskrbe z električno energijo, kot so bili predvideni v osnutku predloga NEP. S tem je predlagane scenarije oskrbe z električno energijo⁶⁷, med njimi tudi jedrski scenarij z drugim

⁶⁵ Z novelo EZ-1B je bil iz EZ-1 izločen DREN in uveden NEPN.

⁶⁶ Tudi ZUreP-2, ki se uporablja od 1. 6. 2018 in je razveljavil ZUPUDPP in ZPNačrt, določa, da so prostorske ureditve državnega pomena (med drugim) elektrarne z nazivno električno močjo najmanj 10 MW in jedrski objekti. ZUreP-2 določa, da je nosilec urejanja prostora (med drugimi) tudi ministrstvo, pristojno za energetiko, ki sodeluje v postopku priprave prostorskih aktov s svojimi razvojnimi politikami, strategijami in programi, skladno s področnimi zakoni. Te pa so (bi morale biti), po naši oceni, del sprejetega EKS, ki je osnovni razvojni dokument s področja energetike in predstavlja nacionalni energetski program.

⁶⁷ V okviru oskrbe z električno energijo so bili predvideni trije scenariji: osnovni, jedrski z drugim blokom NEK in plinski. V jedrskem scenariju je predvideno dolgoročno izkoriščanje jedrske energije v Sloveniji, podaljšanje življenjske dobe NEK in izgradnja nove enote jedrske elektrarne Krško ob lokaciji obstoječe jedrske elektrarne moči 1.100 MW in zagotovitev vzporednega obratovanja NEK in drugega bloka NEK v daljšem časovnem obdobju – izgradnja drugega bloka NEK med letoma 2022 in 2030.

blokom NEK, iz osnutka predloga NEP obravnavalo kot "dokončne", kljub temu da NEP še ni bil sprejet v državnem zboru.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je sodelovalo v procesu priprave strategije upravljanja s kapitalskimi naložbami države in 22. 5. 2015 ter 27. 5. 2015 Ministrstvu za finance posredovalo predlog za dopolnitev besedila Predloga Odloka o strategiji upravljanja s kapitalskimi naložbami države, ki pa ga je vlada že sprejela 14. 5. 2015. V svojem predlogu je (med drugim) predlagalo dopolnitev zapisa, ki se nanaša na drugi blok NEK v okviru predstavitve Gen energije in njenih ciljev z navedbo, da naj bo "[...] odločitev o dolgoročni prihodnosti jedrske opcije v Republiki Sloveniji obravnavana in določena v EKS." V strategiji upravljanja kapitalskih naložb države, ki jo je sprejel državni zbor, ni navedbe, da se odločitev o dolgoročni prihodnosti jedrske opcije v Republiki Sloveniji obravnava in določi v EKS.

Vlada je maja 2015 določila besedilo Predloga Odloka o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države in ga poslala v obravnavo državnemu zboru. V predlogu odloka je vlada predlagala, da se Gen energija uvrsti med strateške kapitalске naložbe države⁶⁸. V zvezi z drugim blokom NEK je vlada državnemu zboru predlagala, da naj bi:

- bila Gen energija nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK, ki naj bi bil v prihodnosti strateškega pomena za dolgoročno in zanesljivo oskrbo Republike Slovenije z električno energijo in za prehod v nizkoogljično družbo, poleg tega naj bi zagotavljala tudi finančne vire za razgradnjo in skladičenje NSRAO in VRAO iz obstoječe NEK; pred dokončno odločitvijo o investiciji v drugi blok NEK naj bi se predhodno opravile vse potrebne ekonomske in ostale strokovne analize ter izvedel posvetovalni referendum;
- bil ključni izziv za Gen energijo izgradnja drugega bloka NEK, ki naj bi predvidoma potekala po principu skupnih vlaganj z udeležbo domačih in tujih zasebnih investitorjev v projektnem podjetju.

Državni zbor je julija 2015 sprejel strategijo upravljanja kapitalskih naložb države, ki je v delu, ki se nanaša na Gen energijo, enak predlogu vlade.

Vlada je državnemu zboru predlagala v sprejem odločitev o možnosti oziroma dopustnosti nadaljnjega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v jedrskih elektrarnah in posledično tudi dopustnosti izgradnje drugega bloka NEK v:

- Nacionalnem energetskega programu⁶⁹, osnovnem razvojnem dokumentu s področja energetike (več v točkah 2.1.1 in 2.1.4 tega poročila) in
- strategiji upravljanja kapitalskih naložb države⁷⁰, ki je temeljni dokument upravljanja s kapitalskimi naložbami države – kjer je navedeno, da je Gen energija nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK,

⁶⁸ Glavni vsebinski kriteriji za razvrščanje družb med strateške kapitalске naložbe so naslednji: družbe, ki izvajajo ključne infrastrukturne naloge; družbe v dejavnostih, ki so pomembne za varno in stabilno oskrbo z viri in energijo, ter operaterji javnih omrežij (energetika, elektrodistribucija in podobno); družbe, ki opravljajo pomembne javne storitve (gospodarske javne službe); in družbe, ki povečujejo konkurenčnost celotne gozdno-lesne vrednostne verige.

⁶⁹ Nacionalni energetski program se pripravlja že od leta 2009 dalje, pa do konca leta 2016 še ni bil sprejet.

⁷⁰ Prvi odstavek 8. člena ZUKN je določal, da strategijo upravljanja kapitalskih naložb države sprejme državni zbor na predlog vlade. Prvi odstavek 9. člena ZSDH je določal, da k strategiji upravljanja kapitalskih naložb države, ki jo sprejme vlada, da soglasje državni zbor. Prvi in drugi odstavek 29. člena ZSDH-1 določata, da strategijo upravljanja kapitalskih naložb države, na predlog vlade, sprejme državni zbor in da predlog strategije upravljanja kapitalskih naložb države z obrazložitvijo pripravi vlada na predlog ministrstva, pristojnega za finance.

ki bo v prihodnosti strateškega pomena za dolgoročno in zanesljivo oskrbo Republike Slovenije z električno energijo in za prehod v nizkoogljično družbo.

Vlada tudi uresničuje naloge in pristojnosti skupščine SDH, ki je pristojen za upravljanje vseh naložb Republike Slovenije v imenu in za račun Republike Slovenije.

2.1.3.b Vlada je državnemu zboru v sprejem poslala predlog strategije upravljanja kapitalskih naložb države, v katerem je predvidena izgradnja drugega bloka NEK, Gen energija pa nosilka te investicije. Tak predlog pa ni usklajen z veljavno ReNEP-2004, ki ne predvideva drugega bloka NEK, pač pa skupno izgradnjo nuklearne elektrarne na ozemlju Republike Hrvaške. Hkrati pa vlada, ki je predlagateljica nacionalnega energetskega programa, ni izvedla aktivnosti, ki bi pripomogle k čim prejšnji spremembi ReNEP-2004 oziroma k čim prejšnjemu sprejemu NEP, iz katerega bi bila jasno razvidna odločitev glede nadaljnjega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v Republiki Sloveniji in s tem možnost izgradnje drugega bloka NEK (več o tem v točki 2.1.1 tega poročila). Čeprav je bil osnutek predloga NEP v letih 2011–2012 izdelan, izvedena javna obravnava in o zaključkih javne razprave napisano poročilo s predlogi glede nadaljnjega sprejema NEP, vlada ni sprejela odločitve, ali bo s postopkom sprejema NEP končala ali nadaljevala, in je s tem potencialne investitorje v energetske objekte (tudi Gen energijo) pustila v negotovosti. Vlada je z medsebojno neusklajenim načrtovanjem in odločanjem o nadaljnjem izkoriščanju jedrske energije za proizvodnjo električne energije v Republiki Sloveniji in s tem o možnosti izgradnje drugega bloka NEK Gen energijo puščala v negotovosti glede tega, ali bo gradnja drugega bloka NEK mogoča. Vsebinsko in časovno nejasno, torej na način, ki ni zagotavljal učinkovitega spremljanja in poročanja, pa so bili v predlogu strategije upravljanja kapitalskih naložb opredeljeni tudi cilji upravljanja in aktivnosti Gen energije v zvezi z izgradnjo drugega bloka NEK.

Pojasnilo vlade

Obdobje od leta 2012 do leta 2016 je bilo obdobje štirih različnih vlad, in sicer devete vlade (od 7. 11. 2008 do 10. 2. 2012), desete vlade (od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013), enajste vlade (od 20. 3. 2013 do 18. 9. 2014) ter dvanajste vlade (od 18. 9. 2014 dalje).

Ocenjujemo, da bi morala biti kljub menjavam vlad zagotovljena kontinuiteta sprejemanja nacionalnega energetskega programa. Poleg tega naj bi vlada zagotavljala usklajenost politike upravljanja kapitalskih naložb države z državno energetske politiko.

2.1.4 Načrtovanje in priprava Energetskega koncepta Slovenije

V 23. členu EZ-1 je določeno, da se z EKS na podlagi projekcij gospodarskega, okoljskega in družbenega razvoja države ter na podlagi sprejetih mednarodnih obvez določijo cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let. EKS je osnovni razvojni dokument, ki predstavlja nacionalni energetski program in ga na predlog vlade z resolucijo sprejme državni zbor. Z EKS se določijo:

- projekcija energetske bilance in način oskrbe ter ravnanja z energijo, ki temeljita na 20-letni razvojni projekciji države, upoštevajoč tehnološke, okoljske in geopolitične smeri razvoja;
- cilji države pri oskrbi in ravnanju z energijo;
- potrebni ukrepi za doseganje ciljev iz prejšnje alineje;
- obveznosti glede obnovljivih virov energije;
- kazalniki po pripadajočih ciljnih energetske politike programskega proračuna Republike Slovenije.

Predvidene faze priprave EKS so bile⁷¹:

- faza 1: Predlog usmeritev za pripravo EKS vključuje:
 - seznanitev vlade s posvetovalnim dokumentom – Predlogom usmeritev za pripravo EKS, ki služi kot podlaga za javno razpravo,
 - naročilo dolgoročnih energetskega bilanc,
 - aktivno sodelovanje z vsemi zainteresiranimi deležniki in sprejemanje komentarjev;
- faza 2: Predlog EKS – v okviru tega bo:
 - ministrstvo, pristojno za energetiko, po zaključku javne razprave pripravilo predlog EKS in ga posredovalo v javno obravnavo,
 - hkrati z javno obravnavo EKS potekala tudi celovita presoja vplivov na okolje;
- faza 3: Medresorsko usklajevanje predloga EKS:
 - medresorsko usklajen dokument bo predlagan vladi v potrditev;
- faza 4: Resolucija o Energetskem konceptu Slovenije (v nadaljevanju: Resolucija o EKS):
 - medresorsko usklajen dokument (Predlog EKS) bo vlada posredovala v obravnavo in sprejem državnemu zboru v obliki Resolucije o EKS,
 - možnost, da se bo sprejemljivost Resolucije o EKS, ki jo bo sprejel državni zbor, preverila na posvetovalnem referendumu.

Na direktoratu za energijo ministrstva, pristojnega za energetiko, je bila odgovorna oseba za pripravo osnutka EKS podsekretarka direktorata.

2.1.4.a Ministrstvo, pristojno za energetiko, ni pripravilo načrta podrobnejših aktivnosti za pripravo osnutka EKS z navedbo nosilcev aktivnosti in rokov za njihovo izvedbo.

V tabeli 5 je prikazano načrtovanje obravnave in sprejema EKS na vladi v njenih programih dela od leta 2014 do leta 2016.

Tabela 5: Načrtovanje obravnave in sprejema EKS na vladi v okviru posameznega programa dela vlade od leta 2014 do leta 2016

Program dela vlade		Načrtovanje obravnave in sprejema EKS na vladi				
Za leto	Sprejem	Dokument vključen v program dela vlade da/ne	Naziv dokumenta	Prva obravnava	Skrajni rok obravnave	Skrajni rok sprejema
2014	9. 1. 2014	da	Resolucija o EKS	30. 12. 2014	8. 1. 2015	31. 5. 2015
2015	22. 1. 2015, 12. 6. 2015	ne	/	/	/	/
2016	14. 4. 2016, 12. 7. 2016, 13. 10. 2016	da	Resolucija o EKS	2. 2. 2016	11. 2. 2016	30. 6. 2016

Vir: [URL: http://www.vlada.si/delo_vlade/program_dela_vlade/], 8. 5. 2017.

⁷¹ [URL: <http://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/energetski-koncept-slovenije/>], 2. 8. 2017.

2.1.4.b Sprejem EKS na vladi je bil prvič uvrščen v Normativni delovni program vlade za leto 2014, ki ga je vlada sprejela 9. 1. 2014. Rok za prvo obravnavo EKS na vladi je bil 30. 12. 2014, skrajni rok za sprejem na vladi pa 31. 5. 2015. Vlada do tega datuma EKS ni sprejela, saj ministrstvo, pristojno za energetiko, v letu 2014 še ni začelo izvajati aktivnosti za pripravo EKS in tako tudi ni pripravilo osnutka predloga EKS do predvidenega roka.

2.1.4.c Na ministrstvu, pristojnem za energetiko, so šele v januarju 2015 pričeli z aktivnostmi za pripravo EKS s predstavitevjo razvoja energetike in izhodišč za EKS v državnem zboru⁷². Ministrstvo, pristojno za energetiko, je 19. 12. 2014 vladi predlagalo, da sprejem EKS vključi v program dela vlade za leto 2015, in kot skrajni rok za sprejem EKS na vladi predlagalo 30. 6. 2016. Vlada sprejema EKS ni uvrstila v svoj program dela za leto 2015.

Pojasnilo vlade in ministrstva, pristojnega za energetiko

Ker EKS ni bil pripravljen v letu 2014, je ministrstvo, pristojno za energetiko, predlagalo prenos v leto 2015. Vlada je pri pripravi programa dela za leto 2015 zahtevala zagotovilo, da bo načrtovani program dela tudi realiziran. Ker v letu 2015 še ni bila podpisana pogodba za izdelavo dolgoročnih energetskih bilanc (ki je strokovna podlaga za izdelavo EKS), se je vlada odločila, da sprejema EKS ne bo uvrstila v svoj program dela za leto 2015.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je v juniju 2015 javno objavilo posvetovalni dokument Predlog usmeritev za pripravo EKS – dokument za javno razpravo⁷³ (v nadaljevanju: predlog usmeritev za pripravo EKS), ki je vključeval usmeritve za pripravo EKS. V dokumentu so bile zapisane usmeritve in izpostavljena vprašanja, na katera je ministrstvo, pristojno za energetiko, želelo dobiti stališča zainteresirane javnosti. Cilj ministrstva, pristojnega za energetiko, je bil, da že v začetni fazi priprave EKS pridobi mnenje čim širše javnosti. Dokument je bil namenjen strokovni javnosti, oblikovalcem politik na področjih, povezanih z energetiko, ter civilni družbi⁷⁴, da podajo odzive na predloge in vizijo. V predlogu usmeritev za pripravo EKS je navedeno, da je cilj Republike Slovenije, da v letu 2055 postane proizvodnja električne energije nizkoogljična. Ta cilj naj bi dosegli s spremembo strukture proizvodnih virov – fosilna goriva naj bi nadomestili z večjim deležem obnovljivih virov energije in jedrske energije. Ker ima jedrska energija pomembno vlogo pri nizkoogljični proizvodnji električne energije, se predvideva njena dolgoročna raba tudi po izteku življenjske dobe obstoječe NEK. Ministrstvo, pristojno za energetiko, je 18. 6. 2015 vlado seznanilo s predlogom usmeritev za pripravo EKS.

Zainteresirana javnost je lahko v okviru javne razprave o oblikovanju smernic za pripravo EKS ministrstvu, pristojnemu za energetiko, posredovala komentarje in predloge na posvetovalni dokument do konca septembra 2015. Ministrstvo, pristojno za energetiko, je prejelo pripombe 53 organizacij oziroma zainteresiranih deležnikov.

⁷² Minister, pristojen za energetiko, je imel 21. 1. 2015 na Odboru državnega zbora za infrastrukturo, javno predstavitev mnenj o EKS.

⁷³ Cilj usmeritev za pripravo EKS je bil zagotoviti: trajnostno proizvodnjo električne energije, povečanje energetske učinkovitosti, postopno spremembo strukture proizvodnih virov, povečanje deleža obnovljivih virov, zmanjšanje uvozne odvisnosti zaradi fosilnih goriv in prehod s fosilnih na nizkoogljične vire energije. Temeljni cilj energetske politike je zagotoviti trajnostno ravnanje z energijo. Ključni stebri trajnostne energetike, ki so med seboj neločljivo prepleteni, so: podnebna sprejemljivost (boj proti podnebnim spremembam in z zmanjševanjem izpustov CO₂), zanesljivost oskrbe (zanesljiv dostop do energije) in konkurenčnost (konkurenčna oskrba z energijo).

⁷⁴ Nevladnim organizacijam ter zainteresiranim državljanom in državljanom.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, razen dolgoročnih energetskih bilanc Republike Slovenije, ni naročalo drugih študij v zvezi s pripravo EKS. Ministrstvo, pristojno za energetiko, Gen energije ni zaprosilo, da mu predloži študije in analize, ki jih je naročila za namen priprave EKS, da bi pridobilo informacije glede jedrske opcije, čeprav je upravljavec kapitalskih naložb države ocenil, da predstavljajo študije primerno podlago za pripravo in sprejem EKS. Gen energija je v postopku javne razprave sodelovala kot vsi drugi deležniki in v okviru posredovanja svojih komentarjev priložila tudi povzetke nekaterih študij.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je šele v aprilu 2015 pričelo z iskanjem izvajalca študije dolgoročnih energetskih bilanc⁷⁵ do leta 2055, ki predstavljajo strokovne podlage za pripravo EKS. Od aprila 2015 do junija 2016 je izvedlo pet javnih razpisov. Uspešen je bil šele zadnji razpis, izvajalec je bil izbran v začetku septembra 2016. Pogodba z izbranim izvajalcema⁷⁶ in ministrstvom, pristojnim za energetiko, je bila sklenjena 13. 10. 2016⁷⁷.

2.1.4.d V predlogu usmeritev za pripravo EKS je bilo navedeno, da bo po zaključku javne razprave ministrstvo, pristojno za energetiko, do konca leta 2015 pripravilo predlog EKS in ga posredovalo v javno obravnavo, česar ministrstvo, pristojno za energetiko, ni izvedlo do predvidenega roka.

Ker EKS v letu 2015 ni bil sprejet, je ministrstvo, pristojno za energetiko, novembra 2015 vladi predlagalo, da sprejem EKS vključi v program dela vlade za leto 2016, in kot skrajni rok za sprejem EKS na vladi predlagalo 30. 6. 2016, kar je vlada tudi storila. Rok ni bil dosežen, saj ministrstvo, pristojno za področje energetike, ni uspelo pravočasno pridobiti izvajalca študije dolgoročnih energetskih bilanc (več o tem v prejšnji točki tega poročila). Vlada v programu dela za leto 2017, ki ga je pripravljala v letu 2016 in ga sprejela na svoji seji 12. 1. 2017, ni načrtovala postopka sprejema EKS na vladi.

Pojasnilo vlade

Pogodbeni rok za izdelavo dolgoročnih energetskih bilanc, ki so izhodišča za izdelavo EKS, je bil določen za sredino marca 2017, nato pa je bilo treba izvesti še vse ostale predvidene faze priprave EKS, zato sprejem EKS na vladi do konca leta 2017 ni bil izvedljiv.

⁷⁵ V dokumentu Scenariji dolgoročnih energetskih bilanc (priloga 1 k delovni verziji osnutka EKS) z dne 2. 6. 2017 je navedeno, da je bilo v okviru izdelave projekcij dolgoročnih energetskih bilanc, proučenih več scenarijev za doseganje dekarbonizacije energetskega sistema. Scenariji so modelski izračuni energetskih bilanc ob določenih predpostavkah in kažejo projekcije posameznih statističnih kategorij, ne pa opisa dejanskega razvoja, ki ga ni mogoče zanesljivo predvideti. Za primerjavo je bilo pripravljenih več scenarijev, ki vodijo do izpolnjevanja dolgoročnih ciljev Republike Slovenije (dekarbonizacijski scenariji), ter referenčni scenarij, ki omogoča primerjavo in vrednotenje scenarijev glede na stanje, kakršno bi bilo brez sprememb na področju ciljev, politik in ukrepov, [URL: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/eks/razprava_jun_2017/eks_priloga1.pdf], 20. 3. 2018.

⁷⁶ E3-Modelling P.C., Eleftheriou Venizelou, Atene, Grčija kot vodilni partner in Fakulteta za tehnologijo in sisteme, Novo mesto kot partner.

⁷⁷ Rok za izvedbo pogodbenih del je bil 5 mesecev po podpisu pogodbe. Pogodbena dela so bila: priprava dolgoročnih energetskih bilanc Slovenije za obdobje od leta 2035 do leta 2055 in strokovna pomoč do potrditve osnutka EKS na vladi. Skupna vrednost del brez DDV je bila 119.976 evrov.

Januarja 2016 je ministrstvo, pristojno za energetiko, izvedlo javno predstavitev in objavo analize prejetih komentarjev na predlog usmeritev za pripravo EKS. Na tej podlagi je določilo štiri ključna področja⁷⁸, ki zahtevajo poglobljeno razpravo, in od maja 2016 do novembra 2016 izvedlo štiri delavnice – interaktivne razprave glede na izbrana ključna področja, na katerih naj bi podrobneje proučili stališča do ključnih tem glede strateških usmeritev na področju energetike, med njimi tudi na področju virov energije za trajnostno oskrbo Slovenije. Na delavnici, izvedeni v maju 2016, so bila obravnavana vprašanja, kateri viri energije so v Sloveniji razpoložljivi in sprejemljivi ter v kakšni energijski mešanici so prepoznani za prihodnjo, trajnostno oskrbo Slovenije z energijo. Obravnavani so bili vsi viri energije (obnovljivi viri energije, jedrska energija, zemeljski plin, tekoča goriva, premog). V razpravi je bilo izraženo stališče, da se ohrani obstoječa struktura virov električne energije. Ključni poudarki v zvezi z nadaljnjo rabo jedrske energije so bili: jedrska energija je pomemben del rešitve pri oblikovanju trajnostne energetske prihodnosti Slovenije; o izgradnji novih jedrskih elektrarn se bo razpravljalo po letu 2030, ko bodo že jasne smeri nadaljnega razvoja te tehnologije; velik delež jedrske energije v energetske mešanici je ključnega pomena za uravnoteženo uresničevanje opredeljenih ciljev trajnostne politike; koncept razvoja velikih, centraliziranih proizvodnih obratov se ne sklada s konceptom razvoja obnovljivih virov energije; nujno bo pridobiti družbeni konsenz in pred tem preveriti, ali se želeni cilj da doseči tudi na varnejši ter okoljsko in družbeno sprejemljivejši način.

Ukrep ministrstva, pristojnega za energetiko, in vlade

V juniju 2017 je ministrstvo, pristojno za energetiko, objavilo predlog EKS, ki določa glavne usmeritve razvoja slovenske energetike in njeno dolgoročno vizijo. K oblikovanju končnega predloga dokumenta EKS so na ministrstvu, pristojnem za energetiko, povabili javnost, stroko in vse ključne deležnike. Z namenom javne razprave so objavili⁷⁹:

- *Gradivo za razpravo o oblikovanju EKS;*
- *Prilogo 1 – Predstavitev scenarijev;*
- *Prilogo 2 – Poročilo izdelovalca dolgoročnih bilanc.*

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je v decembru 2017 objavilo predlog EKS za javno obravnavo in pozvalo zainteresirano javnost, da lahko posreduje svoje komentarje. V februarju 2018 je ministrstvo, pristojno za energetiko, izvedlo javno razgrnitev osnutka EKS in okoljskega poročila za EKS.

Vlada je na 170. redni seji 1. 3. 2018 določila besedilo predloga Resolucije o EKS⁸⁰ (v nadaljevanju: predlog EKS) in ga poslala v sprejetje državnemu zboru. V predlogu EKS je navedeno, da EKS podaja usmeritve in vizijo energetske politike Republike Slovenije. V predlogu EKS so določeni cilji za energetske učinkovitost in obnovljive vire energije za leto 2020. Konkretni cilji in konkretni ukrepi⁸¹ za doseganje ciljev države pri oskrbi in ravnanju z energijo⁸² za leto 2030 v

⁷⁸ To so področja: viri energije, elektroenergetska omrežja, toplota in povezani sistem ter promet.

⁷⁹ [URL: <http://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/energetski-koncept-slovenije/>], 11. 9. 2017.

⁸⁰ [URL: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/eks/resolucija_eks/resol_eks_koncna.pdf], 21. 3. 2018.

⁸¹ Konkretni ukrepi za doseganje usmeritev in ciljev EKS, ki bodo dodani že sprejetim politikam in ukrepom, bodo podrobneje določeni v podrejenih izvedbenih dokumentih – akcijskih načrtih za posamezna področja oskrbe ravnanja z energijo. V EKS določene usmeritve in cilje naj bi dosegli z zasledovanjem ključnih ukrepov, in sicer s povečanjem energetske učinkovitosti in posledičnim zmanjšanjem rabe energije, z ozaveščanjem uporabnikov in ponudnikov o trajnostni oskrbi in ravnanju z energijo, s podporo razvoju znanj in novih tehnologij s področja trajnostne oskrbe in ravnanja z energijo, z opuščanjem fosilnih virov in postopnim preходом na obnovljive in nizkoogljične vire in z uvajanjem naprednih energetske sistemov in storitev.

⁸² To so podnebna trajnost, zanesljivost oskrbe in konkurenčnost oskrbe.

predlogu EKS niso določeni, saj naj bi bili skladno z dogovorom na ravni voditeljev držav članic EU določeni na ravni EU. Republika Slovenija naj bi cilje za leto 2030 določila v Državnem energetske-podnebnem načrtu (v nadaljevanju: DEPN), ki naj bi združil obstoječe akcijske načrte po posameznih področjih. V predlogu EKS prav tako niso določeni dolgoročni cilji za leto 2050⁸³. V predlogu EKS je predvideno podaljšanje obratovanja obstoječe jedrske elektrarne v Krškem do leta 2043, ob predpostavki izpolnjevanja vseh varnostnih, tehničnih in okoljskih standardov ter predvidenih postopkov. S prenehanjem mandatne dobe državnega zbora je bil junija 2018 končan postopek za sprejem predloga EKS, ki ga je predlagala vlada. Ministrstvo, pristojno za energetiko, je avgusta 2018 v ponovni postopek javne obravnave posredovalo nov predlog EKS. Besedilo novega predloga EKS je v celoti enako besedilu predloga EKS, ki ga je vlada določila dne 1. 3. 2018 in ga poslala v sprejetje državnemu zboru.

Ocenjujemo, da predlog EKS ni izdelan v skladu z EZ-1. V predlogu EKS niso določeni cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let, ukrepi za doseganje teh ciljev ter kazalniki po pripadajočih ciljnih energetske politike, kot je zahtevano v 23. členu EZ-1, ki določa, da morajo biti cilji za obdobje 20 let in okvirno 40 let določeni v EKS, temveč je v njem zgolj navedeno, da bodo cilji določeni v DEPN (oziroma v podnebni strategiji), ki nima pravne podlage v veljavnem EZ-1. Poleg tega v predlogu EKS ni navedenih rokov, do katerih naj bi bili ti cilji, ukrepi in kazalniki določeni.

Opozarjamo, da predlog EKS ne vsebuje odločitve glede nadaljnje rabe jedrske energije s čimer je ta po naši oceni predstavljena za nedoločen čas. Vlada in ministrstvo v predlogu EKS namreč nista določila niti rokov niti nosilcev aktivnosti za dokončen sprejem odločitve o dolgoročni rabi jedrske energije. Pri odločitvi naj bi sodelovala javnost⁸⁴. V Gradivu za razpravo o oblikovanju Energetskega koncepta Slovenije z dne 25. 5. 2017 je ministrstvo, pristojno za energetiko, zapisalo, da je treba odločitev za dolgoročno rabo jedrske energije sprejeti pravočasno, saj bi bilo treba, če se odločitev za dolgoročno rabo jedrske energije ne sprejme, že po letu 2020 izvajati še bolj intenzivno politiko umeščanja objektov za rabo obnovljivih virov energije v prostor ter spodbujati rabo obnovljivih virov energije, da bi dosegli zelene dekarbonizacijske cilje. Odločitev za dolgoročno rabo jedrske energije zahteva dolgotrajne postopke umeščanja v prostor in gradnje, zato jo je treba sprejeti pravočasno, da se bo po izteku obratovanja obstoječe jedrske elektrarne, predvidoma leta 2043, lahko nadomestil izpad domače proizvodnje ter zagotovilo varno obratovanje in gospodarno ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim jedrskim gorivom.⁸⁵

⁸³ Dolgoročni cilji za leto 2050 bodo usklajeni z nacionalno usmeritvijo k nizkoogljični družbi in s tem k cilju zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na ravni EU za vsaj 80 odstotkov do leta 2050 glede na leto 1990. Podrobnejši cilji zmanjšanja emisij toplogrednih plinov bodo za Republiko Slovenijo določeni s podnebno strategijo najkasneje leta 2020.

⁸⁴ V predlogu EKS je navedeno, da "[...]EKS odpira razpravo o nadaljnji rabi jedrske energije, pri čemer bo treba upoštevati tudi dolgoročno konkurenčnost in zanesljivost oskrbe z energijo ter politično in ekonomsko tveganje odločitve o jedrski energiji, ekonomsko tveganje majhnega števila obratovalnih ur, ko bo energijo morda sploh mogoče prodati (pozimi), ter varnost obratovanja, ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom." Navedeno je tudi, da naj bi bila odločitev o dolgoročni rabi jedrske energije prek odločanja javnosti celovita in naj bi vključevala odprto razpravo o povezanih tveganjih in morebitnih drugih alternativah vključno z makroekonomskimi posledicami.

⁸⁵ [URL: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/eks/razprava_jun_2017/eks-gradivo_za_razpravo.pdf], 4. 7. 2018.

Ukrep ministrstva, pristojnega za energetiko

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je v januarju 2019 pripravilo predlog novele EZ-1B, v kateri je predvideno, da se spremeni dosednji 24. člen EZ-1, ki je predpisoval DREN, in vsi ostali členi obstoječega EZ-1, ki se nanašajo na DREN in njegovo vsebino. Namesto DREN se uvede NEPN. Predlog novele EZ-1B je bil 15. 3. 2019 poslan v medresorsko usklajevanje, 26. 4. 2019 ga je potrdila vlada, 18. 6. 2019 pa je bila novela EZ-1B sprejeta v državnem zboru. Novela EZ-1B določa, da so projekti in ukrepi določeni v NEPN v javnem interesu z vidika energetske in podnebne politike.

Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁸⁶ (v nadaljevanju: uredba o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov) predstavlja ključen korak naprej pri upravljanju energetske unije, saj določa zakonodajni temelj za nov način upravljanja z energijo in pripravo NEPN. Republika Slovenija mora do 31. 12. 2019 pripraviti NEPN, ki je akcijsko-strateški dokument, ki bo za obdobje do leta 2030 (s pogledom do 2040) določal cilje, politike in ukrepe na petih razsežnostih energetske unije⁸⁷. V procesu priprave NEPN bo potekalo posvetovanje z domačimi javnostmi in tudi na regionalni ravni (vsaj s sosednjimi državami) ter Evropsko komisijo, ki bo podala priporočila, ki jih morajo države članice EU v čim večji meri upoštevati pri pripravi končnega NEPN. Ministrstvo za infrastrukturo je v sodelovanju z medresorsko delovno skupino v decembru 2018 pripravilo prvi osnutek NEPN. Prvi osnutek NEPN predstavlja izhodišče za pripravo NEPN, ki je načrtovana za leto 2019⁸⁸.

Opozarjamo, da je v osnutku NEPN iz decembra 2018 med drugim določenih pet ciljev energetske unije, tudi cilj razogljičenje (emisije toplogrednih plinov in obnovljivi viri energije), v okviru katerega je glede jedrske opcije zgolj navedeno, da je "[...] ključni izziv energetske politike (med drugim) tudi usmeritev glede priprav za odločitev o rabi jedrske energije [...]", niso pa podane usmeritve kdaj oziroma če naj bi se odločalo glede nadaljnje uporabe jedrske energije za proizvodnjo električne energije.

Pojasnilo ministrstva, pristojnega za energetiko

Za odločitev o dolgoročni rabi jedrske energije bo relevantna nacionalna dolgoročna strategija za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v skladu s Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah do leta 2050, ki jo morajo države članice v skladu s 15. členom uredbe o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov predložiti Evropski komisiji do konca leta 2019. Za pripravo omenjene strategije je odgovorno ministrstvo, pristojno za okolje.

Opozarjamo, da strategija upravljanja kapitalskih naložb države glede nadaljnje rabe jedrske energije za proizvodnjo električne energije predstavlja odmik od veljavnega nacionalnega energetskega programa (ReNEP-2004), poleg tega tudi v predlogu EKS, ki je v postopku sprejema, ni nobene odločitve niti jasne usmeritve, ali bo v prihodnosti mogoča uporaba jedrske energije za proizvodnjo električne energije. Na podlagi sprejetega EKS, v katerem bo jasna opredelitev oziroma usmeritev glede jedrske opcije v prihodnosti, bo lahko ministrstvo, pristojno za energetiko, izdalo energetske dovoljenje za jedrski objekt,

⁸⁶ UL L, št. 328/1 z dne 21. 12. 2018.

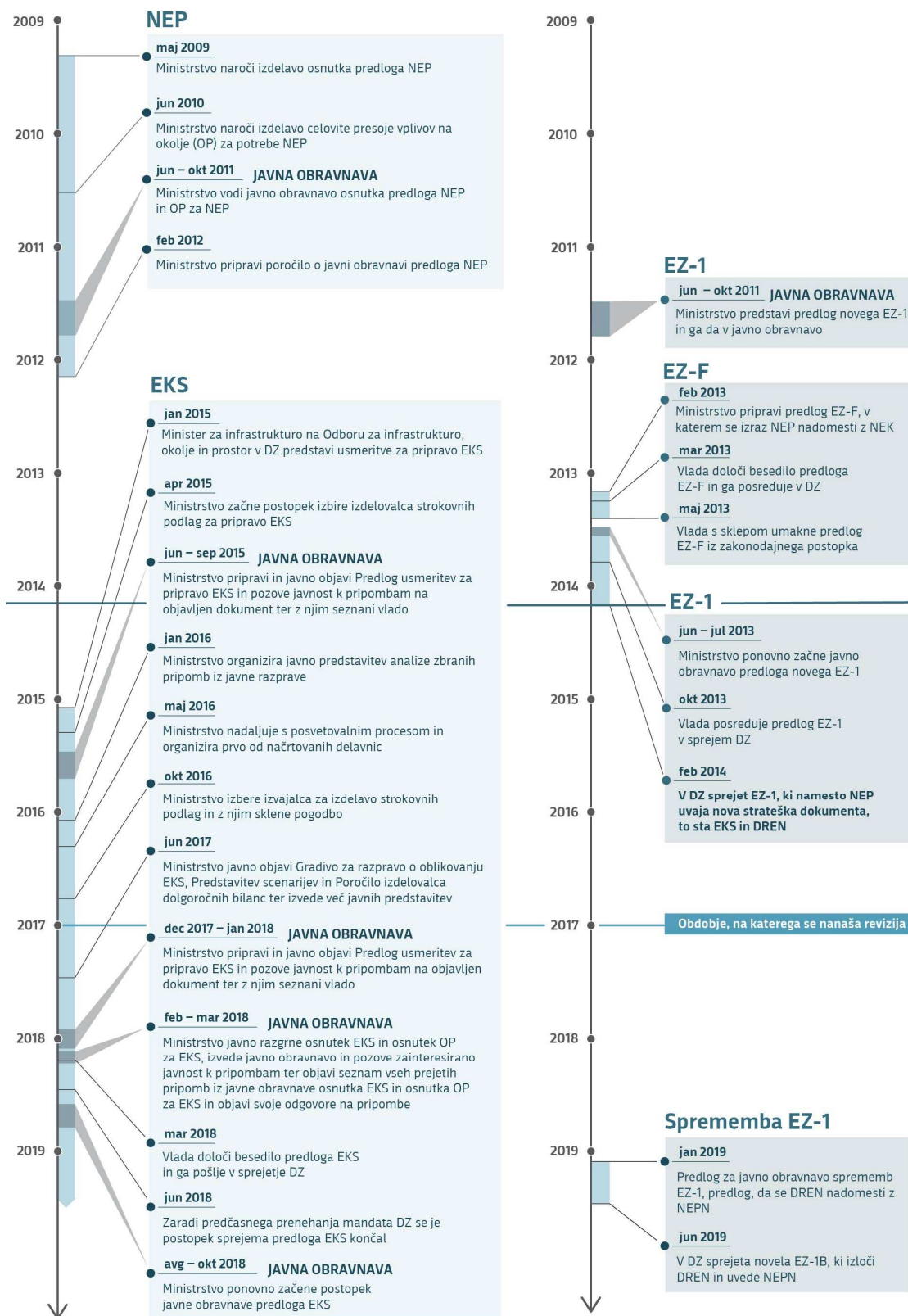
⁸⁷ Ti so razogljičenje (emisije toplogrednih plinov in obnovljivi viri energije), energetska učinkovitost, energetska varnost, notranji trg ter raziskave, inovacije in konkurenčnost.

⁸⁸ [URL: <http://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/nacionalni-energetski-in-podnebni-nacrt/osnutek/>], 4. 4. 2019.

EKS pa je potreben tudi v postopkih umeščanja jedrskega objekta v prostor. V strategiji upravljanja kapitalskih naložb države pa je še pred sprejetjem EKS oziroma odločitve o jedrski opciji v prihodnosti določeno, da je Gen energija nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK. Takšna neusklajenost strateških dokumentov glede prihodnosti jedrske opcije v Republiki Sloveniji kaže na neusklajeno delovanje državnih organov, vlade in upravljavca kapitalskih naložb države in lahko vodi do nastanka "nasedle investicije", za katero bi morala odgovornost prevzeti država. Zato ocenjujemo, da bi morala vlada zagotavljati usklajeno delovanje pripravljavcev strateških dokumentov države (ministrstev) pri usklajevanju vsebine ključnih strateških dokumentov države (energetska politika, strategija upravljanja kapitalskih naložb države, strategija prostorskega razvoja Slovenije), ki imajo pomemben vpliv na (dolgoročno) poslovanje gospodarskih družb predvsem z vidika načrtovanja predvidenih investicij (na primer drugi blok NEK).

S slike 4 je razviden kronološki potek procesa priprave in obravnave predlogov nacionalnega energetskega programa, vključno s spreminjanjem pravne podlage od leta 2009 dalje.

Slika 4: Kronološki potek procesa priprave in obravnave predlogov nacionalnega energetskega programa, vključno s spreminjanjem pravne podlage od leta 2009 dalje

2.1.4.e Ravnanje vlade, ki je v predlogu strategije upravljanja kapitalskih naložb države opredelila svoje cilje v zvezi v naložbo v Gen energiji, in sprejemljivost investicije v drugi blok NEK (več o tem v točki 2.1.3 tega poročila) in dolgotrajen proces sprejema nacionalnega energetskega programa (NEP oziroma EKS), ki traja že od leta 2009 (slika 4), ko vlada ni izvedla aktivnosti za čimprejšnji sprejem NEP oziroma EKS in ni predlagala usmeritve glede nadaljnega (ne)izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije, je posredno vplivalo na poslovne odločitve Gen energije, saj ni mogla pripraviti realnih strateških razvojnih načrtov, v katerih so načrtovane dolgoročne naložbe, ki bi temeljile na energetske politiki, ki naj bi bila opredeljena v nacionalnem energetske programu, in bili hkrati usklajeni tudi s strategijo upravljanja s kapitalskimi naložbami države. Gen energija že od leta 2006 dalje vsako leto naroča in plačuje študije upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK, čeprav odločitev o sprejemljivosti jedrske opcije še ni zapisana v nacionalnem energetske programu. Gen energija od julija 2015, ko je bila sprejeta strategija upravljanja kapitalskih naložb države in v kateri je Gen energija določena kot nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK, stroške za študije v povezavi z drugim blokom NEK knjigovodsko evidentira med opredmetena osnovna sredstva in jih ne prikazuje med stroški tekočega leta, saj je ocenila, da se je s potrditvijo načrtovane investicije v drugi blok NEK v navedeni strategiji povečala verjetnost ustvarjanja gospodarskih koristi v zvezi z izvajanjem aktivnosti glede drugega bloka NEK (več o tem v točki 3.2.1.1 tega poročila). Ocenjujemo, da bi morala vlada, v skladu s svojimi pooblastili v ZVRS, vplivati na čimprejšnji sprejem NEP oziroma EKS, iz katerega bi bilo jasno razvidno, ali se bo nadaljevalo izkoriščanje jedrske energije za proizvodnjo električne energije v Republiki Sloveniji in ali bo s tem možnost izgradnje drugega bloka NEK sprejemljiva. Opozarjamo na možnost, da bi bila v prihodnosti sprejeta odločitev, da izgradnja nove jedrske elektrarne ni sprejemljiva. V tem primeru bodo navedeni stroški postali poslovno nepotrebni in bodo bremenili poslovni rezultat Gen energije in s tem negativno vplivali na investicijski potencial družbe.

Pojasnilo vlade

Po oceni vlade ni mogoče upravičevati naročanja in plačevanja študij upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK s sprejemanjem EKS. Prva stopnja je pridobitev energetskega dovoljenja. Šele po prejemu energetskega dovoljenja investitor lahko pričakuje, da bi lahko zgradil objekt: če bo lahko umestil objekt v prostor in če bo pridobil gradbeno dovoljenje. EKS ni dokument, ki bi lahko bil podlaga za študije, če še ni energetskega dovoljenja. Energetsko dovoljenje je pogoj za pričetek postopka umeščanja v prostor. Vlada se ne strinja s tem, da je podlaga za izdelavo študij postopek sprejemanja EKS. NEP je vseboval konkretne projekte na konkretnih lokacijah. V zvezi z NEP je bilo še mogoče hipotetično govoriti o povezavi med projekti in NEP. EKS je splošen dokument in konkretnih lokacij ne vsebuje, torej od uveljavitve EKS z EZ-1 ni mogoče več povezovati konkretnih projektov in EKS.

Ob upoštevanju veljavne zakonodaje s področja energetike in umeščanja objektov državnega pomena v prostor bi v primeru, ko bi potencialni investitorji želeli zgraditi nov jedrski objekt (na primer drugi blok NEK), morala biti opcija o možnosti nadaljnje proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah kot dopustna možnost proizvodnje električne energije v prihodnosti opredeljena v nacionalnem energetske programu (EKS) kot strateškem razvojnem dokumentu s področja energetike. 20. člen EZ-1 namreč določa, da se ukrepi za doseganje ciljev energetske politike določijo v dokumentih dolgoročnega načrtovanja, kamor se uvrščajo EKS, DREN oziroma od 13. 7. 2019 NEPN, in akcijski načrti za posamezna področja oskrbe in ravnanja z energijo. Navedeno pa še ne predstavlja dokončne odločitve o drugem bloku NEK. Sprejeti nacionalni energetske program kot osnovni razvojni dokument in temeljni akt energetske politike države je bil potreben pri postopkih umeščanja potencialne investicije jedrskega objekta v prostor, saj je 23. člen ZPNačrt določal, da ministrstvo, pristojno za prostor, pripravi osnutek državnega strateškega prostorskega načrta ob upoštevanju (med drugim) državne politike na področjih energetike.

V skladu z ZUPUDPP, ki je določal, da so prostorske ureditve državnega pomena (med drugim) prostorske ureditve s področij jedrskih objektov, bi bila potencialna investicija v jedrski objekt (kot na primer drugi blok NEK) opredeljena kot prostorska ureditev državnega pomena, zato bi morala biti opredeljena z DPN. Umestitev objekta, ki je prostorska ureditev državnega pomena (na primer jedrski objekt) v DPN je tudi pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja, saj je ZUPUDPP določal, da je DPN podlaga za izdajo dovoljenja za umestitev v prostor in za pripravo projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja⁸⁹ (več o tem v točki 1.3.1 tega poročila).

Potrebo po sprejemu nacionalnega energetskega programa ter jasni odločitvi države glede nadaljnjega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije in v okviru tega možnosti izgradnje drugega bloka NEK sta izpostavila tudi SDH in Gen energija v naslednjih dokumentih:

- letnih poročilih Gen energije za leta od 2008 do leta 2016, kjer je navedeno, da je projekt drugi blok NEK prešel v fazo, ko je treba pridobiti jasno stališče lastnika Republike Slovenije in sprejeti strateško odločitev o energetske prihodnosti Republike Slovenije;
- Novelaciji razvojnega načrta Gen energije za obdobje od 2006 do 2016, izdelani v juniju 2008, kjer je med mejniki pri uresničevanju strategije Gen energije predvideno, da bo odločitev o izgradnji drugega bloka NEK v državnem zboru sprejeta v letu 2009;
- Akcijskem načrtu za nadaljnjo optimizacijo poslovanja družbe in skupine GEN, sprejetem v juliju 2015, ki med drugim predvideva, da mora sistem upravljanja temeljiti na jasno definirani sektorski politiki države (sprejem EKS) ter na realno definiranim razvojnem načrtu skupine GEN;
- Letnem poročilu upravljanja kapitalskih naložb Republike Slovenije in SDH za leto 2015, Poročilo SDH za državni zbor kjer je pri predstavitvi poslovanja Gen energije v letu 2015 navedeno, da so se v letu 2015 izvajale raziskave za namene projekta drugi blok NEK ter da je projekt v fazi, ko je treba pridobiti jasno stališče lastnika, to je Republike Slovenije.

2.1.4.f S tem ko vlada v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni v zadostni meri spodbujala in usmerjala aktivnosti ministrstva za spremembo veljavne ReNEP-2004 oziroma za pripravo novega nacionalnega energetskega programa (NEP in EKS), iz katerega bi bilo jasno razvidno, ali bo nadaljevalo izkoriščanje jedrske energije za proizvodnjo električne energije v Republiki Sloveniji in ali bo s tem možnost izgradnje drugega bloka NEK sprejemljiva (več o tem v točkah 2.1.1 in 2.1.4 tega poročila), ni zagotovila pogojev za strateško načrtovanje Gen energije. Slednja namreč zaradi odsotnosti državne strategije na področju energetike, ki bi morala biti opredeljena v nacionalnem energetske programu (EKS), ni mogla realno pripraviti svojih strateško-razvojnih načrtov (v katerih so načrtovane dolgoročne naložbe).

Posledica neučinkovitosti vlade in ministrstva pri pripravi in sprejemanju NEP in EKS so tudi stroški, ki sta jih imela ministrstvo, pristojno za energetiko, s tem ko je 2-krat naročilo izdelavo energetskih bilanc Republike Slovenije ter okoljskega poročila, in Gen energija, ki je v obdobju priprave NEP in EKS tudi z namenom učinkovitega sodelovanja v procesih priprave NEP in EKS naročala študije upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK.

⁸⁹ Tudi ZUreP-2, ki se uporablja od 1. 6. 2018 in je razveljavil ZUPUDPP in ZPNačrt, smiselno enako določa, da ministrstvo, pristojno za energetiko, sodeluje pri postopkih priprave prostorskih aktov za prostorske ureditve državnega pomena (na primer elektrarne, jedrski objekti) s svojimi razvojnimi politikami, strategijami in programi, skladno s področnimi zakoni. Te pa so (bi morale biti) del sprejetega EKS, ki je osnovni razvojni dokument s področja energetike in predstavlja nacionalni energetske program.

3. NAČRTOVANJE PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE V JEDRSKIH ELEKTRARNAH

3.1 Učinkovitost upravljavca kapitalskih naložb države pri načrtovanju

Da bi odgovorili na vprašanje, ali je bil upravljavec kapitalskih naložb države učinkovit pri načrtovanju nadaljnje proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah oziroma pri načrtovanju projekta drugi blok NEK v obdobju od leta 2006 do leta 2016, smo ugotavljali:

- ali je imel pred sprejetjem strateško-razvojnih načrtov Gen energije, v katerem je bila predvidena izgradnja drugega bloka NEK, zadostne in ustrezne podlage v strateških dokumentih države za potrditev takšne odločitve;
- ali je ustrezno spremljal izvedene aktivnosti Gen energije glede naročanja študij in analiz oziroma nad drugimi aktivnostmi Gen energije, povezanimi z drugim blokom NEK, v skladu s svojimi pristojnostmi, opredeljenimi z zakoni in v aktih upravljanja z naložbami države, in ali je v primeru ugotovljenih odstopanj zahteval ukrepanje.

Da bi odgovorili na zastavljena vprašanja, smo v okviru procesa priprave strategije upravljanja kapitalskih naložb države preverili, kakšni so bili predlogi upravljavca kapitalskih naložb države glede strateških ciljev Gen energije za nadaljnjo proizvodnjo električne energije v jedrskih elektrarnah oziroma pri načrtovanju projekta drugi bloki NEK. Preverili smo, ali je bil projekt drugi blok NEK naveden med cilji upravljavca kapitalskih naložb pri upravljanju skupine GEN, ki so opredeljeni v letnem načrtu upravljanja kapitalskih naložb, in ali so bili cilji merljivi, dosegljivi, ustrezni ter časovno določeni⁹⁰. Pregledali smo podlage, ki jih je upošteval upravljavec kapitalskih naložb države pri sprejemu strateško-razvojnih načrtov Gen energije. Preverili smo, ali se je upravljavec kapitalskih naložb države seznanil z letnimi in četrtnimi poročili Gen energije, s poudarkom na aktivnostih za drugi blok NEK, in če je pridobil vse informacije o izvedenih aktivnostih Gen energije v zvezi z drugim blokom NEK. Preverili smo tudi, ali je upravljavec kapitalskih naložb države poročal vladi in državnemu zboru glede upravljanja s kapitalsko naložbo v Gen energiji v povezavi z drugim blokom NEK.

⁹⁰ Cilji bi morali biti SMART, to pomeni, da so cilji: določljivi (*Specific*), merljivi in preverljivi (*Measurable*), dosegljivi (*Achievable*), ustrezni (*Relevant*), časovno določeni (*Timed*).

3.1.1 Akti upravljanja s kapitalskimi naložbami države

ZSDH-1 določa, da je SDH pristojen za upravljanje vseh naložb Republike Slovenije v imenu in za račun Republike Slovenije po lastni presoji in v skladu z ZSDH-1.

V strategiji upravljanja kapitalskih naložb države je navedeno, da je strategija temeljni dokument države, ki predstavlja osnovo za aktivno lastništvo države, s katero država sporoča upravljavcu naložb države, delničarjem, širšemu kapitalskemu trgu in splošni javnosti svoje cilje pri upravljanju družb v lasti države. Z jasno vnaprej opredeljeno lastniško politiko odpade tudi potreba po posegih vlade v tekoče zadeve upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, saj se uspešnost upravljanja meri periodično glede na dosežene vnaprej postavljene cilje, vlada kot izvrševalka korporacijskih pravic delničarja sprejema svoje odločitve na tej podlagi. S tem strategija upravljanja kapitalskih naložb države predstavlja tudi temeljni dokument za zagotovitev neodvisnega, strokovnega in učinkovitega upravljanja s strani upravljavca kapitalskih naložb države na eni strani in ločitev funkcije države kot lastnice kapitalskih naložb od drugih funkcij države, s čimer se preprečuje nasprotje interesov, izkrivljanje konkurence na trgih in neenakopravno obravnavo gospodarskih družb na drugi strani.⁹¹

Od leta 2011 dalje je upravljavec kapitalskih naložb države izvajal aktivnosti za sprejem strategije upravljanja s kapitalskimi naložbami države. Strategija upravljanja s kapitalskimi naložbami države je bila v državnem zboru sprejeta julija 2015. V strategiji so za vsako kapitalsko naložbo oziroma gospodarsko družbo, med njimi tudi za Gen energijo, navedeni strateški cilji države, ki jih želi z navedeno naložbo doseči (več o tem v točki 2.1.3 tega poročila).

3.1.1.1 Priprava in sprejem strategije upravljanja s kapitalskimi naložbami države od leta 2011 do leta 2015 in cilji upravljanja z naložbo v Gen energijo

Proces sprejema strategije upravljanja s kapitalskimi naložbami države se je začel v letu 2011 in končal v juliju 2015 s sprejemom strategije v državnem zboru. V tem procesu nas je zanimalo oblikovanje strateških ciljev države, ki jih je država želela doseči z naložbo v Gen energiji z osredotočenjem na cilj nadaljnje uporabe jedrske energije za proizvodnjo električne energije oziroma na možnost izgradnje drugega bloka NEK.

8. člen ZUKN, ki je veljal v času, ko je s kapitalskimi naložbami države upravljala AUKN, je določal, da strategijo upravljanja kapitalskih naložb sprejme državni zbor na predlog vlade za obdobje najmanj 3 let. Predlog strategije je morala pripraviti AUKN na podlagi sektorskih politik, ki so jih morala pripraviti pristojna ministrstva. ZUKN je določal, da morajo ministrstva, pristojna za pripravo sektorskih politik, te politike predložiti AUKN najpozneje do 30. 4. 2011. Vlada bi morala predložiti predlog strategije državnemu zboru najpozneje do 30. 6. 2011.

Upravljavec kapitalskih naložb države (AUKN) je v začetku leta 2011 začel s postopkom priprave delovne verzije Strategije upravljanja kapitalskih naložb Republike Slovenije za obdobje 2011–2015 ter jo v juniju 2011 posredoval vladi v pregled in mnenje. V delovni verziji strategije pri predstavitvi Gen energije ni bil naveden drugi blok NEK oziroma možnost nadaljnje rabe jedrske energije za proizvodnjo električne energije, temveč le usmeritev, da naj Gen energija izkoristi investicijski kapitalski potencial za realizacijo energetskih projektov za zagotavljanje zanesljivega, varnega in stabilnega obratovanja energetskega sistema v državi.

⁹¹ Povzeto po drugem odstavku uvoda strategije upravljanja kapitalskih naložb države.

Vlada se je 30. 6. 2011 seznanila z delovno verzijo Strategije upravljanja kapitalnih naložb Republike Slovenije za obdobje 2011–2015, vendar je ni sprejela. Upravljalca kapitalnih naložb države (AUKN) je zadolžila, da v Strategiji upravljanja kapitalnih naložb Republike Slovenije za obdobje 2011–2015 v celoti upošteva sektorsko politiko s področja energetike, ki jo je pripravilo ministrstvo, pristojno za energetiko (več o tem v točki 2.1.3 tega poročila).

Upravljavec kapitalnih naložb države (AUKN) je pripravil drugo delovno verzijo Strategije upravljanja kapitalnih naložb Republike Slovenije za obdobje 2011–2015 z dne 12. 7. 2011 in jo 13. 7. 2011 predložil Ministrstvu za finance. V drugi delovni verziji Strategije upravljanja kapitalnih naložb Republike Slovenije za obdobje 2011–2015 pri Gen energiji prav tako ni bil omenjen drugi blok NEK oziroma možnost nadaljnje rabe jedrske energije za proizvodnjo električne energije v prihodnosti (jedrski scenarij), kot je navedeno v sektorski politiki za energetiko iz januarja 2011, ampak le, da mora "[...]družba izkoristiti investicijski potencial za realizacijo energetskih projektov za zagotavljanje zanesljivega, varnega in stabilnega obratovanja energetskega sistema v državi. Obnovo in povečanje proizvodnih kapacitet družbe v hčerinskih družbah spremljamo prek letnih izkazov poslovanja in poslovnih načrtov [...]". Vlada predlagane druge verzije Strategije upravljanja kapitalnih naložb Republike Slovenije za obdobje 2011–2015 prav tako ni sprejela.

Upravljavec kapitalnih naložb države (SOD) je kasneje v skladu z določili ZSDH nadaljeval z aktivnostmi za pripravo predloga strategije upravljanja s kapitalnimi naložbami države in 7. 4. 2014 pripravil predlog strategije upravljanja s kapitalnimi naložbami države oziroma izhodišča za pripravo strategije upravljanja s kapitalnimi naložbami države ter jo posredoval Ministrstvu za finance. V predlogu strategije je upravljavec kapitalnih naložb države (SOD) glede Gen energije navedel, da je "Gen energija nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK, ki bo v prihodnosti strateškega pomena za dolgoročno in zanesljivo oskrbo Republike Slovenije z električno energijo, poleg tega pa zagotavlja tudi finančne vire za razgradnjo in skladiščenje NSRAO in VRAO iz prvega bloka NEK."

Ministrstvo za finance je upravljavcu kapitalnih naložb države (SDH) 10. 3. 2015 posredovalo predlog strategije upravljanja kapitalnih naložb države, s katerim se je seznanila vlada 5. 3. 2015 in ga posredovala v javno obravnavo, in ga pozvalo, da predloži morebitne pripombe. V procesu priprave strategije upravljanja s kapitalnimi naložbami države je sodelovalo tudi ministrstvo, pristojno za energetiko, ki je maja 2015 Ministrstvu za finance posredovalo predlog za dopolnitev besedila Predloga odloka o strategiji upravljanja s kapitalnimi naložbami države, ki ga je vlada pred tem že sprejela, v delu, ki se nanaša na drugi blok NEK v okviru predstavitve Gen energije in njenih ciljev, z navedbo, da naj bo "odločitev o dolgoročni prihodnosti jedrske opcije v Republiki Sloveniji obravnavana in določena v EKS", vendar predlog ni bil vključen v strategijo. Upravljavec kapitalnih naložb države (SDH) je 8. 4. 2015 podal Ministrstvu za finance pripombe na predlog Strategije upravljanja kapitalnih naložb države z dne 24. 2. 2015, vendar se dane pripombe niso nanašale na načrtovano investicijo v drugi blok NEK. V predlogu strategije je glede Gen energije tako ostalo navedeno: "Gen energija je nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK, ki bo v prihodnosti strateškega pomena za dolgoročno in zanesljivo oskrbo Republike Slovenije z električno energijo ter za prehod v nizkoogljično družbo, poleg tega pa zagotavlja tudi finančne vire za razgradnjo in skladiščenje NSRAO ter VRAO iz prvega bloka NEK." V strategiji upravljanja s kapitalnimi naložbami države, ki jo je julija 2015 potrdil državni zbor, je bilo citirano besedilo dopolnjeno še z določilom, da se "[...] pred dokončno odločitvijo o investiciji v drugi blok NEK predhodno opravijo vse potrebne ekonomske in ostale strokovne analize ter izvede posvetovalni referendum."

3.1.1.1.a Upravljavec kapitalskih naložb države v postopkih priprave predloga strategije upravljanja kapitalskih naložb države ni opozoril vlade, da je treba za zagotovitev učinkovitega upravljanja s kapitalsko naložbo države v Gen energijo v strategiji bolj jasno časovno in vsebinsko opredeliti cilje upravljanja in aktivnosti Gen energije v zvezi s projektom drugi blok NEK glede na to, da še ni bila sprejeta strateška odločitev o sprejemljivosti nadaljnje uporabe jedrske energije za proizvodnjo električne energije, oziroma da je bila še vedno v veljavi ReNEP-2004, ki je določala, da naj bi Republika Slovenija podprla skupno izgradnjo nuklearne elektrarne na ozemlju Republike Hrvaške.

3.1.1.2 Letni načrti upravljanja naložb in cilji upravljavca kapitalskih naložb pri upravljanju z naložbo v Gen energijo

ZUKN in ZSDH sta določala, ZSDH-1 pa določa, da letni načrt upravljanja kapitalskih naložb pripravi upravljavec kapitalskih naložb države na podlagi strategije upravljanja kapitalskih naložb. V strategiji upravljanja kapitalskih naložb države je navedeno, da je naložba v Gen energijo strateška naložba, da je Gen energija nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK ter da se pred dokončno odločitvijo o investiciji v drugi blok NEK predhodno opravijo vse potrebne ekonomske in ostale strokovne analize ter izvede posvetovalni referendum.

V letnem načrtu upravljanja naložb se opredelijo podrobni cilji upravljavca kapitalskih naložb države pri upravljanju posameznih naložb ter ukrepi in usmeritve za doseganje teh ciljev.

Ker je državni zbor šele julija 2015 sprejel strategijo upravljanja kapitalskih naložb države, je upravljavec kapitalskih naložb države (SDH) prvi letni načrt upravljanja kapitalskih naložb pripravil šele za leto 2016.

V Letnem načrtu upravljanja kapitalskih naložb za leto 2016, h kateremu je dal 30. 11. 2015 soglasje tudi nadzorni svet SDH, so po posamezni panogi, za posamezno naložbo oziroma družbo opredeljeni cilji upravljanja, ključna merila za merjenje uspešnosti pri doseganju ciljev upravljanja ter usmeritve in konkretni ukrepi za doseganje cilja. Gen energija je opredeljena kot strateška naložba v energetske panogi. Eden izmed ciljev upravljavca kapitalskih naložb države (SDH) pri upravljanju skupine GEN je bil **(PS)**⁹²

(PS) Poleg tega je v letnem načrtu upravljanja kapitalskih naložb za leto 2016 navedeno, da **(PS)** **(PS)**

V Letnem načrtu upravljanja kapitalskih naložb za leto 2017 pa upravljavec kapitalskih naložb (SDH) pri ciljih za Gen energijo ni določil nobenih ciljev glede drugega bloka NEK.

3.1.1.2.a Upravljavec kapitalskih naložb države (SDH) v letnih načrtih upravljanja kapitalskih naložb ni opredelil podrobnih ciljev, ki se nanašajo na drugi blok NEK, ter ukrepov in usmeritev za doseganje teh ciljev, kot to izhaja iz 30. člena ZSDH-1. Letni cilji upravljavca kapitalskih naložb države v zvezi s strateškim ciljem Gen energije glede drugega bloka NEK so bili za leto 2016 določeni preveč splošno saj iz njih ni bilo razvidno, katere študije in analize ter s tem povezane stroške z zvezi drugim blokom NEK pričakuje upravljavec od Gen energije v tem letu, letni cilji za leto 2017 pa v letnem načrtu niso bili niti določeni. Letni cilji SDH glede drugega bloka NEK niso bili zastavljeni na način, da bi mu omogočali učinkovito spremljanje izvedenih aktivnosti Gen energije v zvezi z drugim blokom NEK, predvsem

⁹² **(PS)** - poslovna skrivnost po ZGD-1.

upravičenost izvedenih študij v zvezi z drugim blokom NEK tako glede vsebine študij kot tudi glede stroškov teh študij. Poleg tega je upravljavec v Letnem načrtu upravljanja kapitalskih naložb za leto 2016 v zvezi z drugim blokom NEK predvidel aktivnosti, ki po naši oceni že presegajo fazo priprave in strateškega odločanja, za razliko od strategije upravljanja kapitalskih naložb, iz katere izhaja, da naj bi se izdelale vse potrebne ekonomske in ostale strokovne analize, potrebne za sprejem dokončne odločitve o investiciji v drugi blok NEK. Glede na to, da strateška odločitev še ni sprejeta in da obstaja možnost, da bo lahko sprejeta tudi odločitev, da nadaljnja uporaba jedrske energije za proizvodnjo električne energije ni sprejemljiva, obstaja tveganje, da se bodo stroški naročanja študij izkazali za nepotrebne, zato je še toliko bolj pomembno, da ima upravljavec kapitalskih naložb države ustrezen pregled nad načrtovanimi aktivnostmi Gen energije v zvezi z drugim blokom NEK, se do njih tudi opredeli in spremlja upravičenost izvedenih aktivnosti. Da bi lahko upravljavec kapitalskih naložb države (SDH) učinkovito spremljal doseganje zastavljenih ciljev, bi morali biti cilji konkretno določeni, merljivi, dosegljivi, ustrezni ter časovno določeni.

Pojasnilo upravljavca kapitalskih naložb države

Projekt načrtovanja drugega bloka NEK poteka skladno z mednarodnimi standardi in priporočili Mednarodne agencije za atomsko energijo glede načrtovanja jedrskih elektrarn. Predvideva se, da vlada vzpostavi mehanizem in organiziranost, s katerim se bo koordiniralo delo, in organizacije, vključene v razvoj jedrske infrastrukture. To imenuje NEPIO (Nuclear energy programme implementing organisation – Organizacija za implementacijo jedrskega programa). Iz strategije upravljanja kapitalskih naložb države jasno izhaja, da je Gen energija nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK, ki bo v prihodnosti strateškega pomena za dolgoročno in zanesljivo oskrbo Republike Slovenije z električno energijo in za prehod v nizkoogljično družbo. V povezavi s tem mora do odločitve o investiciji v drugi blok NEK predhodno opraviti vse potrebne ekonomske in ostale strokovne analize. Doslej (do marca 2019) opravljene študije upravičenosti in izvedljivosti projekta drugi blok NEK so izvedene na ravni, ki je potrebna za prvo fazo načrtovanja jedrskih objektov "premislek pred odločitvijo o jedrskem programu", in kažejo, da je projekt drugi blok NEK potreben, izvedljiv in skladen z vsemi trajnostnimi razvojnimi cilji. S tega vidika so dosedanje analize zadostna podlaga za sprejetje strateško-politične odločitve o nameri dolgoročne uporabe jedrske energije za izgradnjo drugega bloka NEK s ciljem brezogljične oskrbe z električno energijo v okviru EKS, kar je rezultat učinkovitega načrtovanja in delovanja upravljavca (SDH) in Gen energije. Gen energija v letu 2019 v skladu s potrjenim letnim poslovnim načrtom in usmeritvami iz sprejetega Razvojnega načrta 2015–2019 (s pogledom do 2024) nadaljuje podporne aktivnosti v zvezi s projektom drugi blok NEK (revizija PIZ, okoljsko poročilo, varnostno poročilo), ki pa niso pogojne za sprejetje strateško-politične odločitve države glede dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije v okviru EKS/NEPN.

Opozarjamo, da upravljavec kapitalskih naložb države v letnih načrtih upravljanja niti v drugih internih dokumentih ni natančno opredelil ciljev iz strategije upravljanja kapitalskih naložb, ki se nanašajo na načrtovano investicijo drugi blok NEK. Posledično je upravljavec kapitalskih naložb države prepustil vse aktivnosti glede načrtovanja in naročanja študij o drugem bloku NEK Gen energiji, zato tudi nima natančnega pregleda nad izvedenimi študijami in študijami, ki bi jih bilo treba morebiti še izvesti za sprejetje strateške odločitve glede nadaljnje rabe jedrske energije za proizvodnjo električne energije. Pri tem tudi opozarjamo, da so študije, ki jih upravljavec kapitalskih naložb države navaja v pojasnilu kot aktivnosti, ki niso pogoj za sprejetje strateško-politične odločitve države glede dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije, po naši oceni v neskladju s strategijo upravljanja kapitalskih naložb države, ki navaja ekonomske in strokovne analize, ki naj bi se izvedle pred dokončno odločitvijo o investiciji v drugi blok NEK.

Ocenjujemo, da bi morala upravljavec kapitalskih naložb države in Gen energija sodelovati pri določitvi konkretnih, merljivih in časovno določenih ciljev, ki se nanašajo na "[...] izvedbo vseh potrebnih ekonomskih in ostalih analiz o drugem bloku NEK [...]", kot je določeno v strategiji upravljanja kapitalskih naložb države. Na ta način bi bilo mogoče določiti, katere študije in aktivnosti ter s tem povezane stroške v zvezi drugim blokom NEK pričakuje upravljavec od Gen energije v posameznem letu. Upravljavec kapitalskih naložb države bi ob takem načrtovanju in spremljanju aktivnosti lahko bolj aktivno opozarjal ministrstvo, vlado in državni zbor, da je treba tudi na strateški ravni sprejeti odločitev glede dolgoročne rabe jedrske energije za proizvodnjo električne energije.

3.1.2 Sprejem strateško-razvojnih načrtov Gen energije

V aktih o ustanovitvi Gen energije, ki so veljali v obdobju od leta 2006 do leta 2016⁹³, je bilo navedeno, da je ena od nalog ustanovitelja, da sprejme temelje poslovne politike in razvojni načrt Gen energije. V skladu z navedenim določilom je:

- vlada 7. 12. 2005 dala soglasje k strateškem načrtu Eles Gen iz oktobra 2005;
- vlada 1. 10. 2008 sprejela Novelacijo razvojnega načrta Gen energije za obdobje od 2008 do 2016⁹⁴, izdelano v juniju 2008;
- uprava SDH je 4. 8. 2014 sprejela Razvojni načrt skupine GEN za obdobje 2015–2019 s pogledom do leta 2024.

Poleg naštetih strateško-razvojnih načrtov je Gen energija pripravila tudi Akcijski načrt za nadaljnjo optimizacijo poslovanja družbe in skupine GEN⁹⁵, s katerim je bil seznanjen tudi SDH.

⁹³ V tem obdobju je bilo v veljavi osem različic Akta o ustanovitvi Gen energije: Akt o ustanovitvi Eles Gen (veljal od 17. 9. 2003 do 10. 7. 2006), Akt o ustanovitvi Gen energije, št. 47607-21/2006/5, ki ga je sprejela vlada (veljal od 11. 7. 2006 do 17. 4. 2007), Akt o spremembah in dopolnitvah akta o ustanovitvi Gen energije, št. 47607-10/2007/4, ki ga je sprejela vlada (veljal od 18. 4. 2007 do 22. 10. 2008), Akt o dopolnitvi akta o ustanovitvi Gen energije, št. 47607-41/2008/7, ki ga je sprejela vlada (veljal od 23. 10. 2008 do 14. 4. 2011), Akt o ustanovitvi Gen energije, ki ga je 14. 4. 2011 sprejela AUKN (veljal od 15. 4. do 19. 6. 2011), Akt o ustanovitvi Gen energije, ki ga je 20. 6. 2011 sprejela AUKN (veljal od 20. 6. 2011 do 3. 12. 2012), Akt o ustanovitvi Gen energije, ki ga je 28. 11. 2012 sprejela AUKN (veljal od 4. 12. 2012 do 30. 9. 2015) in Akt o ustanovitvi Gen energije, ki ga je 31. 8. 2015 sprejela Republika Slovenija, ki jo po ZSDH-1 zastopa uprava SDH (velja od 1. 10. 2015).

⁹⁴ Novelacija razvojnega načrta Gen energije za obdobje od 2008 do 2016 je bila narejena na podlagi usmeritev, kot so določene v razvojnem načrtu Eles Gen iz oktobra 2005 (Gen energija je pravna naslednica družbe Eles Gen), Strateških usmeritvah vlade pri privatizaciji slovenske elektroenergetike, Načrtu izvajanja resolucije o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 in sestavo 35 projektnih skupin in v vsej veljavni zakonodaji ter drugih relevantnih dokumentih.

⁹⁵ Razlogi za pripravo akcijskega načrta so bili, (PS) [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] (PS) Akcijski načrt je sprejel nadzorni svet Gen energije na 21. redni seji 22. 7. 2015.

V vseh navedenih strateško-razvojnih načrtih je bilo (PS)

(PS)

Predstavljamo bistvene navedbe iz razvojno-strateških načrtov Gen energije, (PS)

(PS)

V strateškem načrtu iz leta 2005, kjer so predstavljene temeljne usmeritve, strategije in cilji družbe za obdobje od leta 2005 do leta 2015, (PS)

(PS) V strateškem načrtu so bili navedeni tudi (PS)

(PS)

Novelacija razvojnega načrta Gen energije za obdobje od 2008 do 2016 iz junija 2008 je bila narejena na podlagi usmeritev, določenih v razvojnem načrtu Eles Gen iz oktobra 2005, v Strateških usmeritvah vlade pri privatizaciji slovenske elektroenergetike⁹⁶, v ReNRP 2007–2023 in v Načrtu izvajanja resolucije o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 in sestavo 35 projektnih skupin. Skupina GEN je imela za obdobje 2006–2016 med strateškimi cilji zastavljen tudi cilj (PS)

(PS) V Novelaciji razvojnega načrta Gen energije za obdobje

od 2008 do 2016 je navedeno, da se je v januarju 2006 začela (PS)

(PS) V Novelaciji razvojnega načrta Gen energije za obdobje od 2008 do 2016 so bili navedeni (PS)

•

•

(PS)

⁹⁶ Glavni strateški cilj je bil vzpostavitev (PS) (PS)

⁹⁷ 27. 7. 2006 je vlada potrdila Predlog strateških usmeritev vlade pri privatizaciji slovenske elektroenergetike, ki ga je pripravilo ministrstvo, pristojno za energetiko. V dokumentu je med predvidenimi investicijam Gen energije omenjena možnost gradnje novega oziroma nadomestnega jedrskega objekta (drugi blok NEK).

V Razvojnem načrtu skupine GEN za obdobje 2015–2019 s pogledom do leta 2024⁹⁸ je med strateškimi cilji ponovno navedeno **(PS)** [REDACTED]

(PS). V razvojnem načrtu **(PS)** [REDACTED]

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED] **(PS)**

V Razvojnem načrtu skupine GEN za obdobje 2015–2019 s pogledom do leta 2024 je navedeno, da je Gen energija že leta 2006 pričela **(PS)** [REDACTED]

(PS)

V Akcijskem načrtu za nadaljnjo optimizacijo poslovanja družbe in skupine GEN iz julija 2015 je eden izmed ciljev Gen energije pridobiti **(PS)** [REDACTED]

(PS) V akcijskem načrtu je navedeno, da so bile v okviru načrtovanih **(PS)** [REDACTED]

(PS) V Akcijskem načrtu za nadaljnjo optimizacijo poslovanja družbe in skupine GEN so navedene podlage za aktivnosti, ki jih je Gen energija **(PS)** [REDACTED]

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

⁹⁸ Maj 2014; razvojni načrt **(PS)** [REDACTED]

(PS)

⁹⁹ V razvojnem načrtu **(PS)** [REDACTED]

(PS)

(PS)

3.1.2.a Upravljavec kapitalskih naložb države je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 sprejel strateške oziroma razvojne načrte Gen energije, ki v delu, ki se nanaša na drugi blok NEK, niso bili usklajeni z veljavnim nacionalnim energetskega programom ReNEP-2004, ki je določal, da naj bi Republika Slovenija podprla skupno izgradnjo nuklearne elektrarne na ozemlju Republike Hrvaške.

Strateške oziroma razvojne načrte Gen energije je sprejel na podlagi naslednjih dokumentov:

- pravno-političnih aktov, ki so bili sprejeti v državnem zboru in/ali na vladi, v katerih je bilo predvideno nadaljnje izkoriščanje jedrske energije za proizvodnjo električne energije oziroma možnost izgradnje drugega bloka NEK, kot so:
 - ReNRP 2007–2023, v kateri je med projekti za doseganje trajnostnega razvoja predvidena izgradnja drugega bloka NEK ter Načrt izvajanja resolucije o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 in sestavo 35 projektnih skupin, s katerim je bila določena projektna skupina za izgradnjo drugega bloka NEK (več o tem v točki 2.1.1 tega poročila);
 - strategija upravljanja kapitalskih naložb države, v kateri je zapisano, da je Gen energija nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK, ki bo v prihodnosti strateškega pomena za dolgoročno in zanesljivo oskrbo Republike Slovenije z električno energijo in za prehod v nizkoogljeno družbo (več o tem v točki 2.1.3 tega poročila);
- osnutkov in predlogov predpisov, ki ob potrditvi strateško-razvojnih načrtov niso bili sprejeti v državnem zboru in/ali na vladi, zato še niso bili veljavni, vendar so opredeljevali usmeritev države glede jedrske opcije, saj je bilo v osnutkih teh dokumentov predvideno nadaljnje izkoriščanje jedrske energije za proizvodnjo električne energije oziroma drugi blok NEK; to sta bila:
 - osnutek predloga NEP – v njem je bilo v okviru strategije oskrbe z električno energijo pri proizvodnji električne energije navedeno, da je predvideno "nadaljnje dolgoročno izkoriščanje jedrske energije v Republiki Sloveniji s podaljšanjem življenjske dobe NEK in z izgradnjo nove jedrske elektrarne v Krškem (drugi blok NEK), ob upoštevanju družbene sprejemljivosti, ter z usmerjeno rabo fosilnih goriv z dolgoročnim ciljem prehoda v nizkoogljeno družbo", ter v okviru strategije oskrbe z gorivi navedeno, da je možna izgradnja nove jedrske elektrarne moči 1.000 do 1.600 MW na lokaciji v Krškem (več o tem v točki 2.1.1 tega poročila);
 - sektorska politika s področja energetike, ki jo je v januarju 2011 pripravilo ministrstvo, pristojno za energetiko, ki je temeljila na osnutku predloga NEP – v sektorski politiki so bili predstavljeni scenariji oskrbe z električno energijo, med njimi tudi jedrski scenarij z drugim blokom NEK, kot eden izmed scenarijev (več o tem v točki 2.1.3 tega poročila).

Upravljavec kapitalskih naložb države (SDH) je pri potrjevanju Razvojnega načrta skupine GEN za obdobje 2015–2019 s pogledom do leta 2024 upošteval strateško-razvojna načrta Gen energije, ki ju je v letih 2005 in 2008 potrdila vlada, (PS) (PS)

3.1.3 Spremljanje izvedenih aktivnosti Gen energije glede drugega bloka NEK

Upravljavec kapitalskih naložb države (AUKN) je v letu 2011 vzpostavil podlage za nadzor poslovanja družb v lasti Republike Slovenije, torej tudi Gen energije, s sprejemom Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalskimi naložbami države in Priporočil in pričakovanj AUKN do družb z lastništvom države. Upravljavec kapitalskih naložb države (AUKN) je v januarju 2011 izdal Smernice poročanja družb s

kapitalskimi naložbami države ter na njihovi podlagi v juliju 2011 Operativna navodila poslovnim organom družb v delni in večinski lasti Republike Slovenije glede kvartalnega poročanja o poslovanju družb.

Upravljaec kapitalskih naložb države je s poslovodstvom Gen energije in predsednikom nadzornega sveta Gen energije v obdobju od leta 2011 dalje izvajal periodične sestanke, na katerih je pridobival dodatne informacije o poslovanju Gen energije. Upravljaec kapitalskih naložb države je na teh sestankih praviloma izpostavil svoja pričakovanja glede nadaljnjih aktivnosti poslovodstva in nadzornega sveta Gen energije.

Upravljaec kapitalskih naložb države je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 od Gen energije redno prejemal četrtletna poročila Informacija o poslovanju in od leta 2011 dalje tudi redna četrtletna poročila v obliki številčnih podatkov o poslovanju (FinplanData¹⁰⁰). Vsako leto je prejel tudi letna poročila Gen energije, v katerih so bili podatki o projektu drugi blok NEK.

V aktih o ustanovitvi Gen energije, ki so veljali v obdobju od leta 2006 do leta 2016 je navedeno, da "[...] poslovodja da poročilo o rezultatih poslovanja po letnem in periodičnem obračunu, ustanovitelj pa samostojno odloča o sprejemu letnega poročila le v primeru, če nadzorni svet letnega poročila ni potrdil ali če poslovodja – direktor in nadzorni svet prepustita odločitev o sprejemu letnega poročila ustanovitelju. Sicer pa nadzorni svet Gen energije potrdi letno poročilo Gen energije."

V Kodeksu korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, ki ga je v marcu 2016 sprejel nadzorni svet SDH, je v okviru poglavja o preglednosti poslovanja in poročanja navedeno, naj družba s kapitalsko naložbo države v letno poročilo vključi tudi informacije o prizadevanju družbe glede raziskav in razvoja¹⁰¹.

V letnih poročilih Gen energije za leta od 2006 do 2016 je bil v okviru poglavij o raziskavah in razvoju oziroma investicij Gen energije predstavljen projekt drugi blok NEK. V okviru predstavitve drugega bloka NEK so bile navedene podlage za projekt, utemeljitve upravičenosti projekta in obrazložene dotedanje aktivnosti Gen energije na projektu drugi blok NEK. Za posamezna leta je bila navedena tudi predvidena vrednost ter vsebina študij, ki naj bi jih izdelali v naslednjem letu¹⁰². V letnih poročilih Gen energije so bile predstavljene tudi faze projekta drugi blok NEK z obrazložitvijo, da se na projektu drugi blok NEK izvajajo naloge in aktivnosti v predpripravljalni fazi oziroma aktivnosti v fazi priprave in strateškega odločanja o projektu drugi blok NEK¹⁰³.

¹⁰⁰ To so podatki iz izkaza poslovnega izida in balance stanja, prikazani v excelovi preglednici.

¹⁰¹ Enako določilo je bilo vključeno tudi v predhodnih kodeksih upravljanja družb s kapitalskimi naložbami države, ki so bili v veljavi od januarja 2011 dalje.

¹⁰² V letnih poročilih Gen energije ni bila predvidena okvirna vrednost načrtovanih študij za leta 2007, 2008, 2010, 2011, 2012, 2013, 2015 in 2016. (Načrtovana vrednost študij za prihodnje leto je bila navedena v letnem poročilu za preteklo leto).

¹⁰³ Projekt drugi blok NEK je razdeljen na pet faz: faza 1 – priprava in strateško odločanje, ki obsega strateško politično odločanje o prihodnjem razvoju Republike Slovenije oziroma energetske politiki države; faza 2 – izbira in potrjevanje lokacije, ki obsega upravni postopek umeščanja lokacije jedrskega objekta (potrditev ustreznosti lokacije za izgradnjo drugega bloka NEK s sprejetjem Uredbe o državnem prostorskem načrtu, pridobitev okoljevarstvenega soglasja za objekt); faza 3 – odločanje o investiciji v drugi blok NEK, ki obsega izbor dobavitelja in iskanje potencialnih investitorjev za drugi blok NEK ter pridobitev gradbenega dovoljenja; faza 4 – gradnja drugega bloka NEK in faza 5 – obratovanje drugega bloka NEK.

Z letnimi poročili Gen energije za leta od 2006 do 2016 se je seznanil upravljavec kapitalskih naložb države.

Gen energija je v letnih poročilih za leta od 2006 do 2009 upravljavca kapitalskih naložb države seznanila s pomembnejšimi študijami o drugem bloku NEK, izdelanimi v teh letih, medtem ko v letnih poročilih za leta od 2010 do 2016 pomembnejše študije, izdelane v posameznem letu, niso navedene. V letnih poročilih za leta od 2013 do 2016 so vsebinsko opredeljena in opisana področja, na katerih so bile izdelane študije o drugem bloku NEK, letna poročila za leta od 2006 do 2012 pa ne vsebujejo vsebinsko opredeljenih in opisanih področij. Letna poročila za leta 2010, 2011 in 2012 ne vsebujejo niti vsebinsko opredeljenih in opisanih področij niti podatka o pomembnejših študijah, izdelanih v posameznem letu, ampak le navedbo, "[...]da so izdelane vse študije upravičenosti in izvedljivosti projekta". Gen energija je upravljavca kapitalskih naložb države z letnimi poročili seznanila s skupno vrednostjo izdelanih študij v letu 2007 in v letih od 2012 do 2016, ter s skupnimi stroški izdelanih študij v letu 2007, za leta od 2008 do 2011 pa ga ni seznanila niti s skupno vrednostjo izdelanih študij niti s skupnimi stroški izdelanih študij (več o tem v točki 3.2.2.5 tega poročila). Gen energija v letnih poročilih ni navajala razlogov za naročilo (posameznih) študij o drugem bloku NEK, da bi se z razlogi za študije seznanil tudi upravljavec kapitalskih naložb države.

Upravljavec kapitalskih naložb države je sprejel¹⁰⁴ priporočila in pričakovanja do družb z lastništvom države, ki so med drugim vsebovala priporočilo o kvartalnem poročanju o poslovanju družb¹⁰⁵. Gen energija je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 upravljavcu kapitalskih naložb države posredovala četrletna poročila, v katerih je bila vključena tudi informacija o študijah v zvezi s projektom drugi blok NEK.

Gen energija je upravljavca kapitalskih naložb države s četrletnimi poročili seznanjala s pomembnejšimi študijami o drugem bloku NEK, izdelanimi v obdobju od leta 2006 do leta 2016, v obdobju od leta 2012 do leta 2016 mu je izdelane študije tudi vsebinsko opisala. Gen energija je upravljavca kapitalskih naložb države s četrletnimi poročili seznanila tudi s skupno vrednostjo študij, izdelanih v letih 2013 in 2014 ter v obdobju od 1. 1. do 31. 3. 2015, v preostalem obdobju pa ga ni seznanila niti s skupno vrednostjo izdelanih študij niti s skupnimi stroški izdelanih študij.

¹⁰⁴ Uprava AUKN je 21. 11. 2011 sprejela Priporočila in pričakovanja AUKN do družb z lastništvom države, ki vključuje tudi Priporočilo št. 4: Kvartalno poročanje o poslovanju družbe/skupine. SOD je marca 2013 sprejela Priporočila upravljavca posrednih in neposrednih kapitalskih naložb Republike Slovenije, kjer je vključeno tudi Priporočilo št. 6: Kvartalno poročanje o poslovanju družbe/skupine. Uprava SDH je na seji 8. 12. 2014 sprejela (sklep št. 23/7) Priporočila in pričakovanja SDH, ki vsebujejo tudi poglavje Periodično poročanje o poslovanju družbe/skupine.

¹⁰⁵ Periodično poročilo o poslovanju družbe naj bi vključevalo (med drugim) tudi: opis oziroma pregled poslovnega okolja, kratek opis pomembnih dogodkov, navedbo realiziranih tveganj in kratko navedbo ukrepov, ki so bili izvedeni za upravljanje s temi tveganji ali so bili opuščeni, dosežene rezultate v zvezi z uresničevanjem nefinančnih ciljev družbe/skupine, s pojasnilom o razlogih ob morebitnem odstopanju od ciljev. Periodična poročila naj bi bila razumljiva, nanašala naj bi se na pomembne in bistvene zadeve, biti bi morala zanesljiva, konsistentna, omogočati bi morala primerjavo z zastavljenimi cilji in prejšnjimi obdobji ter naj bi predstavljala aktualni in stvarni pogled na položaj družbe/skupine. Poročila naj bi bila pregledana in podpisana s strani posloводства družbe, ki odgovarja za točnost, popolnost in pravilnost poročil.

Pojasnilo upravljarca kapitalskih naložb države

Upravljalavec kapitalskih naložb države (SDH) vlaganja v izdelavo študij upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK podpira in obravnava kot vlaganja v raziskave in razvoj oziroma "ustanovna vlaganja" v strokovne podlage za večje načrtovane investicije. Ustanovna vlaganja v projekt drugi blok NEK naj bi bila z vidika zagotavljanja zanesljive oskrbe z električno energijo pomembna za Gen energijo in ter nujna za pripravo investicijskega programa ter za sprejem odločitev pristojnih institucij. Upravljalavec kapitalskih naložb države (SDH) je ocenil, da naj bi bila tovrstna vlaganja v raziskave in razvoj, ki se izvajajo že več kot 10 let, dobra podlaga za pripravo in odločanje glede sprejema EKS in DREN.

3.1.3.a Upravljalavec kapitalskih naložb države je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 od Gen energije prejel letna in četrtna poročila, v katerih so bili predstavljeni tudi podatki o študijah v zvezi z drugim blokom NEK. Čeprav podatka o navedbi pomembnejših izdelanih študijah v poročevalskem obdobju ter podatka o skupni vrednosti izdelanih študij ali skupnih stroških izdelanih študij v poročevalskem obdobju ne vsebujejo vsa letna in četrtna poročila v obdobju od leta 2006 do leta 2016 (letno poročilo za leto 2010 in leto 2011 ne vsebujeta nobenega od navedenih podatkov, letno poročilo za leto 2008 in leto 2009 ne vsebujeta niti podatka o skupni vrednosti izdelanih študij niti podatka o skupnih stroških izdelanih študij, četrtna poročila v letih od 2006 do 2012, prvo četrtno poročilo leta 2013, večina četrtnih poročil leta 2015 in četrtna poročila leta 2016 pa ne vsebujejo niti podatka o skupni vrednosti izdelanih študij niti podatka o skupnih stroških izdelanih študij), upravljalavec kapitalskih naložb države od Gen energije teh podatkov ni zahteval. Prav tako od Gen energije ni zahteval, da mu pripravi posebna poročila o projektu drugi blok NEK. Upravljalavec kapitalskih naložb države od Gen energije ni zahteval, da mu poroča o vseh nastalih stroških v zvezi s študijami, ki se nanašajo na drugi blok NEK, saj se je zadovoljil s poročili Gen energije o pomembnih nastalih stroških v zvezi s projektom drugi blok NEK, ki so predstavljeni tako v letnih poročilih kakor tudi v kvartalnih poročilih Gen energije.

Pojasnilo upravljarca kapitalskih naložb države

SDH je naročil Gen energiji posebna mesečna poročila, ki vključujejo tudi podatke o stroških intelektualnih in osebnih storitev in o investicijah. Navedena mesečna poročila se redno izdelujejo od decembra 2015 dalje. Poročila o študijah so bila v četrtnih poročilih že prej zadovoljivo predstavljena, poleg tega je uprava GEN nadzornemu svetu GEN večkrat letno na sejah podrobno predstavila aktivnosti glede študij in ugotovitve študij.

SDH od decembra 2015 dalje prejema od Gen energije posebna mesečna poročila, v katerih so predstavljeni tudi stroški intelektualnih in osebnih storitev ter investicij, vendar ti podatki predstavljajo skupen znesek intelektualnih storitev in investicij za celotno skupino GEN in niso ločeno prikazani za posamezno družbo v skupini oziroma za pomembnejši projekt. Tako iz teh poročil niso razvidni stroški investicij in intelektualnih storitev, ki se nanašajo samo na drugi blok NEK.

3.1.4 Poročanje upravljarca kapitalskih naložb države vladi in državnemu zboru

Upravljalavec kapitalskih naložb države je moral vsako leto vladi oziroma državnemu zboru predložiti letno poročilo o upravljanju s kapitalskimi naložbami.

Pravne podlage za letno poročanje o upravljanju kapitalskih naložb so bile:

- 26. člen ZUKN, ki je določal, da mora AUKN do 31. 5. vsakega leta pripraviti letno poročilo o izvajanju letnega načrta upravljanja kapitalskih naložb ter ga predložiti vladi; vlada odloči o sprejetju letnega poročila in ga skupaj s svojo odločitvijo do 31. 7. predloži državnemu zboru;

- prvi odstavek 30. člena ZSDH, ki je določal, da SDH enkrat letno, najkasneje do 31. 10., poroča državnemu zboru o poslovanju v preteklem letu, pri čemer mora poročilo temeljiti na prikazu kazalcev za vse gospodarske družbe, v katerih ima SDH kapitalsko naložbo;
- prvi odstavek 67. člena ZSDH-1, ki določa, da SDH enkrat letno, najpozneje do 31. 10., državnemu zboru pošlje letno poročilo o poslovanju v preteklem letu, pri čemer mora poročilo temeljiti na prikazu kazalcev za vse gospodarske družbe, v katerih ima SDH kapitalsko naložbo; poročanje mora obsegati tudi razkritje meril za merjenje uspešnosti družb s kapitalsko naložbo države in izpolnjevanje teh meril v preteklem letu; državni zbor lahko ob obravnavi letnega poročila sprejema stališča glede poslovanja SDH in upravljanja naložb.

Letna poročila o upravljanju s kapitalskimi naložbami so javna in morajo biti objavljena na spletni strani upravljavca.

Upravljavec kapitalskih naložb države je v Letnem poročilu za leto 2011¹⁰⁶, Letnem poročilu upravljavca neposrednih kapitalskih naložb RS za leto 2012¹⁰⁷, Poročilu SDH državnemu zboru o upravljanju za leto 2013 in Letnem poročilu upravljanja kapitalskih naložb RS in SDH za leto 2014 pri predstavitvi poslovanja Gen energije med glavnimi cilji in poslovnimi usmeritvami Gen energije v prihodnje med drugim navedel, da "se intenzivno izvajajo vse dejavnosti za izvedbo projekta razširitve proizvodnih kapacitet jedrske elektrarne." Navedba se nanaša na projekt drugi blok NEK in aktivnosti Gen energije v zvezi z njim.

V letnih poročilih upravljanja kapitalskih naložb Republike Slovenije in SDH za leti 2015 in 2016, namenjenih državnemu zboru, je pri predstavitvi poslovanja Gen energije v letih 2015 in 2016, ki se nanaša na področje razvoja in raziskav, navedeno, da so se v letih 2015 in 2016 izvajale "raziskave za namene projekta drugi blok NEK" ter da "projekt drugi blok NEK Sloveniji prinaša ekonomske, družbene, okoljske in podnebne prednosti". V letnem poročilu upravljanja za leto 2015 pa je bilo navedeno tudi, da je "projekt v fazi, ko je treba pridobiti jasno stališče lastnika, Republike Slovenije". V letnih poročilih upravljanja za leti 2015 in 2016 je navedeno, da so strateški razvojni načrti in investicije usmerjeni tudi v načrtovanje projekta drugi blok NEK.

V skladu z drugim odstavkom 67. člena ZSDH-1 upravljavec kapitalskih naložb države (SDH) četrtno poroča o upravljanju vladi, četrtno poročilo o upravljanju pa pošilja v vednost Komisiji za nadzor javnih financ. V četrtnih poročilih, ki jih je za vlado pripravil upravljavec kapitalskih naložb države (SDH), za obdobje od 26. 4. 2014, ko je začel veljati ZSDH-1, do 31. 12. 2016, so podatki o pridobivanju kapitalskih

¹⁰⁶ Vlada je 23. 8. 2012 obravnavala Letno poročilo AUKN za leto 2011, ki ga je pripravila AUKN, vendar k poročilu ni dala soglasja. V obrazložitvi svoje odločitve je navedla, da ne more podati soglasja k Letnemu poročilu AUKN za leto 2011, saj je vsebina predloženega poročila povzetek aktivnosti in ukrepov AUKN, ki jih je AUKN izvedla v letu 2011, za katere vlada ocenjuje, da niso bile ustrezne in zadovoljive. V obrazložitvi so bile navedene aktivnosti in ukrepi AUKN, ki jih je vlada ocenila kot nezadovoljive. Poleg tega naj bi bila analitična vrednost Letnega poročila AUKN za leto 2011 omejena, saj nista bila sprejeta strategija upravljanja kapitalskih naložb in letni načrt upravljanja naložb. Vlada je navedeno poročilo poslala državnemu zboru (z dopisom št. 47601-12/2012/5 z dne 23. 8. 2012). Odbor za finance in monetarno politiko državnega zbora se je 14. 9. 2012 seznanil z Letnim poročilom AUKN za leto 2011 (s sklepom št. 450-01/12-14/5). Gen energija ni navedena med projekti, za katere je vlada menila, da niso bili zadovoljivi.

¹⁰⁷ Odbor za finance in monetarno politiko se je 7. 11. 2013 seznanil z Letnim poročilom upravljavca neposrednih kapitalskih naložb RS za leto 2012.

naložb, odsvojenih kapitalskih naložbah in o naložbah v postopku prodaje in o izvedenih skupščinah ter sprejetih sklepih ustanovitelja družb s kapitalsko naložbo Republike Slovenije in/ali SDH.

3.1.4.a Upravljavec kapitalskih naložb države je z letnimi poročili o upravljanju za obdobje 2011–2016 vlado in državni zbor posredno pa tudi javnost (zaradi javne objave poročil) seznanil, da Gen energija izvaja aktivnosti v zvezi z razširitvijo proizvodnih zmogljivosti jedrske elektrarne oziroma da Gen energija izvaja aktivnosti v zvezi z drugim blokom NEK, hkrati pa tudi opozoril, da je treba glede projekta drugi blok NEK pridobiti jasno stališče Republike Slovenije. Upravljavec kapitalskih naložb države pa ni poročal vladi in državnemu zboru, v kolikšni meri je dosežen cilj iz strategije upravljanja kapitalskih naložb države oziroma kdaj bodo opravljene vse potrebne analize za sprejetje strateške odločitve glede investicije v drugi blok NEK.

3.2 Učinkovitost Gen energije pri načrtovanju projekta drugi blok NEK

Da bi odgovorili na vprašanje, ali je bila Gen energija učinkovita pri načrtovanju nadaljnje proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah oziroma pri načrtovanju projekta drugi blok NEK v obdobju od leta 2006 do leta 2016, smo ugotavljali:

- ali je imela podlago za načrtovanje aktivnosti, ki se nanašajo na projekt drugi blok NEK, v državnih strategijah in v svojih strateško-razvojnih načrtih, ki jih je potrdil upravljavec kapitalskih naložb države;
- ali je načrtovala, katere študije oziroma druge aktivnosti namerava naročiti in izvesti v posameznem letu, kaj želi z njimi doseči in koliko naj bi stale;
- ali je izvajala postopke izbora izvajalcev študij in analiz v skladu z internimi pravili in v skladu s predpisi, ki so urejali javno naročanje v celotnem obdobju, na katero se nanaša revizija (2006–2016);
- ali je spremljala izvedbo načrtovanih aktivnosti za projekt drugi blok NEK, ki se nanašajo na naročanje in izvajanje študij, in v primeru odstopanj sprejela ustrezne ukrepe in ali je spremljala nastale stroške študij in jih pravilno knjigovodsko evidentirala;
- ali je o izvedenih aktivnostih in stroških, povezanih z načrtovanjem drugega bloka NEK, poročala upravljavcu kapitalskih naložb države v skladu s svojimi pristojnostmi.

Da bi odgovorili na zastavljena vprašanja, smo proučevali podlage (strateške dokumente, vladne resolucije, sektorske in razvojne politike, sklepe različnih institucij), ki jih je uporabila Gen energija pri naročanju študij upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK. Preverili smo, katere študije v zvezi z drugim blokom NEK je naročila Gen energija, kolikšna je bila pogodbeni vrednost študij in kolikšni stroški izvedenih študij. Da bi ugotovili, kdo in s kakšnim namenom je bil seznanjen z izvedenimi študijami o drugem bloku NEK oziroma kje in za kakšne namene so bile študije uporabljene, smo preverili, v katerih dokumentih je omenjena uporaba ali seznanitev s temi študijami. Pregledali smo poslovne načrte Gen energije za obdobje od leta 2006 do leta 2016, da bi ugotovili, ali je Gen energija načrtovala izvedbo posameznih študij o drugem bloku NEK. Da bi preverili, ali je Gen energija celovito poročala o vsebini in stroških izvedenih študij, smo pregledali vsebino letnih in četrletnih poročil o poslovanju Gen energije za obdobje od leta 2006 do leta 2016, ki sta jih prejela upravljavec kapitalskih naložbe države in nadzorni svet Gen energije. Preverili smo, ali je Gen energija študije in analize naročala v skladu s predpisi javnega naročanja in ali je sprejela notranja pravila za javna naročila pod mejnimi vrednostmi za uporabo predpisov javnega naročanja ter na ta način zagotovila pregledno naročanje študij manjših vrednosti.

3.2.1 Študije upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK

Gen energija je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 pri različnih domačih in tujih izvajalcih naročila študije in analize, ki se nanašajo na oceno in analizo upravičenosti in izvedljivosti projekta drugi blok NEK.

Študije, ki jih je naročila Gen energija v obdobju od leta 2006 do leta 2016, je uporabila pri utemeljevanju upravičenosti in izvedljivosti projekta drugi blok NEK:

- v postopkih sprejema strateških državnih dokumentov (na primer v okviru priprave in sprejema ReNRP 2007–2023 in v okviru delovanja s strani vlade imenovane projektne skupine za izgradnjo drugega bloka NEK); v okviru priprave osnutka predloga NEP so v Zeleni knjigi kratki povzetki opravljenih študij upravičenosti in izvedljivosti in v javni razpravi o oblikovanju smernic za pripravo EKS (do konca leta 2016), kjer je Gen energija v okviru svojih komentarjev priložila povzetke nekaterih študij;
- v strateško-razvojnih načrtih Gen energije, ki jih je sprejel ustanovitelj in v katerih je predvideni projekt drugi blok NEK podrobno predstavljen.

Podatki o številu in vrednosti študij, ki jih je za drugi blok NEK v obdobju od leta 2006 do leta 2016 naročila Gen energija, ter podatki o plačilu študij v obdobju od leta 2006 do leta 2016 so prikazani v tabeli 6.

Tabela 6: Podatki o naročenih študijah in plačilih študij v obdobju od leta 2006 do leta 2016

Leto	Naročene študije v obdobju od leta 2006 do leta 2016 ¹⁾					
	Število študij	Delež študij v odstotkih	Vrednost študij po pogodbi ²⁾ v evrih brez DDV	Delež vrednosti študij v odstotkih	Plačila študij v obdobju od leta 2006 do leta 2016 ³⁾ v evrih brez DDV	Delež plačanih študij v odstotkih
2006	4	3,3	95.562	0,6	95.562	0,7
2007	13	10,7	3.062.704	19,0	2.999.032	21,0
2008	23	18,9	1.969.764	12,2	1.948.366	13,6
2009	17	13,9	1.964.556	12,2	1.965.516	13,7
2010	17	13,9	1.210.971	7,5	1.104.037	7,7
2011	16	13,1	714.101	4,4	689.000	4,8
2012	11	9,0	1.362.256	8,5	1.360.095	9,5
2013	6	4,9	597.416	3,7	582.080	4,2
2014	11	9,0	4.740.837	29,5	3.219.982	22,5
2015	1	0,8	160.000	1,1	160.000	1,1
2016	3	2,5	210.047	1,3	177.204	1,2
Skupaj	122	100,0	16.088.214	100,0	14.300.874	100,0

Opombe: ¹⁾ Naročene študije v mnogih primerih niso bile izdelane v istem letu, kot so bile naročene.

²⁾ Skupna pogodbena vrednost študij, ki so bile v posameznem letu naročene.

³⁾ Vsa plačila v obdobju od leta 2006 do leta 2016 za opravljene storitve izdelanih študij, ki jih je Gen energija naročila v posameznem letu.

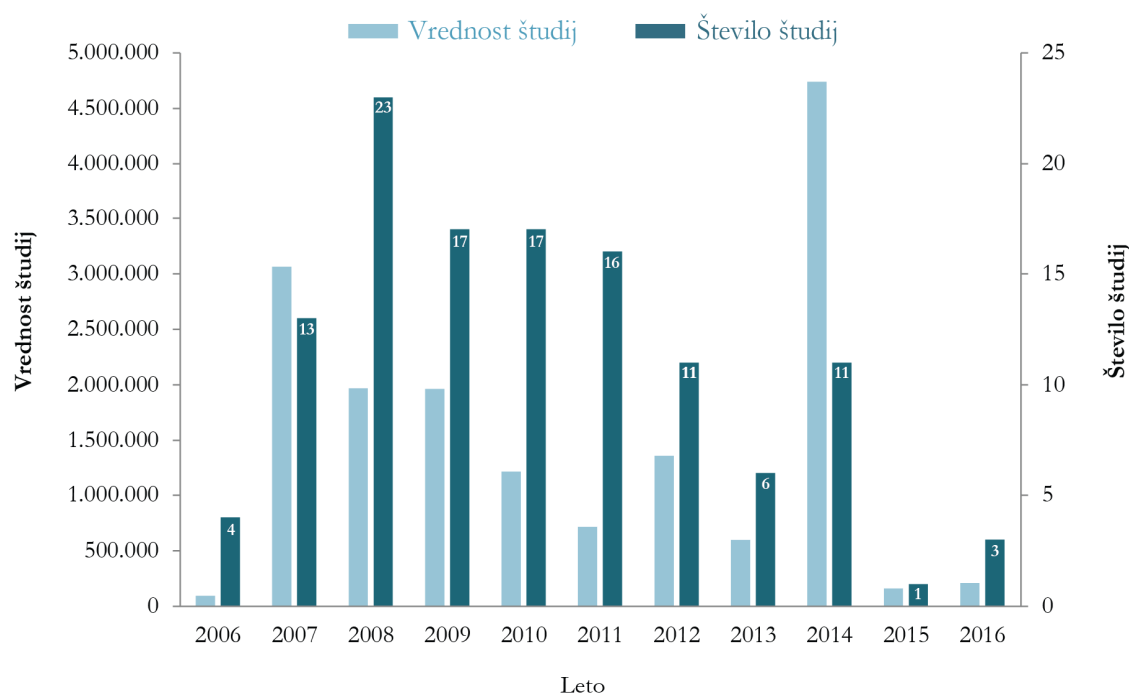
Vir: podatki Gen energije.

V obdobju od leta 2006 do leta 2016 je Gen energija za drugi blok NEK naročila 122 študij in analiz v skupni pogodbeni vrednosti 16.088.214 evrov brez DDV in jih plačala v skupnem znesku 14.300.874 evrov brez DDV¹⁰⁸. Vse naročene študije Gen energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016 so navedene v prilogi 3 tega poročila.

Največ študij in analiz je Gen energija naročila v letu 2008, in sicer 23, kar predstavlja 18,9-odstotni delež vseh naročenih študij v obdobju od leta 2006 do leta 2016. Vrednostno največji delež, to je 29,5-odstotni delež, predstavljajo študije in analize, ki jih je Gen energija naročila v letu 2014 v skupni vrednosti 4.740.837 evrov brez DDV.

Na sliki 5 je predstavljeno število študij in njihova vrednost, ki jih je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 naročila Gen energija za drugi blok NEK.

Slika 5: Naročene študije v obdobju od leta 2006 do leta 2016

Vir: podatki Gen energije.

Iz tabele 6 in s slike 5 je razvidno, da je Gen energija največ študij naročila med letoma 2007 in 2010 – skupaj 70 študij oziroma 57,4 odstotka vseh študij v vrednosti 8.207.995 evrov brez DDV, kar predstavlja 50,9 odstotka vrednosti vseh naročenih študij v obdobju od leta 2006 do leta 2016 – to je po obdobju,

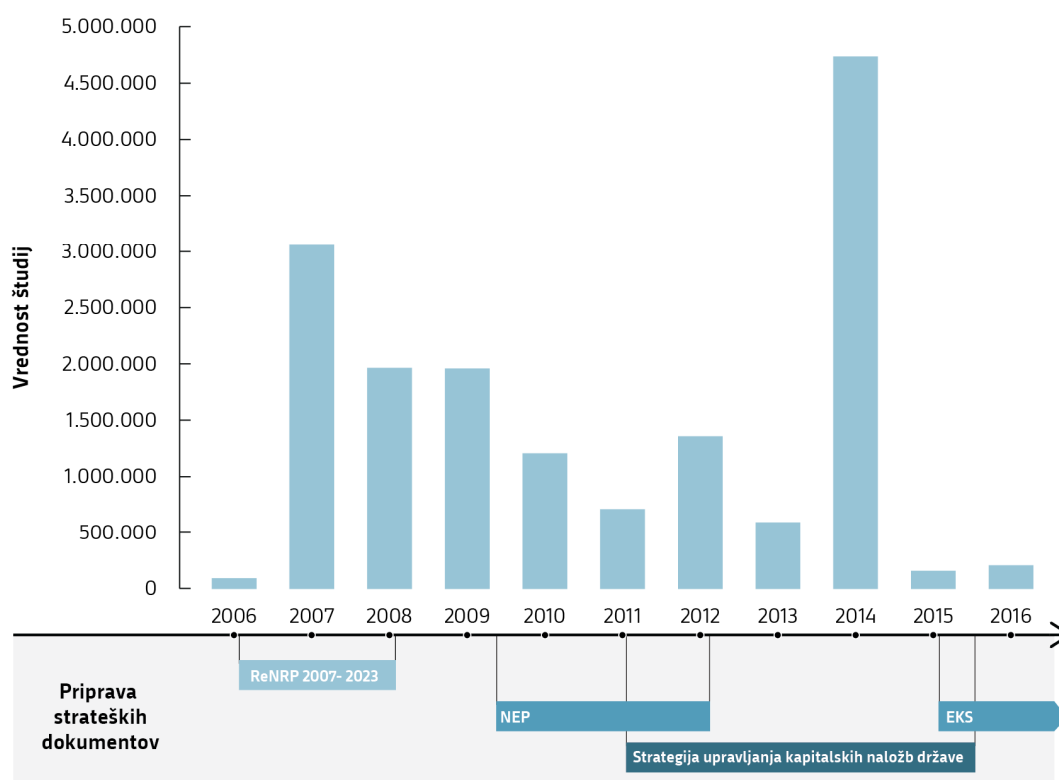
¹⁰⁸ Razlika med vrednostjo naročenih študij (16.088.214 evrov) in plačili študij (14.300.874 evrov) v obdobju od leta 2006 do leta 2016 v znesku 1.787.340 evrov brez DDV se nanaša na še neopravljene storitve dveh nedokončanih študij do 31. 12. 2016 (1.385.332 evrov brez DDV), plačilo študij, izvedenih do 31. 12. 2016, v letu 2017 (193.742 evrov brez DDV) ter razliko med dejansko opravljenimi ter zaračunanimi storitvami, ki so nižje od okvirne vrednosti določenih storitev v pogodbi (208.266 evrov brez DDV).

ko je vlada sprejela ReNRP 2007–2023 (več o tem v točki 2.1.1 tega poročila), ki je med projekte za doseganje trajnostnega razvoja uvrstila izgradnjo drugega bloka NEK in ko so se začeli in potekali postopki za pripravo NEP¹⁰⁹. Trend povečanega naročanja študij, glede na pretekla leta, je spet narasel v letu 2014, ko je Gen energija naročila 11 študij, ki so vrednostno predstavljale 29,5 odstotka vseh študij, naročenih v obdobju od leta 2006 do leta 2016.

Večina študij (115 od 122 študij)¹¹⁰ v skupni vrednosti 15.900.498 evrov brez DDV oziroma 98,8 odstotka vrednosti vseh naročenih študij v obdobju od leta 2006 do leta 2016 je bila uporabljena pri pripravi oziroma sprejemu strateških dokumentov (ReNRP 2007–2023, NEP, strategija upravljanja kapitalskih naložb in EKS), ki so povezani z odločitvijo glede drugega bloka NEK. Večina študij je bila uporabljena pri pripravi več strateških dokumentov, nekatere pa pri vseh navedenih strateških dokumentih.

Na sliki 6 je prikazana povezava naročenih študij o drugem bloku NEK s pripravo strateških dokumentov države, v katerih je predviden projekt drugi blok NEK.

Slika 6: Naročanje študij v obdobju od leta 2006 do leta 2016 v povezavi s pripravo strateških dokumentov države

Vir: podatki Gen energije.

¹⁰⁹ Vlada je v programu dela za leto 2010 načrtovala, da bo prva obravnava predloga NEP na vladi 27. 7. 2010. Postopek priprave NEP je bil za javnost odprt v obdobju od leta 2009 do leta 2011.

¹¹⁰ Sedem študij (tri cenitvena poročila, svetovanje, pravno mnenje, prevod študije, orodje za inženirske simulacije) v skupni vrednosti 187.716 evrov brez DDV niso bile uporabljene pri nobenem od navedenih strateških dokumentov.

Gen energija je največ študij naročila v letih, ko so se pripravljali strateški dokumenti (ReNRP 2007–2023, NEP, EKS in strategija upravljanja kapitalskih naložb države), v okviru katerih se je sprejemala tudi odločitev glede drugega bloka NEK. Študije, naročene med letoma 2007 in 2010 ter v letu 2014, predstavljajo kar 80,4 odstotka vrednosti (12.948.832 evrov brez DDV) vseh naročenih študij Gen energije v zvezi z drugim blokom NEK v obdobju od leta 2006 do leta 2016. Največ študij je bilo naročenih v letu 2014, ker je vlada v svojem normativnem programu dela za leto 2014 načrtovala, da bo prva obravnava EKS na vladi 30. 12. 2014.

Poleg študij, ki jih je Gen energija naročila pri zunanjih izvajalcih, je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 z lastnimi viri izdelala 81 študij in analiz, ki se večinoma nanašajo na tehnična poročila (npr. raziskave lokacije, tehnološke in varnostne analize, energetska pismenost kot podpora odločanju, projektna in investicijska dokumentacija).

Študije, ki jih je Gen energija naročila pri zunanjih izvajalcih, so vsebinsko razdeljene na tri glavne skupine:

- študije, ki se nanašajo na projektno¹¹¹ in investicijsko¹¹² dokumentacijo, so dokumenti, ki so potrebni v skladu z uredbo o enotni metodologiji in ki poleg podrobnih investicijskih podatkov vsebujejo tudi tehnične podatke in rešitve;
- študije upravičenosti so študije, na podlagi katerih se lahko utemelji prihodnost jedrske energije v Republiki Sloveniji; te študije Gen energiji služijo kot pomoč pri strokovnih in poljudnih razpravah o energetske prihodnosti države s pomočjo jedrske energije (analize proizvodnje in porabe električne energije, energetska pismenost kot podpora odločanju);
- študije izvedljivosti, s katerimi je Gen energije preverjala, ali je mogoče graditi drugi blok NEK na predvideni lokaciji ter kakšni so njeni vplivi na širšo in ožje območje (raziskave lokacije, tehnološke analize, varnostne analize, analize o vodenju projekta, sodelovanje v mednarodnih jedrskih organizacijah); navedene študije služijo kot pomembni vhodni podatki pri pripravi projektne in investicijske dokumentacije in pri ugotavljanju upravičenosti predvidenega projekta.

V tabeli 7 je prikazana vsebina študij, ki se nanašajo na drugi blok NEK, ki jih je Gen energija naročila in plačala v obdobju od leta 2006 do leta 2016.

¹¹¹ Uredba o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (v nadaljevanju: uredba o enotni metodologiji; Uradni list RS, št. 60/06, 54/10, 27/16) v 37. točki 2. člena določa, da je *projekt* ekonomsko nedeljiva celota aktivnosti, ki izpolnjujejo natančno določeno (tehnično-tehnološko) funkcijo in imajo jasno opredeljene cilje, na podlagi katerih je mogoče presojati, ali projekt izpolnjuje vnaprej določena merila. 16. točka istega člena pa določa, da je *faza projekta* funkcionalno, tehnično-tehnološko in finančno samostojna celota, ki izpolnjuje pogoje za projekt iz 37. točke tega člena. Za fazo projekta je mogoče šteti tudi predhodne študije ter investicijsko, projektno in drugo dokumentacijo, potrebno za izvedbo projekta.

¹¹² 1. točka prvega odstavka 10. člena uredbe o enotni metodologiji določa, da se pri načrtovanju oziroma pred odločitvijo o investiciji (predhodno oziroma *ex ante* vrednotenje) izdelajo naslednje vrste investicijske dokumentacije: dokument identifikacije investicijskega projekta, predinvesticijska zasnova ter investicijski program ali njegova novelacija.

Tabela 7: Podatki o naročenih študijah v obdobju od leta 2006 do leta 2016, ki se nanašajo na drugi blok NEK, glede na vsebino študij

Vsebina študije	Število študij	Vrednost študij v evrih brez DDV	Plačila v obdobju 2006–2016 v evrih brez DDV
Projektna in investicijska dokumentacija	4	223.395	223.395
▪ Predinvesticijska zasnova ¹⁾ in identifikacija idejnega projekta	4	223.395	223.395
Študije upravičenosti	37	3.222.457	3.088.855
▪ Analize proizvodnje in porabe ²⁾	9	351.205	351.205
▪ Primerjava različnih tehnologij za proizvodnjo električne energije ²⁾	4	772.358	665.423
▪ Ekonomsko-finančne analize ²⁾	1	48.000	48.000
▪ Energetska pismenost kot podpora odločanju ³⁾	23	2.050.894	2.024.227
Študije izvedljivosti	81	12.642.362	10.988.623
▪ Analize proizvodnje in porabe ²⁾	1	56.000	56.000
▪ Primerjava različnih tehnologij za proizvodnjo električne energije ²⁾	1	21.648	21.648
▪ Ekonomsko-finančne analize ²⁾	4	194.247	192.087
▪ Projektna dokumentacija	4	374.868	374.868
▪ Raziskave lokacije	31	8.755.702	7.107.641
▪ Tehnološke analize	13	727.059	723.139
▪ Analize in ocene, povezane z upravnimi postopki	13	576.154	576.154
▪ Varnostne analize	5	507.532	507.532
▪ Vodenje projekta	3	434.810	436.789
▪ Raziskave in razvoj	1	134.820	134.820
▪ Sodelovanje v organizacijah	5	859.522	857.946
Skupaj	122	16.088.214	14.300.874

- Opombe: ¹⁾ 12. člen uredbe o enotni metodologiji določa, da so v predinvesticijski zasnovi obravnavane vse variante, za katere je verjetno, da bi ekonomsko, finančno, časovno in tehnično-tehnološko sprejemljivo izpolnile cilje, zapisane v dokumentu identifikacije investicijskega projekta, in ki so predstavljene s projekcijami v scenarijih "z" investicijo ter projekcijami za minimalno alternativo in/ali scenarijem "brez" investicije. Pri tem se v analizi izvedljivosti upoštevajo tehnične, finančne, zakonske in druge omejitve in ugotovijo rezultati posameznih variant ter utemelji predlog optimalne variante. Predinvesticijska zasnova obravnava posamezne variante tako podrobno, da je mogoče čim zanesljivejše izbrati in utemeljiti optimalno varianto. Pri tem so posamezne variante ocenjene na podlagi investicijske, projektne ter druge dokumentacije na primerljivi podlagi.
- ²⁾ Podkategorije analize proizvodnje in porabe, primerjava različnih tehnologij za proizvodnjo električne energije in ekonomsko-finančne analize se pojavijo tako pri študijah upravičenosti kot pri študijah izvedljivosti. Pri študijah upravičenosti se utemeljuje, kako lahko jedrska energija vpliva na proizvodnjo in porabo električne energije v Republiki Sloveniji, kako lahko jedrska energija vpliva na izpolnjevanje okoljsko-podnebnih ciljev Republike Slovenije ter kakšen makroekonomski vpliv ima jedrska energija na celotno slovensko gospodarstvo. Pri študijah izvedljivosti pa se preverja, ali se lahko projekt drugi blok NEK izvede in priključi na prenosno omrežje v Republiki Sloveniji, projekt drugi blok NEK se presoja s stališča vplivov na okolje ter ocenjuje možnosti financiranja na osnovi investicijskega potenciala skupine GEN.
- ³⁾ Študije, ki se nanašajo na predstavitev sprejemljivosti drugega bloka NEK lokalnemu prebivalstvu in širši javnosti.

Vir: podatki Gen energije.

V obdobju od leta 2006 do leta 2016 se 81 študij (66,4 odstotka vseh študij) v znesku 12.642.362 evrov brez DDV, ki predstavljajo 78,6 odstotka vrednosti vseh naročenih študij, nanaša na študije izvedljivosti projekta drugi blok NEK. Študij upravičenosti projekta drugi blok NEK je bilo 37 (30,3 odstotka vseh študij) v skupnem znesku 3.222.457 evrov brez DDV in predstavljajo 20 odstotkov vrednosti vseh naročenih študij za drugi blok NEK. Preostale štiri študije v vrednosti 223.395 evrov brez DDV se nanašajo na projektno in investicijsko dokumentacijo.

3.2.1.1 Stroški študij

Podatki o številu in stroških študij, ki jih je v zvezi z drugim blokom NEK v obdobju od leta 2006 do leta 2016 naročila in plačala Gen energija, ter o deležu stroškov študij v celotnih odhodkih Gen energije za posamezno leto so prikazani v tabeli 8.

Tabela 8: Podatki o številu in stroških študij, ki se nanašajo na drugi blok NEK, in o njihovem deležu v odhodkih Gen energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016

Leto	Število študij	Stroški študij v evrih	Odhodki Gen energije v evrih	Delež
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(3)/(4)*100
2006	4	95.562	77.185.234	0,12
2007	13	350.276	84.772.994	0,41
2008	23	1.305.485	136.445.016	0,96
2009	17	2.326.925	138.838.264	1,68
2010	17	2.122.545	134.580.927	1,58
2011	16	922.460	175.841.038	0,52
2012	11	1.336.629	175.595.998	0,76
2013	6	1.908.006	164.790.470	1,16
2014	11	713.348	155.061.332	0,46
2015	1	1.836.891	160.233.740	1,15
2016	3	1.576.489	148.482.025	1,06
Skupaj	122	14.494.616	/	/

Viri: podatki Gen energije in [URL: <http://www.gen-energija.si/medijsko-sredisce/gradiva/>], 20. 10. 2017.

Stroški študij, ki jih je v zvezi z drugim blokom NEK v obdobju od leta 2006 do leta 2016 naročila Gen energija, znašajo 14.494.616 evrov in v povprečju predstavljajo 1 odstotek vseh letnih odhodkov Gen energije.

Stroške študij v znesku 14.494.616 evrov je Gen energija v poslovnih knjigah evidentirala v znesku 10.952.495 evrov med odhodke, v znesku 137.220 evrov med neopredmetena osnovna sredstva in v znesku 3.404.901 evrov, na podlagi sklepa direktorja o računovodski obravnavi odhodkov v povezavi z investicijo drugi blok NEK z dne 19. 7. 2015¹¹³, med opredmetena osnovna sredstva. V navedenem sklepu je določeno, da se odhodki, povezani z investicijo drugega bloka NEK, evidentirajo na kontu sredstev – Nepremičnine v gradnji oziroma izdelavi¹¹⁴, saj se je s sprejetjem strategije upravljanja kapitalskih naložb, v kateri je navedeno, da je Gen energija nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK, povečala verjetnost ustvarjanja gospodarskih koristi v zvezi z izvajanjem aktivnosti investicije drugega bloka NEK.

¹¹³ Sklep velja od 19. 7. 2015, uporablja pa se od 1. 1. 2015.

¹¹⁴ Na kontu 027-813 – Nepremičnine v gradnji oziroma izdelavi – JEK 2, odhodki raziskav in razvoja, za namene pripoznavanja odhodkov in stroškov, ki so neposredno povezani z investicijo drugega bloka NEK in predstavljajo odhodke raziskav in razvoja, ter na kontu 027-814 – Nepremičnine v gradnji oziroma izdelavi – JEK 2, ostali odhodki, za namene pripoznavanja vseh ostalih odhodkov in stroškov, ki so neposredno povezani z investicijo drugega bloka NEK.

3.2.1.1.a Če investicije v drugi blok NEK ne bo, bo to posledično pomenilo, da bo Gen energija stroške študij, ki jih je (v letih 2015 in 2016 v znesku 3.404.901 evrov in tudi morebitne stroške v prihodnjih letih) evidentirala med opredmetena osnovna sredstva, morala evidentirati med odhodke, kar bo negativno vplivalo na poslovni izid Gen energije tekočega leta.

Pojasnilo Gen energije

Tveganje, da odločitev o gradnji drugega bloka NEK ne bo sprejeta, obstaja, vendar Gen energija ocenjuje, da je to tveganje zelo majhno, saj so sprejeti številni strateški dokumenti, osnutki strateških dokumentov, sklepi in usmeritve v zvezi z investicijo drugega bloka NEK. Odločitev o evidentiranju stroškov študij v zvezi z drugim blokom NEK med opredmetena osnovna sredstva je poslovodstvo sprejelo zato, ker je stopnjo gotovosti ustvarjanja gospodarskih koristi v zvezi z izvajanjem aktivnosti drugega bloka NEK ocenilo kot zadostno. Aktivnosti pred odločitvijo glede projekta drugi blok NEK terjajo določena vlaganja in obstaja določeno tveganje, da morebiti projekt ne bo sprejet, tako kot pri vseh projektih vlaganja pred odločitvijo za izvedbo projekta predstavljajo določeno tveganje.

Opozarjamo, da v nobenem od strateških dokumentov ni bila sprejeta strateška odločitev oziroma namera glede dolgoročne rabe jedrske energije tudi po letu 2043¹¹⁵.

3.2.2 Načrtovanje, izvajanje, spremljanje in poročanje Gen energije o izvedenih študijah o drugem bloku NEK

3.2.2.1 Mednarodni standardi in priporočila na področju načrtovanja jedrskih objektov

Uvajanje jedrskega programa je kompleksen in dolgotrajen proces, ki ga opredeljujejo mednarodni standardi in priporočila, ki jih je izdala Mednarodna agencije za atomsko energijo¹¹⁶. Začetek vsakega jedrskega programa vključuje več povezanih aktivnosti v dolgem časovnem obdobju. Izkušnje kažejo, da je čas med politično odločitvijo in začetkom obratovanja nove jedrske elektrarne od 15 do 20 let. To obdobje sestavljajo tri glavne faze: premislek pred odločitvijo o jedrskem programu, pripravljalna dela za izgradnjo po odločitvi za projekt in aktivnosti za implementacijo jedrske elektrarne.

Načrtovanje drugega bloka NEK se po navedbah Gen energije nahaja v fazi premislek pred odločitvijo o jedrskem programu. Gen energija to fazo poimenuje "priprava in strateško odločanje" (slika 2), kjer je treba v skladu z mednarodnimi standardi¹¹⁷ izvesti naslednje aktivnosti: oceniti možnosti vključitve jedrskega objekta v elektroenergetski sistem v državi; preveriti možnosti sodelovanja na regionalnem in mednarodnem trgu in pripoznati obveznosti in zaveze, ki jih prinaša jedrski program, tako na nacionalni kot mednarodni ravni¹¹⁸.

¹¹⁵ Obratovalna doba NEK je podaljšana do leta 2043.

¹¹⁶ MAAE standardi, [URL: http://www.ursjv.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/maae_standardi/], 10. 4. 2019.

¹¹⁷ V skladu z določili mednarodnega standarda: Considerations to Launch a Nuclear Power Programme, GOV/INF/2007/2, IAEA, Vienna (2007).

¹¹⁸ V okviru tega je treba: 1) razviti celovit pravni jedrski okvir, ki vključuje miroljubno uporabo jedrske energije, kot je varnost, varovanje, zaščita, odgovornosti uporabe jedrskega materiala; 2) vzpostaviti učinkovit regulatorni organ; 3) izvesti usposabljanje kadrov; 4) zagotoviti finančna sredstva za izgradnjo, obratovanje in razgradnjo; 5) razviti celoten program obratovanja, razgradnje in upravljanja z radioaktivnimi odpadki; 6) razviti program ravnanja z jedrskim materialom ter 7) transparentno in odprto komunicirati z deležniki v lokalnem, nacionalnem ter mednarodnem okolju, še posebej s sosednjimi državami.

Od leta 2015 je Gen energija pri načrtovanju študij uporabljala nove mednarodne standarde, ki določajo naslednje aktivnosti, ki naj bi se izvedle v fazi premislek pred odločitvijo o jedrskem programu oziroma v fazi priprava in strateško določanje, kot prvo fazo poimenuje Gen energija:

- analiza potreb po energiji ter možne alternative,
- analiza vplivov jedrske elektrarne na nacionalno gospodarstvo,
- preliminarne ocene potencialnih tehnologij,
- presoja možnosti umeščanja v prostor in elektroenergetsko omrežje,
- analiza možnosti financiranja, lastniških opcij in odgovornosti operaterja,
- analiza dolgoročnih stroškov in obvez do uporabljenega jedrskega goriva, radioaktivnih odpadkov in razgradnje,
- analiza potrebnih človeških virov in zunanja podpora jedrskemu upravnemu organu, operaterju, lastniku,
- analiza težkih neizkušenosti in
- planiranje vseh aktivnosti na projektu.

Pojasnilo Gen energije

Ob upoštevanju navedenih priporočil je Gen energija naročala študije upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK. Gen energija je kot nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK izvajala in še izvaja vse potrebne ekonomske in ostale strokovne analize, ki so nujno potrebne za pravočasno in z dejstvi podprto najprej strateško in nato še investicijsko odločitev, da se bo lahko nadaljevalo z naslednjimi fazami projekta, ko bo za to sprejeta strateška odločitev.

3.2.2.1.a Gen energija ni podrobneje opredelila in z upravljavcem kapitalskih naložb države uskladila, katere študije in aktivnosti sodijo v fazo pred odločitvijo glede projekta, zato ni mogoče preveriti, ali je študije naročala ob upoštevanju navedenih priporočil. Ocenjujemo, da bi morala Gen energija področja in obseg študij oziroma aktivnosti, ki jih je treba izvesti v fazi premislek pred odločitvijo o jedrskem programu oziroma priprava in strateško odločanje – kar določajo mednarodni standardi in priporočila – bolj podrobno in bolj konkretno opredeliti ob upoštevanju okoliščin, ki se nanašajo na strateško načrtovanje energetske politike v Republiki Sloveniji, in posebnosti, ki se nanašajo na konkretno načrtovano investicijo – drugi blok NEK.

3.2.2.2 Podlage za naročanje študij

Gen energija je kot podlago za naročanje študij upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK v obdobju od leta 2006 do leta 2016 upoštevala naslednje strateške dokumente, osnutke strateških dokumentov, sklepe, usmeritve, dopise in druge dokumente (navedeni so kronološko):

- 17. 5. 2006 je ministrstvo, pristojno za energetiko, Eles Gen posredovalo dopis, da je vlada odločila, da med ključne razvojne projekte v državi spada tudi drugi blok NEK in naložila Eles Gen, naj pripravi vse potrebne informacije za vključitev projekta v pripravo ReNRP 2007–2023;
- 27. 7. 2006 je vlada izdala strateške usmeritve pri privatizaciji slovenske elektro energetike, ki opredeljujejo vzpostavitev dveh ponudnikov (dveh stebrov) električne energije: Gen energijo in HSE, ter med investicijami Gen energije navaja drugi blok NEK;
- 12. 10. 2006 je vlada sprejela ReNRP 2007–2023, ki predvideva gradnjo drugega bloka NEK;
- 7. 12. 2006 je vlada sprejela Načrt izvajanja ReNRP 2007–2023 in sklep o sestavi 35 projektne skupine, ki vzpostavlja tudi projektno skupino za spremljanje projekta izgradnje drugega bloka NEK;
- julija 2007 je sistemski operater za prenosno omrežje ELES izdal Oceno zadostnosti proizvodnih virov električne energije in zadostnost prenosnega omrežja v RS za obdobje 2007–2011, ki opozarja, da so potrebne investicije v nove proizvodne kapacitete, saj v regiji primanjkuje energije za uvoz;

- oktobra 2008 sta bila izdelana dokumenta, ki sta bila podlaga za pripravo NEP: Dolgoročne energetske bilance Republike Slovenije za obdobje 2006–2026 in Zelena knjiga, ki kot možnost predvidevata izgradnjo drugega bloka NEK;
- 16. 3. 2010 je Odbor za gospodarstvo državnega zbora na 20. seji sprejel sklepe, ki pozivajo k realizaciji načrtovanih projektov (drugi blok NEK je ključnega pomena za dolgoročno zagotavljanje stabilnosti oskrbe z električno energijo v Sloveniji);
- maja 2011 je bila izdelana Strategija razvoja elektroenergetskega sistema Republike Slovenije – Načrt razvoja prenosnega omrežja Republike Slovenije od leta 2011 do leta 2020 (kot možnost je omenjeno obratovanje drugega bloka NEK v letu 2020);
- junija 2011 je bil dokončan osnutek predloga NEP, ki kot možnost navaja izgradnjo drugega bloka NEK;
- junija 2011 je bilo izdelano Okoljsko poročilo za celovito presojo vplivov na okolje za NEP (izgradnja drugega bloka NEK je okoljsko najsprejemljivejši scenarij glede na količino proizvedene energije);
- 9. 11. 2012 je Občinski svet Občine Krško na 21. redni seji sprejel sklep, da podpira razvojne načrte Gen energije;
- 23. 11. 2012 je Državni svet Republike Slovenije na 50. seji sprejel sklep, da podpira gradnjo drugega bloka NEK zaradi večjih potreb po električni energiji ter zanesljivi, varni in konkurenčni oskrbi z nizkoogljično energijo in zaradi pozitivnih finančnih učinkov takega projekta za slovensko gospodarstvo in dodatnih delovnih mest ter zadostnega domačega znanja;
- avgusta 2013 je bil izdelan osnutek Strategije razvoja Slovenije (jedrska energija bo tudi v prihodnje steber zanesljive oskrbe z energijo in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov);
- junija 2015 je ministrstvo, pristojno za energetiko, pripravilo predlog usmeritev za pripravo EKS, v katerem je navedeno, da bo jedrska energija temelj slovenske oskrbe z energijo tudi v letu 2055;
- julija 2015 je državni zbor sprejel strategijo upravljanja kapitalskih naložb države, ki določa, da je Gen energija nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK, ki bo v prihodnosti strateškega pomena za dolgoročno in zanesljivo oskrbo Republike Slovenije z električno energijo in za prehod v nizkoogljično družbo;
- 16. 7. 2015 je bil sprejet Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Občine Krško, ki v 66. členu določa energetske namenske rabe prostora ob lokaciji obstoječe jedrske elektrarne.

Gen energija je kot podlago za naročanje študij upravičenosti in izvedljivosti projekta drugi blok NEK upoštevala dokumente, ki so bili sprejeti na vladi in v državnem zboru, kot tudi dokumente, ki so jih sprejele druge institucije. Dokumente, ki so bili v času naročanja študij v pripravi, pa je obravnavala kot usmeritev v prihodnjih strateških dokumentih oziroma kot politično sprejemljivost projekta drugi blok NEK. Kot podlago za naročanje študij je Gen energija upoštevala tudi svoje strateško-razvojne načrte in letne poslovne načrte. Gen energija je v letnih poročilih in v strateško-razvojnih načrtih navajala dokumente, ki so ji služili kot podlaga za naročanje študij v zvezi z drugim blokom NEK, saj so nakazovali sprejemljivost nadaljnjega dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije oziroma drugega bloka NEK. V letnih poročilih skupine GEN za leta od 2006 do 2013, s katerimi se je seznanil tudi upravljavec kapitalskih naložb države, je navedeno, da je vlada s tem, ko je sprejela ReNRP 2007–2023 ter med ukrepe in projekte, ki podpirajo doseganje trajnostnega razvoja Republike Slovenije, uvrstila tudi možnost izgradnje drugega bloka NEK, izkazala jasen interes in usmeritev pri reševanju energetske prihodnosti Republike Slovenije. V Razvojnem načrtu skupine GEN za obdobje 2015–2019 s pogledom do leta 2024 in v Akcijskem načrtu za nadaljnjo optimizacijo poslovanja družbe in skupine GEN je navedeno, da **(PS)** [REDACTED]

(PS)

3.2.2.3 Načrtovanje naročanja študij

Gen energija je v poslovnih načrtih za leta od 2007 do 2016 opredelila, da je cilj projekta drugega bloka NEK zagotoviti trajnosten, varen in kakovosten vir električne energije. Z njegovo realizacijo naj bi se zmanjšala proizvodnja toplogrednih plinov in odvisnost od uvoza električne energije. Konkurenčna cena električne energije iz takega objekta pa naj bi ohranila in povečala konkurenčnost gospodarstva. Zaradi že vzpostavljene jedrske infrastrukture v Republiki Sloveniji ter obstoječe jedrske elektrarne bi se lahko v veliki meri izrabili sinergijski učinki in dosedanje izkušnje iz obratovanja, zagotavljanja varnosti, vzdrževanja ter ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim jedrskim gorivom.

Nekaj primerov letnih operativnih ciljev, ki so se ponavljali oziroma niso bili časovno opredeljeni: prizadevanje za sprejem odločitve za izgradnjo drugega bloka NEK v državnem zboru in pridobitev pozitivnega soglasja večine političnih strank; spodbujanje podpore javnosti projektu izgradnje drugega bloka NEK; pridobitev energetskega dovoljenja za drugi blok NEK; začetek priprav specifikacij za drugi blok NEK; začetek izdelave investicijskega programa za izgradnjo drugega bloka NEK; začetek izdelave podlag za pripravo in sprejetje Okoljskega poročila za izgradnjo drugega bloka NEK; izvajanje predinvesticijskih aktivnosti na področju projekta drugi blok NEK. Določeni operativni cilji so se nanašali tudi na dejanja drugih institucij, zato Gen energija nanje ni mogla vplivati.

V poslovnih načrtih Gen energije za leta od 2007 do 2016¹¹⁹ je Gen energija za projekt drugi blok NEK opredelila letne operativne cilje, ki so bili večinoma splošni, niso bili časovno opredeljeni, merljivi in preverljivi, zato Gen energija ni mogla spremljati doseganja zastavljenih ciljev in ni mogla preveriti informacij o dosežkih.

Pomembnejše načrtovane študije v obdobju od leta 2007 do leta 2016 je Gen energija opredelila v poslovnih načrtih ter tudi v nekaterih letnih in četrtnih poročilih. Gen energija je v poslovnih načrtih za leta od 2007 do 2016 prikazala različne vrste podatkov glede načrtovanih študij. Podatki o načrtovanih študijah po poslovnih načrtih Gen energije za leta od 2006 do 2016 so prikazani v tabeli 9.

¹¹⁹ V poslovnem načrtu za leto 2006 še niso bile načrtovane aktivnosti v zvezi z drugim blokom NEK.

Tabela 9: Podatki o načrtovanih študijah po poslovnih načrtih družbe za obdobje od leta 2006 do leta 2016

Leto	Vsebinsko opredeljena področja	Predvidene oziroma načrtovane študije v posameznem letu					
		Navedba pomembnejših študij	Opis vsebine posameznih študij	Časovna opredelitev izdelave študij	Ocenjena vrednost posamezne študije	Skupna vrednost študij ¹⁾	Skupni stroški študij ²⁾
2006	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
2007	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✗ ³⁾
2008	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗ ³⁾
2009	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗ ³⁾
2010	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓
2011	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓
2012	✓	○	✗	✗	✗	✗	✓
2013	✓	○	✗	✗	✗	✗	✓
2014	✓	○	✗	✗	✗	✗	✓
2015	✓	○	○	○	○	✗	✓
2016	✓	○	○	○	○	✗	✓

Legenda: ✓ - poslovni načrt vsebuje podatek o načrtovanih študijah;
 ✗ - poslovni načrt ne vsebuje podatka o načrtovanih študijah;
 ○ - poslovni načrt vsebuje delni podatek o načrtovanih študijah (na primer področje je načrtovano, konkretna študija s tega področja pa ni načrtovana).

Opombe: ¹⁾ Skupna vrednost študij je načrtovana vrednost vseh predvidenih študij v posameznem letu, določena na podlagi sešteevka ocenjenih vrednosti posameznih študij.

²⁾ Skupni stroški študij so načrtovani stroški za opravljene storitve vseh predvidenih študij v posameznem letu.

³⁾ Stroški študij niso razvidni, ker so vključeni med stroške intelektualnih in osebnih storitev.

Viri: poslovni načrti Gen energije za leta od 2006 do 2016.

Poslovni načrt za leti 2007 in 2008 ter za leta od 2010 do 2016 vključujejo vsebinsko opredeljena in opisana področja v zvezi z načrtovanimi študijami za projekt drugi blok NEK. Poslovni načrt za leto 2009 pa jih ne vsebuje, pač pa vsebuje le podatek o pomembnejših študijah, načrtovanih v tem letu. V poslovnih načrtih za leta 2007, 2008, 2010 in 2011 so načrtovane pomembnejše študije za vsako vsebinsko opredeljeno področje (na primer raziskave lokacije, analize tehnoloških rešitev in projektiranje, vodenje projekta, ekonomsko-finančne analize, okoljska poročila, varnostna poročila), za leta od 2012 do 2016 pa so pomembnejše študije načrtovane le za nekatera vsebinsko opredeljena področja. Poslovna načrta za leti 2015 in 2016 le za načrtovane študije, ki so navedene na nekaterih področjih, vsebujeta opis vsebine študij, ocenjeno vrednost posamezne študije ter podatek o začetku in zaključku izdelave študije.

Poslovni načrti za leta od 2007 do 2014¹²⁰ ne vsebujejo opisa vsebine načrtovanih študij ter razlogov, zaradi katerih je študija potrebna, ocenjene vrednosti posamezne študije ter podatka o začetku in zaključku izdelave študije.

Pojasnilo Gen energije

Metodologija načrtovanja ni zakonsko predpisana, poslovni načrti pa niso javni dokumenti. V poslovnih načrtih Gen energija ni navajala podrobnih podatkov o posameznih načrtovanih študijah ter ocenjene vrednosti posameznih načrtovanih študij, saj bi s tem razkrivala podatke, ki bi ji pri naročanju storitev študij slabile pogajalsko moč in optimizacijo stroškov javnega naročila. Gen energija je zato v poslovnih načrtih le predstavila področja, na katerih je načrtovala študije.

Poslovni načrti Gen energije imajo oznako poslovna skrivnost, zato niso namenjeni javnosti, temveč ožjemu krogu bralcev (nadzorni svet, ustanovitelji). Vsebina poslovnega načrta ni predpisana z zakonom, kljub temu pa je z vidika gospodarne in transparentne porabe sredstev pomembno, da družba za vsako poslovno leto načrtuje vsaj pomembnejše študije, njihovo okvirno vrednost¹²¹ in časovno izvedbo študij. Gen energija niti v internih dokumentih (na primer v načrtu nabav) ni opredelila posameznih načrtovanih študij in ocenjenih vrednosti posameznih načrtovanih študij.

Podatek o skupni vrednosti študij, načrtovanih v posameznem letu, vsebuje le poslovni načrt za leto 2007, poslovni načrti za leta od 2008 do 2016 pa navedenega podatka ne vsebujejo¹²². Podatke o skupnih stroških študij, načrtovanih v posameznem letu, vsebujejo poslovni načrti za leta od 2010 do 2016. Iz poslovnih načrtov za leta od 2007 do 2009 pa podatek o skupnih stroških študij, načrtovanih v posameznem letu, ni razviden, ker so stroški študij vključeni med stroške intelektualnih in osebnih storitev.

V poslovnih načrtih za določena leta je Gen energija navedla skupno vrednost načrtovanih študij in skupne stroške načrtovanih študij. Poleg tega je Gen energija tudi v letnih poročilih za določena leta navedla skupno vrednost načrtovanih študij v naslednjem letu. Podatki o skupni vrednosti in skupnih stroških načrtovanih študij po letih v obdobju od leta 2006 do leta 2016, navedeni v poslovnih načrtih in letnih poročilih Gen energije, so prikazni v tabeli 10.

¹²⁰ Poslovni načrti za leta od 2007 do 2011 za navedene pomembnejše študije, načrtovane v teh letih, ter poslovni načrti za leta od 2012 do 2014 za navedene pomembnejše študije, načrtovane v teh letih le na nekaterih področjih.

¹²¹ Ocenjena vrednost načrtovane študije je pomembna tudi za izbiro postopka javnega naročila.

¹²² Podatek o skupni vrednosti načrtovanih študij za leti 2009 in 2014 vsebujeta letni poročili, in sicer letno poročilo za leto 2008 vsebuje podatek o načrtovani vrednosti študij za leto 2009, letno poročilo za leto 2013 pa vsebuje podatek o načrtovani vrednosti študij za leto 2014.

Tabela 10: Podatki o skupni vrednosti in skupnih stroških načrtovanih študij po letih v obdobju od leta 2006 do leta 2016

Leto	Skupna vrednost načrtovanih študij		Skupni stroški načrtovanih študij v poslovnem načrtu
	v poslovnem načrtu	v letnem poročilu ¹⁾	
	v tisoč evrih	v tisoč evrih	
2006	/	/	/
2007	1.925	/	ni razvidno
2008	/	/	ni razvidno
2009	/	2.400	ni razvidno
2010	/	/	2.714
2011	/	/	2.556
2012	/	/	1.281
2013	/	/	2.633
2014	/	1.080	1.865
2015	/	/	1.454
2016	/	/	322

Opomba: ¹⁾ V letnem poročilu preteklega leta za študije, načrtovane v tekočem letu.

Viri: poslovni načrti in letna poročila Gen energije za leta od 2006 do 2016.

Gen energija je skupno vrednost študij, načrtovanih v posameznem letu, določila le v poslovnem načrtu za leto 2007, čeprav bi jo na podlagi ocenjene vrednosti posameznih študij, načrtovanih v posameznem letu, lahko določila v vseh poslovnih načrtih družbe. Skupne stroške načrtovanih študij v posameznem letu je Gen energija določila v poslovnih načrtih za leta od 2007 do 2016, vendar stroški načrtovanih študij za leta 2007, 2008 in 2009 niso razvidni, ker so vključeni med stroške intelektualnih in osebnih storitev.

V letnih poročilih za leta 2008, 2009, 2013, 2014 in 2015 je Gen energija načrtovala izvedbo nekaterih posameznih študij v zvezi z drugim blokom NEK ali pa je navedla vsebinsko opredeljena področja, na katerih je načrtovala izvajanje študij v prihodnjem letu (za leta 2009, 2010, 2014, 2015 in 2016). Gen energija je v letnih poročilih določila skupno vrednost študij, načrtovanih za leta 2009 in 2014, za ostala leta pa v letnih poročilih ni načrtovala posamezne ali skupne vrednosti predvidenih študij.

Gen energija je tudi v četrtnetnih poročilih v obdobju od leta 2011 do leta 2016 načrtovala izvajanje študij v zvezi s projektom drugi blok NEK za tekoče leto. V četrtnetnih poročilih v obdobju od leta 2011 do leta 2016 je navedla načrtovane posamezne študije, ni pa navedla njihove vsebine in vrednosti niti jih ni časovno opredelila. Poleg tega tudi ni določila skupne vrednosti načrtovanih študij in skupnih stroškov študij. V nekaterih četrtnetnih poročilih v letih 2008 in 2009 je Gen energija navedla, da načrtuje izvedbo določenih študij, ki v poslovnem načrtu tekočega leta niso bile načrtovane, vendar se je med letom pojavila potreba po njihovi izvedbi; te študije je Gen energija v četrtnetnih poročilih navedla.

Poslovodstvo Gen energije je nadzorni svet¹²³ prek poslovnih načrtov seznanilo s pomembnejšimi študijami, povezanimi z drugim blokom NEK, načrtovanimi za leta od 2007 do 2016. Nadzorni svet je seznanilo s skupno vrednostjo načrtovanih študij, in sicer za leto 2007 s poslovnim načrtom, za leti 2009 in 2014 pa z letnim poročilom. Poslovodstvo Gen energije je nadzorni svet seznanilo s skupnimi stroški načrtovanih študij v letih od 2010 do 2016, za leto 2008 pa ga ni seznanilo niti s skupno vrednostjo načrtovanih študij niti s skupnimi stroški načrtovanih študij.

3.2.2.3.a Gen energija je v poslovnih načrtih za leta od 2007 do 2016 opredelila letne operative cilje projekta drugi blok NEK, ki so bili večinoma splošni, niso bili časovno opredeljeni, merljivi in preverljivi, zato Gen energija ni mogla spremljati doseganja zastavljenih ciljev. Za leto 2006 ni opredelila letnih operativnih ciljev in ni načrtovala izvajanja študij. Pomembnejše študije je Gen energija načrtovala v poslovnih načrtih za leta od 2007 do 2016 (za leta od 2012 do 2016 samo za nekatera vsebinsko opredeljena področja), nekatere študije pa je načrtovala tudi v letnih poročilih (za načrtovane študije v letih 2009, 2010 ter od leta 2014 do leta 2016) in četrletnih poročilih (za načrtovane študije v letih od 2011 do 2016). Gen energija v nobenem dokumentu, niti internem, ni natančno in podrobno opredelila študij, ki jih je nameravala naročiti v posameznem letu. Gen energija v nobenem dokumentu za posamezno leto ni navedla vseh načrtovanih študij, ki bi jih vsebinsko, vrednostno in časovno opredelila, ter tudi ni navedla razlogov, zakaj je posamezna študija potrebna. Prav tako ni navedla skupne vrednosti načrtovanih študij in skupnih stroškov.

Pojasnilo Gen energije

Ker ima skupina GEN celo vrsto zahtevnih dejavnosti, se tako pri načrtovanju kot pri poročanju upošteva tudi načelo pomembnosti, saj je nemogoče zajeti vsake posamezen posel, potreba po določenih poslih se pojavi med letom, po sprejemu poslovnega načrta, tržno okolje je spremenljivo in nepredvidljivo, zato poslovni načrt predstavlja okvir poslovanja, njegove meje, ne pa načrta vseh posameznih konkretnih poslov s točno vnaprej določeno vsebino, roki in vrednostmi. Poslovni načrti vključujejo skupne stroške načrtovanih študij ter ključne načrtovane aktivnosti. Kompleksnost konkretnega projekta, specifičnost raziskav, dinamika projekta, postopki naročanja in spremenjene okoliščine v času od priprave poslovnega načrta do realizacije potrjujejo, da podrobno načrtovanje posameznih študij ni smiselno in ovira dejansko izvajanje projektov, saj praviloma zaradi objektivnih okoliščin pride do sprememb tako obsega del, rokov kot tudi vrednosti.

Gen energija niti v poslovnem načrtu niti v katerem od internih dokumentov ni podrobno načrtovala naročanja študij o drugem bloku NEK. Načrtovanje vsebine, ocenjene vrednosti in časovne izvedbe (vsaj pomembnejših) študij, ki jih Gen energija namerava naročiti v poslovnem letu, je pomembno tako z vidika zagotavljanja preglednosti porabe sredstev družbe kot tudi v vidika ciljno usmerjenega načrtovanja projekta drugi blok NEK, ki naj bi se odražal v kakovostnih, potrebnih in pravočasnih študijah upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK, ki naj bi prispevale k dokončni odločitvi glede projekta drugi blok NEK.

3.2.2.4 Postopki naročanja študij v obdobju od leta 2007 do leta 2016

Gen energija pri naročanju študij v zvezi z drugim blokom NEK večinoma ni upoštevala pravil javnega naročanja. Menila namreč je, da je postala zavezanica za oddajo javnih naročil šele z uveljavitvijo spremembe Uredbe o seznamih naročnikov, področni zakonodaji skupnosti, seznamih gradenj in storitev, obveznih informacijah v objavah, opisih tehničnih specifikacij in zahtevah, ki jih mora izpolnjevati oprema

¹²³ Nadzorni svet Gen energije sprejme poslovni načrt Gen energije in poda soglasje k letnemu poročilu Gen energije.

za elektronsko naročanje¹²⁴ (v nadaljevanju: sprememba uredbe o seznamih naročnikov) z 8. 2. 2013, na podlagi katere je bila uvrščena na seznam naročnikov.

Ker se Gen energija ni strinjala, da je v obdobju, na katero se nanaša revizija, izpolnjevala pogoje za naročnika po Zakonu o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštinih storitev¹²⁵ (v nadaljevanju: ZJNVETPS) in ZJN-3, smo na Ministrstvo za javno upravo (v nadaljevanju: MJU) naslovili predlog za ugotovitev statusa naročnika. MJU je izdalo odločbo, s katero je odločilo, da je Gen energija naročnik po določbah ZJN-3. Iz obrazložitve izhaja, da je Gen energija naročnik kot (druga) oseba javnega prava iz c) točke prvega odstavka 9. člena ZJN-3, da pa jo je med naročnike treba umestiti tudi kot javno podjetje, ki opravlja eno ali več dejavnosti na infrastrukturnem področju iz č) točke prvega odstavka 9. člena ZJN-3, in subjekt, ki mu je bila za opravljanje dejavnosti na infrastrukturnem področju podeljena posebna ali izključna pravica iz d) točke prvega odstavka 9. člena ZJN-3, hkrati pa predstavlja tudi združenje naročnikov iz drugega odstavka 9. člena ZJN-3. Status naročnika po teh podlagah je imela Gen energija ves čas veljavnosti javnonaročniške zakonodaje, saj se pogoji, ki jih je določala prejšnja zakonodaja (Zakon o javnem naročanju¹²⁶ - v nadaljevanju: ZJN-2 in ZJNVETPS), s sprejemom ZJN-3 vsebinsko niso spremenili. MJU je zaključilo, da mora Gen energija pri javnem naročanju upoštevati določbe ZJN-3, ki se nanašajo na infrastrukturno dejavnost, če naroča blago, storitve ali gradnje za opravljanje ene ali več infrastrukturnih dejavnosti, ter pravila za javno naročanje na splošnem področju za vsa druga naročila blaga, storitev in gradenj.

Gen energija mora pri naročanju blaga, storitev ali gradenj za opravljanje ene ali več infrastrukturnih dejavnosti iz 13. do 19. člena ZJN-3 spoštovati predpise o javnem naročanju, saj izpolnjuje kriterije vsaj za naročnika na podlagi č) točke prvega odstavka 9. člena ZJN-3 kot javno podjetje¹²⁷, ki opravlja infrastrukturne dejavnosti dobave električne energije stalnim omrežjem, ki so namenjena zagotavljanju javne storitve v zvezi s proizvodnjo, prenosom ali distribucijo električne energije iz b) točke prvega odstavka 14. člena ZJN-3.

Pojasnilo Gen energije

Gen energija se ukvarja s trgovanjem električne energije na območju Republike Slovenije. Podlaga za trgovanje so proizvodne enote energetskih družb, v katerih ima Gen energija lastniške deleže in pravico do trgovanja njihove moči oziroma proizvedene električne energije. Gen energija električno energije kupuje pretežno od lastnih proizvodnih družb, poleg tega pa tudi od drugih, kot so GEN-I, HSE, Talum, d. d., Kidričevo, ter jo prodaja kupcem (GEN-I, Energija plus, d. o. o., Maribor, ECE, d. o. o., Celje, Petrol, d. d., Ljubljana, HSE, ELES in drugi). Ključni pomen na področju trgovanja Gen energije ima Krovna pogodba o prodaji oziroma nakupu električne energije z njeno odvisno družbo GEN-I,

¹²⁴ Uradni list RS, št. 12/13. Sprememba uredbe velja od 8. 2. 2013.

¹²⁵ Uradni list RS, št. 72/11-UPB3, 90/12, 19/14. Zakon je veljal od 23. 12. 2006 do 31. 3. 2016, uporabljal pa se je od 7. 1. 2007 do 31. 3. 2016. ZJNVETPS je nehal veljati z uveljavitvijo Zakona o javnem naročanju (v nadaljevanju: ZJN-3; Uradni list RS, št. 91/15).

¹²⁶ Uradni list RS, št. 12/13-UPB, 19/14.

¹²⁷ Javno podjetje po petem odstavku 9. člena ZJN-3 pomeni podjetje, na katero ima lahko naročnik (organi Republike Slovenije, organi samoupravnih lokalnih skupnosti, druge osebe javnega prava) neposredno ali posredno prevladujoč vpliv zaradi lastništva, finančne udeležbe ali pravil, ki urejajo njegovo poslovanje. Prevladujoč vpliv naročnika obstaja, ko ima ta neposredno ali posredno v lasti večino vpisanega kapitala podjetja ali neposredno ali posredno nadzira večino glasov, povezanih z delnicami, ki jih izda podjetje, ali lahko neposredno ali posredno imenuje več kot polovico članov upravnega, vodstvenega ali nadzornega organa podjetja.

katere predmet je opredelitev načina izvajanja prodaje in trženja električne energije, proizvedene v enotah skupine GEN. Gen energija ima na razpolago tri prodajne kanale – prodaja na debelo, prodaja industrijskim odjemalcem (B2B) in prodaja gospodinjskim odjemalcem (B2C).

Iz pojasnila Gen energije izhaja, da se ukvarja tudi s trgovanjem z električno energijo – prodajo električne energije možnim odjemalcem (industrijski odjemalci, gospodinjski odjemalci), kar predstavlja infrastrukturno dejavnost dobave električne energije¹²⁸, in da že Gen energija sama opravlja infrastrukturno dejavnost iz točke b) prvega odstavka 14. člena ZJN-3.

Opisana dejavnost Gen energije pa ni edina infrastrukturna dejavnost, ki jo lahko za potrebe presoje statusa naročnika po javnonaročniških predpisih upoštevamo. Pri presoji dejavnosti Gen energije je treba upoštevati tudi dejstvo, da je Gen energija matična družba koncerna skupina GEN. Družbe znotraj skupine GEN (vključno z Gen energijo) se ukvarjajo tudi s proizvodnjo električne energije, z nakupom električne energije od lastnih proizvodnih enot in od drugih virov, trgovanjem in prodajo električne energije, prodajo zemeljskega plina, raziskavami in razvojem za lastne potrebe (Gen energije in skupine GEN kot celote). Posebnega strateškega pomena za Gen energijo in skupino GEN kot celoto pa je projekt razširitve jedrskih proizvodnih zmogljivosti – drugi blok NEK. Ugotovili smo, da je Gen energija v okviru projekta drugega bloka NEK izdelala več strokovnih študij v zvezi s projektno in investicijsko dokumentacijo, študije upravičenosti ter študije izvedljivosti. Študije so namenjene pripravi strokovnih podlag za odločanje o izgradnji novih proizvodnih zmogljivosti Gen energije. Iz opisa dejavnosti Gen energije in celotnega koncerna skupine GEN je razvidno, da gre za tesno povezano ekonomsko celoto – enoten podjem, ki pa je organizacijsko ločen na več pravnih subjektov, vendar je podvržen odločilni volji krovne družbe Gen energija. Odvisne družbe skupine GEN služijo matici pri izvajanju njene infrastrukturne dejavnosti (trgovanje z električno energijo), sočasno pa proizvodnji električne energije kot infrastrukturni dejavnosti v skupini GEN. Glede na možnost odločilnega vpliva Gen energije, ekonomske soodvisnosti družb v koncernu skupine GEN ter posebnega položaja Gen energije ni mogoče niti ekonomsko niti za potrebe presoje po javnonaročniških predpisih ločiti dejavnosti, ki jih opravlja Gen energija, in dejavnosti, ki jih opravljajo zgolj proizvodne družbe. Zato je treba upoštevati, da Gen energija opravlja tudi (infrastrukturno) dejavnost proizvodnje električne energije za presojo statusa naročnika po javnonaročniških predpisih. Še dodatno dejstvo pa je, da Gen energija opravlja dejavnost proizvodnje električne energije, ker je nosilka investicije v nove proizvodne kapacitete drugega bloka NEK.

Predpise o javnem naročanju je morala spoštovati ves čas naročanja študij v obdobju, na katero se nanaša revizija, in ne šele od uvrstitve na seznam naročnikov v skladu s spremembo uredbe o seznamih naročnikov, saj se dejansko stanje v preteklosti ni pomembno razlikovalo, v tem času veljaven ZJNVETPS pa kroga naročnikov ni urejal drugače.

3.2.2.4.a Gen energija je imela status naročnika po ZJNVETPS vse od njegove uporabe 7. 1. 2007 dalje in ne šele z uvrstitvijo na seznam naročnikov v skladu z uredbo o seznamih naročnikov od 8. 2. 2013 dalje. Uredba o seznamih naročnikov je zgolj informativne narave¹²⁹, saj za določitev statusa naročnika ni odločilna za uvrstitev na seznam naročnikov, temveč je to odvisno od izpolnjevanja pogojev za naročnika,

¹²⁸ Tretji odstavek 14. člena ZJN-3 določa, da za namen tega člena *dobava* vključuje generiranje oziroma proizvodnjo, veleprodajo in maloprodajo električne energije.

¹²⁹ ZJNVETPS je v tretjem odstavku 3. člena določal, da je informativni seznam naročnikov naveden v prilogah uredbe, ki jo izda vlada.

ki pa se v obdobju, na katero se nanaša revizija, v času veljavnosti ZJNVETPS niso spreminjali. Gen energija je imela status naročnika¹³⁰ po ZJNVETPS, saj je bila javno podjetje po definiciji iz 10. točke 2. člena ZJNVETPS¹³¹ in je opravljala eno od dejavnosti s področja električne energije¹³², zato je izpolnjevala pogoje za naročnika po ZJNVETPS in bi morala javna naročila v zvezi s študijami v obdobju od 7. 1. 2007 do 31. 3. 2016 izvajati v skladu z ZJNVETPS.¹³³

3.2.2.4.1 Naročanje študij, katerih posamezna vrednost presega mejne vrednosti za postopke oddaje javnega naročanja

ZJNVETPS je v prvem odstavku 32. člena določal, da naročnik izvede javno naročanje po enem izmed taksativno naštetih postopkov javnega naročanja, v drugem odstavku 32. člena pa je določal mejne vrednosti za postopke oddaje javnega naročanja. ZJNVETPS je v petem odstavku 32. člena med drugim določal, da se določbe zakona¹³⁴ ne uporabljajo za javna naročila storitev, katerih vrednost je bila v obdobju od 7. 1. 2007 do 10. 4. 2010 nižja od 20.000 evrov brez DDV in v obdobju od 11. 4. 2010¹³⁵ do 31. 3. 2016 nižja od 40.000 evrov brez DDV.

ZJN-3 v prvem odstavku 39. člena določa, da lahko naročnik na način in pod pogoji, določenimi v tem zakonu, za oddajo javnega naročila uporabi enega izmed taksativno naštetih postopkov, v prvem odstavku 21. člena pa med drugim določa, da se ta zakon na infrastrukturnem področju uporablja za javna naročila blaga ali storitev ali projektni natečaj, katerih ocenjena vrednost brez DDV je enaka ali višja od 50.000 evrov.

¹³⁰ ZJNVETPS je v petem odstavku 3. člena določal, da se ZJNVETPS med drugim uporablja za naročnike, ki so javni naročniki ali javna podjetja in opravljajo eno od dejavnosti iz 5. do 9. člena ZJNVETPS.

¹³¹ ZJNVETPS je v 10. točki 2. člena opredeljeval pojem javno podjetje kot podjetje, v katerem ima lahko naročnik neposredno ali posredno prevladujoč vpliv zaradi njegovega lastništva, finančne udeležbe v njem ali pravil upravljanja. Prevladujoč vpliv naročnika obstaja, ko ima ta neposredno ali posredno glede na drugo podjetje večino vpisanega kapitala podjetja, nadzor nad večino glasov, povezanih z delnicami, ki jih je podjetje izdalo, ali lahko imenuje več kakor polovico članov in članic upravnega, vodstvenega ali nadzornega organa podjetja. Edini ustanovitelj in edini družbenik Gen energije je Republika Slovenija, ki je vedno zavezanec za javno naročanje.

¹³² ZJNVETPS je v tretjem odstavku 5. člena določal, da se ta zakon v primeru električne energije uporablja za naslednje dejavnosti: zagotavljanje ali upravljanje stalnih omrežij, ki so namenjena zagotavljanju javnih storitev v zvezi s proizvodnjo, transportom in distribucijo električne energije, ali dobavo električne energije takšnim omrežjem. V aktu o ustanovitvi Gen energije je opredeljeno, da je od 11. 7. 2006 dalje dejavnost Gen energije med drugim proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah, termoelektrarnah in jedrskih elektrarnah, druga proizvodnja električne energije, prenos in distribucija električne energije ter trgovanje z električno energijo.

¹³³ Ker se Gen energija ne strinja, da je v obdobju, na katero se nanaša revizija, izpolnjevala pogoje za naročnika po ZJN-1, ZJNVETPS in ZJN-3, in ker iz dejanskega stanja izhajajo okoliščine, ki kažejo na to, da Gen energija izpolnjuje pogoje za naročnika celo kot oseba javnega prava (v smislu tretjega odstavka 9. člena ZJN-3, kar pomeni, da je naročnik glede vseh javnih naročil in ne zgolj naročil, oddanih za opravljanje njenih infrastrukturnih dejavnosti), smo 20. 3. 2018 MJU predložili predlog za ugotovitev statusa naročnika.

¹³⁴ Razen določb 103.a in 104. člena ZJNVETPS.

¹³⁵ Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštne storitve (Uradni list RS, št. 19/10) se je spremenila mejna vrednost javnih naročil, za katere se ne uporabljajo določbe tega zakona.

Gen energija pri naročanju študij v zvezi z drugim blokom NEK v obdobju od 7. 1. 2007 (začetek uporabe ZJNVETPS) do 7. 2. 2013 (uvrstitve Gen energije na informativni seznam naročnikov po ZJNVETP) ni upoštevala pravil javnega naročanja, ker je menila, da je postala zavezanica za oddajo javnih naročil z uveljavitvijo spremembe uredbe o seznamih naročnikov z dne 8. 2. 2013, na podlagi katere je bila uvrščena na seznam naročnikov.

V obdobju od 8. 2. 2013 (uvrstitev Gen energije na informativni seznam naročnikov po ZJNVETP) do 31. 12. 2016 je Gen energija naročila sedem študij, ki presegajo mejne vrednosti za postopek oddaje javnega naročila. Tri študije (prikazane v tabeli 11) je naročila na podlagi izvedenih postopkov javnega naročanja (dve študiji na podlagi ZJNVETPS, eno študijo na podlagi ZJN-3), za štiri študije pa ni izvedla postopkov oddaje javnega naročila.

Tabela 11: Javna naročila študij, izvedena v obdobju od 8. 2. 2013 do 31. 12. 2016

Datum oddaje javnega naročila	Vrednost javnega naročila v evrih brez DDV	Vrsta izvedenega postopka
12. 12. 2014	2.599.943	postopek s predhodnim ugotavljanjem spособnosti
13. 5. 2015	309.443	postopek s pogajanji brez predhodne objave
29. 9. 2016	1.810.258	postopek s pogajanji brez predhodne objave
Skupaj	4.719.644	

Vir: podatki Gen energije.

Gen energija je v obdobju od 8. 2. 2013 do 31. 12. 2016 oddala tri javna naročila študij v zvezi z drugim blokom NEK v skupni vrednosti 4.719.644 evrov brez DDV, od tega en postopek s predhodnim ugotavljanjem sposobnosti in dva postopka s pogajanji brez predhodne objave.

Gen energija je v obdobju od 7. 1. 2007 do 31. 3. 2016 naročila 59 študij v zvezi z drugim blokom NEK, v skupni vrednosti 10.041.591 evrov brez DDV, katerih posamezna vrednost je presegla mejne vrednosti za postopke oddaje javnega naročanja, in sicer je v obdobju od 7. 1. 2007 do 10. 4. 2010 naročila 40 študij v skupni vrednosti 6.775.916 evrov brez DDV¹³⁶, v obdobju od 11. 4. 2010 do 31. 3. 2016 (zadnji dan uporabe ZJNVETPS) pa 19 študij v skupni vrednosti 3.265.675 evrov brez DDV¹³⁷, ne da bi javna naročila izvedla po enem izmed postopkov javnega naročanja. Ker Gen energija za 59 študij v obdobju od 7. 1. 2007 do 31. 3. 2016 ni izvedla javnih naročil v skladu z določili ZJNVETPS, je ravnala v neskladju s prvim odstavkom 32. člena ZJNVETPS, ki določa, da naročnik izvede javno naročanje po enem izmed postopkov javnega naročanja v povezavi z drugim odstavkom 32. člena ZJNVETPS, ki določa mejne vrednosti za postopke oddaje javnega naročanja. Poleg kršitve predpisov s področja javnega naročanja takšen način poslovanja posledično predstavlja tveganje omejevanja števila potencialnih ponudnikov, s tem pa vpliv na konkurenčnost in izbor najugodnejšega ponudnika.

¹³⁶ Študije, katerih posamezna vrednost je bila enaka ali višja od 20.000 evrov brez DDV.

¹³⁷ Študije, katerih posamezna vrednost je bila enaka ali višja od 40.000 evrov brez DDV.

59 študij v skupni vrednosti 10.041.591 evrov brez DDV, pri katerih posamezna vrednost presega mejne vrednosti za postopke oddaje javnega naročanja, ki jih je v obdobju od 7. 1. 2007 do 31. 3. 2016 naročila Gen energija, ne da bi prej izvedla enega izmed postopkov javnega naročanja, je prikazanih v prilogi 1 tega poročila.

3.2.2.4.2 Naročanje študij, pri katerih posamezna vrednost ne presega mejnih vrednosti za postopke oddaje javnega naročanja

Za javna naročila, katerih vrednost ni presegla mejnih vrednosti za uporabo enega izmed postopkov javnega naročanja in za katera mora naročnik voditi le evidenco o njihovi oddaji, je moral oziroma mora naročnik upoštevati načela gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti ter načelo transparentnosti javnega naročanja. ZJNVETPS je v prvem odstavku 12. člena določal, da mora naročnik izvesti javno naročanje tako, da z njim zagotovi gospodarno in učinkovito porabo javnih sredstev in uspešno doseže cilje svojega delovanja, zapisane v internih aktih naročnika ali drugih programih, v prvem odstavku 14. člena pa je določal, da mora biti ponudnik izbran na pregleden način in po predpisanem postopku. ZJN-3 v 4. členu določa, da mora naročnik izvesti javno naročanje tako, da z njim zagotovi gospodarno in učinkovito porabo javnih sredstev in uspešno doseže cilje svojega delovanja, določene skladno s predpisi, ki urejajo porabo proračunskih in drugih javnih sredstev, v prvem odstavku 6. člena pa določa, da mora biti ponudnik izbran na pregleden način in po predpisanem postopku.

Za javna naročila, katerih vrednost ni presegla mejnih vrednosti za uporabo enega izmed postopkov javnega naročanja, je direktor Gen energije 9. 3. 2012 sprejel Navodila za naročanje (v nadaljevanju: navodilo iz leta 2012) in 12. 2. 2016 Navodila o oddaji javnih naročil po evidenčnem postopku v družbi Gen energija d. o. o. (v nadaljevanju: navodilo iz leta 2016).

Obe navodili določata, (PS) [REDACTED]

[REDACTED]

(PS)

Navodilo iz leta 2012 je določalo, da (PS) [REDACTED]

[REDACTED]

(PS) Navodilo iz leta 2016 določa, da (PS) [REDACTED]

[REDACTED] (PS)

Navodilo iz leta 2012 je določalo:

- da (PS) [REDACTED]

[REDACTED]

- [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- [REDACTED] (PS)

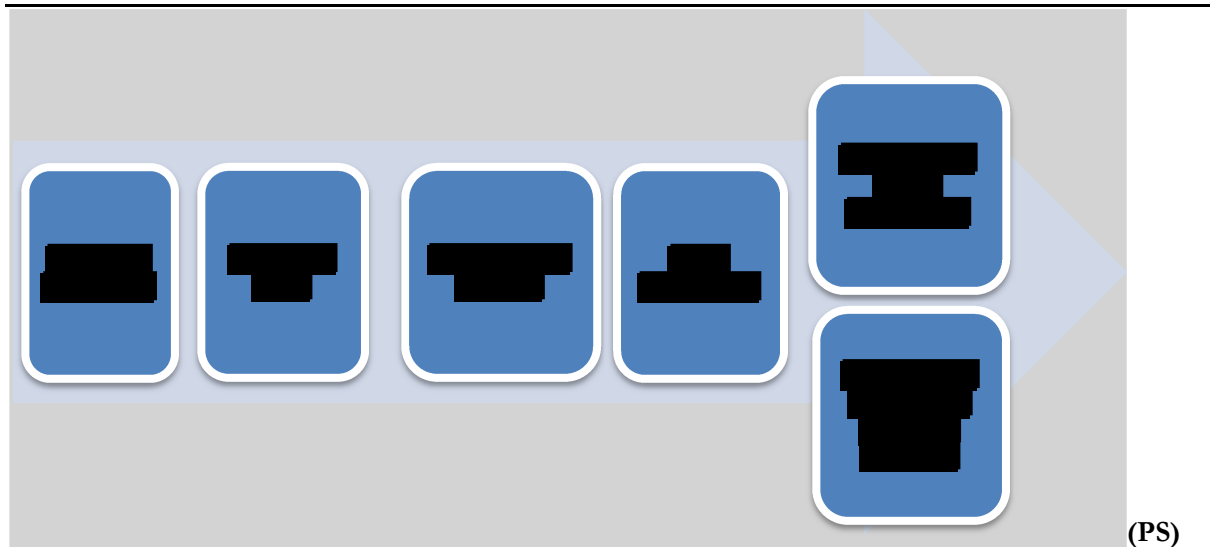
(PS) [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
(PS) Navodilo iz leta 2012 (PS) [REDACTED]
[REDACTED] (PS)

Gen energija je v navodilu iz leta 2012 (PS) [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] (PS)

Navodilo iz leta 2016 (PS) [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] (PS) Faze izvedbe
postopkov javnega naročanja so prikazane na sliki 7.

-
- 138 (PS) [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] (PS)
- 139 (PS) [REDACTED]
[REDACTED] (PS)
- 140 (PS) [REDACTED] (PS)

Slika 7: Faze izvedbe postopkov javnega naročanja (PS)

Vir: navodilo iz leta 2016

(PS) [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] (PS)

3.2.2.4.2.a Gen energija je v navodilu iz leta 2016 (PS) [REDACTED] (PS), ni pa določila aktivnosti in odgovornosti za njihovo izvedbo. Ni določila, da je na začetku postopka javnega naročila treba določiti predmet in ocenjeno vrednost javnega naročila ter specifikacijo blaga in storitev oziroma popis del in na podlagi tega določiti vrsto postopka javnega naročanja, ampak je določila, da se postopek (PS) [REDACTED] (PS)

141 (PS) [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] (PS)

142 (PS) [REDACTED] (PS)

Pojasnilo Gen energije

Za projektne aktivnosti v zvezi z drugim blokom NEK Tehnični sektor pred izvedbo postopka javnega naročila pripravi interni dokument Predlog projektne aktivnosti (PPA), ki med drugim vsebuje predmet in ocenjeno vrednost javnega naročila. Po pregledu in potrditvi dokumenta Predlog projektne aktivnosti (PPA) se prične izvajati postopek javnega naročila v skladu z navodilom iz leta 2016.

Priporočilo

Gen energiji priporočamo, naj dopolni navodila, s katerimi bo:

- v okviru vsake faze izvedbe postopka javnega naročanja določila aktivnosti in odgovornost za njihovo izvedbo;
- vrsto postopka (izdajo naročilnice ali sklenitev pogodbe) določila na začetku postopka javnega naročanja, in sicer na podlagi določitve ocenjene vrednosti in predmeta javnega naročila ter specifikacije blaga in storitev oziroma popisa del.

3.2.2.4.2.b Gen energija za javna naročila študij, katerih vrednost je bila v obdobju od 7. 1. 2007 do 10. 4. 2010 manjša od 20.000 evrov brez DDV in v obdobju od 11. 4. 2010 do 31. 12. 2011 manjša od 40.000 evrov brez DDV, ni vodila evidence o njihovi oddaji z navedbo predmeta in vrednosti javnega naročila. Navedeno je v neskladju s petim odstavkom 32. člena ZJNVETPS, ki med drugim določa, da morajo naročniki za javna naročila, ki ne presegajo mejnih vrednosti za postopke oddaje javnega naročanja, voditi le evidenco o njihovi oddaji, ki zajema navedbo predmeta in vrednosti javnega naročila.

Od leta 2012 dalje je Gen energija vodila evidenco o oddaji javnih naročil, katerih vrednost je bila manjša od 40.000 evrov brez DDV.

3.2.2.5 Poročanje o izvedenih študijah

Gen energija je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 o izdelanih študijah glede drugega bloka NEK poročala v letnih poročilih in v četrletnih poročilih.

3.2.2.5.1 Letno poročanje Gen energije o izdelanih študijah, povezanih z drugim blokom NEK

Gen energija je v skladu z določili ZGD-1 v letnih poročilih za leta od 2006 do 2016 v okviru poglavij o raziskavah in razvoju oziroma investicij Gen energije predstavila projekt drugi blok NEK, in sicer z navedbo vsebine študij in v nekaterih primerih tudi pomembnejših študij, ki jih je Gen energija pridobila v določenem letu.

Podatki o izdelanih študijah po letnih poročilih Gen energije za leta od 2006 do 2016 so prikazani v tabeli 12.

Tabela 12: Podatki o izdelanih študijah glede drugega bloka NEK v obdobju od leta 2006 do leta 2016, prikazani v letnih poročilih Gen energije

Leto	Vsebinsko opredeljena področja	Izdelane študije v posameznem letu ¹⁾				
		Navedba pomembnejših študij	Opis vsebine študij	Vrednost posamezne študije	Skupna vrednost študij	Skupni stroški študij
2006	✗	✓	✗	✗	✗	✗
2007	✗	✓	✗	✗	✓	✓
2008	✗	✓	✗	✗	✗	✗
2009	✗	✓	✗	✗	✗	✗
2010	✗	✗	✗	✗	✗	✗
2011	✗	✗	✗	✗	✗	✗
2012	✗	✗	✗	✗	✓	✗
2013	✓	✗	✗	✗	✓	✗
2014	✓	✗	✗	✗	✓	✗
2015	✓	✗	✗	✗	✓	✗
2016	✓	✗	✗	✗	✓	✗

Legenda: ✓ - letno poročilo vsebuje podatek o izdelanih študijah;
✗ - letno poročilo ne vsebuje podatka o izdelanih študijah.

Opomba: ¹⁾ Študije, ki jih je Gen energija naročila pri različnih izvajalcih in so bile izdelane oziroma zaključene v posameznem letu.

Viri: letna poročila Gen energije za leta od 2006 do 2016.

3.2.2.5.1.a Pomembnejše študije o drugem bloku NEK, izdelane v posameznem letu, so navedene le v letnih poročilih za leta od 2006 do 2009, v letnih poročilih za leta od 2010 do 2016 pa ne. Letna poročila za leta od 2013 do 2016 vsebujejo vsebinsko opredeljena in opisana področja, na katerih so bile izdelane študije glede projekta drugi blok NEK, letna poročila za leta od 2006 do 2012 pa tega podatka ne vsebujejo. Letna poročila za leta 2010, 2011 in 2012 ne vsebujejo niti vsebinsko opredeljenih in opisanih področij niti podatka o pomembnejših študijah, izdelanih v posameznem letu, ampak le navedbo, da so izdelane vse študije upravičenosti in izvedljivosti projekta. Letna poročila za leta od 2006 do 2016 ne vsebujejo opisa vsebine in posameznih vrednosti izdelanih študij. Podatke o skupni vrednosti študij, izdelanih v posameznem letu, vsebujejo letna poročila za leto 2007 ter za leta od 2012 do 2016, ne vsebujejo pa jih letna poročila za leto 2006 ter za leta od 2008 do 2011. Podatek o skupnih stroških študij, izdelanih v posameznem letu, vsebuje le letno poročilo za leto 2007, letna poročila za leto 2006 ter za leta od 2008 do 2016 pa tega podatka ne vsebujejo.

3.2.2.5.1.b Letna poročila za leta od 2014 do 2016 vsebujejo opisane prednosti projekta drugi blok NEK. V letnih poročilih za leta 2008, 2009, 2013, 2014 in 2015 je Gen energija tudi načrtovala izvedbo nekaterih

posameznih študij v zvezi z drugim blokom NEK ali pa je navedla vsebinsko opredeljena področja, na katerih je načrtovala izvajanje študij v prihodnjem letu (to je za leta 2009, 2010, 2014, 2015 in 2016¹⁴³). Letni poročili za leta 2008 in 2013 pa vsebujeta skupno vrednost načrtovanih študij za prihodnje leto.

3.2.2.5.1.c Nadzorni svet Gen energije v skladu z določilom Akta o ustanovitvi Gen energije preveri in potrdi letno poročilo, ustanovitelj pa se z njim seznani. Gen energija je nadzorni svet Gen energije in ustanovitelja tudi prek letnih poročil seznanjala s podatki o študijah v zvezi z drugim blokom NEK, in sicer s pomembnejšimi študijami, izdelanimi v letih od 2006 do 2009, za leta od 2013 do 2016 pa z vsebinsko opredeljenimi in opisanimi področji, na katerih so bile izdelane študije v zvezi z drugim blokom NEK, medtem ko ju za leta 2010, 2011 in 2012 ni seznanila niti s pomembnejšimi izdelanimi študijami niti z vsebinskimi področji, na katerih so bile izdelane študije. Gen energija je nadzorni svet in ustanovitelja seznanila s skupno vrednostjo študij, izdelanih v letih 2007 ter v letih od 2012 do 2016, za leto 2007 pa ju je seznanila s skupnimi stroški izdelanih študij. Za študije, izdelane v letih od 2008 do 2011, pa ju ni seznanila niti s skupno vrednostjo izdelanih študij niti s skupnimi stroški izdelanih študij.

3.2.2.5.2 Četrtno poročanje Gen energije o izvedenih študijah o drugem bloku NEK

Gen energija je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 upravljavcu kapitalskih naložb posredovala kvartalna poročila¹⁴⁴, v katerih je bila vključena tudi informacija o študijah v zvezi s projektom drugi blok NEK. Omenjena kvartalna poročila je Gen energija v obdobju od leta 2006 do leta 2016 na podlagi ZGD-1¹⁴⁵ posredovala tudi nadzornemu svetu.

Podatki o izdelanih študijah po četrtnih poročilih Gen energije za obdobje od leta 2006 do leta 2016 so prikazani v prilogi 2 tega poročila.

3.2.2.5.2.a V zadnjem četrtnem poročilu Gen energije za leto 2006 ter četrtnih poročilih v obdobju od leta 2007 do leta 2016 so navedene študije v izdelavi in izdelane študije, povezane z drugim blokom NEK, medtem ko večina četrtnih poročil za leto 2006 ne vsebuje podatkov o izdelanih študijah. Opise vsebine izdelanih posameznih študij vsebujejo četrtna poročila v obdobju od leta 2012 do leta 2016, ne vsebujejo pa jih četrtna poročila v obdobju od leta 2006 do leta 2011.

3.2.2.5.2.b Nobeno četrtno poročilo v obdobju od leta 2007 do leta 2016 ne vsebuje vrednosti posameznih študij in skupnih stroškov študij, povezanih z drugim blokom NEK, izdelanih v posameznem obdobju. Podatek o skupni vrednosti izdelanih študij vsebujejo nekatera četrtna poročila v obdobju od leta 2013 do leta 2015. Četrtna poročila v obdobju od leta 2007 do leta 2012, prvo četrtno poročilo

¹⁴³ V letnem poročilu za tekoče leto so bile načrtovane študije za prihodnje leto.

¹⁴⁴ Poročila, ki jih je Gen energija pripravljala praviloma vsake tri mesece (na primer v letih 2006, 2008 in 2009 so poročali 5-krat v letu in ne 4-krat v letu kot za ostala leta), so zajemala poslovanje od 1. 1. do konca obdobja poročanja v letu.

¹⁴⁵ ZGD-1 v prvem odstavku 272. člena določa, da uprava vsaj enkrat v četrtnem poročilu poroča nadzornemu svetu o načrtovani poslovni politiki in drugih načelnih vprašanjih poslovanja, donosnosti družbe, še posebej donosnosti lastnega kapitala, poteku poslov, še posebej o prometu in finančnem stanju družbe in poslih, ki lahko pomembno vplivajo na donosnost ali plačilno sposobnost družbe. ZGD-1 v drugem odstavku 272. člena določa, da lahko nadzorni svet zahteva poročilo tudi o drugih vprašanjih, uprava pa mora nadzorni svet obveščati o vprašanjih, ki se nanašajo na poslovanje družbe in z njo povezanih družb.

v letu 2013 in zadnje četrtno poročilo v letu 2006 ne vsebujejo podatka o skupni vrednosti izdelanih študij. Iz večine četrtnih poročil za leta 2015 in 2016 pa podatek o skupni vrednosti izdelanih študij ni razviden, ker je skupna vrednost izdelanih študij vključena v znesek vrednosti odkupa zemljišč in nadomestnih gradenj občanov v Vrbini.

3.2.2.5.2.c V četrtnih poročilih v obdobju od leta 2011 do leta 2016 so navedene tudi načrtovane študije v zvezi z drugim blokom NEK za tekoče leto. Nekatera četrtna poročila v letih 2008 in 2009 vsebujejo navedbo zahtevanih dodatnih študij v zvezi z drugim blokom NEK, ki niso bile načrtovane v poslovnem načrtu, vendar se je med letom pojavila potreba po njihovi izvedbi.

3.2.2.5.2.d Gen energija je nadzorni svet in ustanovitelj četrtno seznanjala s pomembnejšimi študijami v zvezi z drugim blokom NEK, izdelanimi v obdobju od leta 2006 do leta 2016. V obdobju od leta 2012 do leta 2016 jima je izdelane študije tudi vsebinsko opisala ter četrtno poročala o skupni vrednosti študij, izdelanih v obdobju od 1. 1. 2013 do 31. 3. 2015. Gen energija nadzornemu svetu in ustanovitelju v obdobju od 1. 1. 2006 do 31. 3. 2013 ter od 1. 4. 2015 do 31. 12. 2016 ni četrtno poročala o skupni vrednosti izdelanih študij niti o skupnih stroških izdelanih študij.

3.2.2.6 Spremljanje izvajanja načrtovanih študij, spremljanje poročanja o izdelanih študijah in primerjava podatkov o izdelanih študijah

Gen energija ni vzpostavila pogojev za učinkovito spremljanje izvajanja načrtovanih študij, ker v poslovnih načrtih za leta od 2006 do 2016 ni navedla vseh¹⁴⁶ načrtovanih študij za vsa področja, na katerih je načrtovala izdelavo študij. Nekatero študijo je načrtovala tudi v letnih in četrtnih poročilih, v nobenem dokumentu za posamezno leto pa ni natančno in podrobno opredelila (vsebinsko, vrednostno in časovno) načrtovanih študij.

Gen energija ni vzpostavila pogojev za učinkovito spremljanje poročanja o izdelanih študijah, saj ni uporabila enotne metodologije poročanja o izdelanih študijah v letnih in četrtnih poročilih.

Gen energija v obdobju od leta 2006 do leta 2016 v svojih poročilih ni zagotavljala primerjave med izdelanimi in načrtovanimi študijami v posameznem letu, ker v poslovnem načrtu in letnem poročilu za posamezno leto ni prikazovala istovrstnih podatkov, in sicer navedba pomembnejših študij (te so prikazane v poslovnih načrtih za leta od 2007 do 2011¹⁴⁷ in v letnih poročilih za leta od 2006 do 2009), skupna vrednost študij (prikazana je v poslovnem načrtu za leto 2007 in v letnih poročilih za leto 2007 ter za leta od 2012 do 2016) in skupni stroški študij (prikazani so v poslovnih načrtih za leta od 2010 do 2016 in v letnem poročilu za leto 2007).

V tabeli 13 je prikazana primerjava podatkov o skupni vrednosti izdelanih študij, povezanih z drugim blokom NEK, kot jih je Gen energija navedla v letnih in četrtnih poročilih, s podatki o izdelanih študijah, povezanih z drugim blokom NEK, ki jih je Gen energija prikazala v poslovnih knjigah.

¹⁴⁶ Gen energija je v poslovnih načrtih praviloma načrtovala izvedbo pomembnejših študij s posameznega vsebinsko opredeljenega področja.

¹⁴⁷ V poslovnih načrtih za leta od 2012 do 2016 je Gen energija navedla pomembnejše študije samo za nekatera vsebinsko opredeljena področja.

Tabela 13: Primerjava podatkov o skupni vrednosti izdelanih študij, povezanih z drugim blokom NEK, po letih v obdobju od leta 2006 do leta 2016

v evrih brez DDV

Leto	Študije, izdelane v letu			Skupna vrednost izdelanih študij	
	pogodbena vrednost ¹⁾	plačila v obdobju 2006–2016 ²⁾	stroški v letu	v letnem poročilu	v četrtnem poročilu ³⁾
2006	27.126	27.126	95.562	/	/
2007	200.072	200.072	350.276	1.100.000	/
2008	1.091.761	1.093.739	1.305.485	/	/
2009	1.185.367	1.185.367	2.326.925	/	/
2010	1.814.562	1.708.587	2.122.545	/	/
2011	735.831	712.455	922.460	/	/
2012	1.537.962	1.534.500	1.336.629	1.090.000	/
2013	3.738.714	3.675.042	1.908.006	1.690.000	1.632.000 ⁴⁾
2014	621.854	608.094	713.348	700.000	535.000
2015	232.604	232.604	1.836.891	1.909.000	ni razvidna ⁵⁾
2016	259.861	252.109	1.576.489	1.586.000	ni razvidna ⁵⁾

Opombe: ¹⁾ Skupna pogodbena vrednost študij, ki so bile v posameznem letu zaključene oziroma izdelane.²⁾ Vsota plačil v obdobju od leta 2006 do leta 2016 za opravljene storitve študij, ki so bile zaključene oziroma izdelane v posameznem letu.³⁾ Četrtno poročilo v obdobju od 1. 1. do 31. 12. posameznega leta.⁴⁾ Ocenjena skupna vrednost izdelanih študij.⁵⁾ Podatek o skupni vrednosti študij ni razviden, ker je skupna vrednost študij vključena v vrednost odkupa zemljišč in nadomestnih gradenj za preselitev prebivalcev Vrbine.

Viri: podatki Gen energije; letna in četrtna poročila Gen energije za leta od 2006 do 2016.

Gen energija je podatke o skupni vrednosti izdelanih študij prikazala v letnem poročilu za leto 2007 in za leta od 2012 do 2016 ter v četrtnih poročilih v obdobju od leta 2013 do leta 2016. Podatek o skupni vrednosti izdelanih študij v letih 2015 in 2016 iz četrtnih poročil v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2015 in v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2016 ni razviden, ker je vrednost študij vključena v vrednost projekta izselitve naselja Vrbina (odkup zemljišč in nadomestne gradnje za preselitev prebivalcev Vrbine).

Podatki o skupni vrednosti izdelanih študij, prikazani v letnih poročilih za leti 2013 in 2014, se razlikujejo od istovrstnih podatkov, prikazanih v četrtnih poročilih za leti 2013 in 2014. Podatki o skupni vrednosti izdelanih študij, ki so prikazani v letnih in četrtnih poročilih, se razlikujejo od podatkov o izdelanih študijah (pogodbena vrednost, plačila, stroški), ki jih je Gen energija prikazala v svojih poslovnih knjigah.

3.2.2.6.a Gen energija v obdobju od leta 2006 do leta 2016 ni vzpostavila pogojev za učinkovito spremljanje izvajanja načrtovanih študij (v poslovnih načrtih je navedla pomembnejše študije, študije je načrtovala v različnih dokumentih, v nobenem dokumentu za posamezno leto ni natančno in podrobno opredelila načrtovanih študij) in učinkovito spremljanje poročanja o izdelanih študijah (ni uporabila enotne metodologije poročanja v letnih in četrletnih poročilih, v nobenem dokumentu za posamezno leto ni natančno in podrobno poročala o izdelanih študijah). Gen energija v obdobju od leta 2006 do leta 2016 ni mogla izvajati primerjave med izdelanimi in načrtovanimi študijami v posameznem letu, ker v poslovnem načrtu in letnem poročilu za posamezno leto ni prikazovala istovrstnih podatkov.

3.2.3 Posredni stroški v zvezi z drugim blokom NEK

Gen energija je imela v obdobju od leta 2006 do leta 2016 tudi posredne stroške v zvezi z drugim blokom NEK, kot so:

- stroški nakupa nadomestnih zemljišč in gradnje nadomestnih objektov za preselitev prebivalcev naselja Vrbina, ki se nahaja v 1.500-metrskem območju omejene rabe prostora okrog obstoječe NEK, in
- stroški nakupov storitev in sredstev v okviru centra za obiskovalce Svet energije, ki z uporabo sodobnih interaktivnih eksponatov, maket in multimedijskih predstavitev omogoča odkrivanje sveta energije, elektrike in energetike s poudarkom na jedrski energiji.

Navedeni stroški se ne nanašajo neposredno na projekt drugi blok NEK, saj se nanašajo tudi na druge projekte. Prebivalce naselja Vrbina bi (so) izselili ne glede na predvideno gradnjo drugega bloka NEK, saj je v tem območju predvidena gradnja odlagališča NSRAO in srednjeradioaktivnih odpadkov¹⁴⁸ in poslovne cone, že od začetka obratovanja NEK pa so se prebivalci Vrbine želeli izseliti z območja omejene rabe prostora. Na območju Vrbine, ob obstoječi NEK, sta predvideni dve lokaciji, kjer bi lahko gradili drugi blok NEK. Center za obiskovalce Svet energije je namenjen obveščanju javnosti glede energije na splošno, s poudarkom na jedrski energiji, kar tudi ni mogoče pripisati projektu drugi blok NEK. Stroški navedenih projektov se na drugi blok NEK nanašajo le v manjšem deležu. Takšne deleže je težko ovrednotiti, da bi se stroškovno izkazovali ločeno, zato Gen energija nima podatkov o tem, kolikšen delež nastalih stroškov se nanaša na drugi blok NEK.

3.2.3.1 Izselitev naselja Vrbina – nakupi nadomestnih zemljišč ter gradnja nadomestnih objektov

1.500-metrski pas ozemlja okrog obstoječe NEK se nahaja v območju omejene rabe prostora. Na tem območju se nahaja naselje Vrbina. V naselju je živelo 11 družin, ki so se že vse od začetka obratovanja NEK v letu 1984 želele preseliti na druge lokacije. Zahteva za preselitev izhaja iz sobivanja z jedrskim objektom oziroma z (ne)možnostjo umeščanja novih objektov na tem območju.

¹⁴⁸ V DPN je predvideno, da se odlagališče NSRAO uredi vzhodno od NEK, ob obstoječi Vrbinski cesti. Na vhodnem delu odlagališča se uredi uvoz na območje, zgradi javni objekt informacijskega centra odlagališča, uredijo parkirišča za zaposlene in obiskovalce ter zelene in druge odprte površine, [URL: <http://www.arao.si/odlagalisce-nsrao>], 31. 1. 2017.

Aktivnosti za začetek preselitve družin so se pričele šele v letu 2007, ko je bil sklenjen sporazum med NEK, Gen energijo, Občino Krško, Agencijo za radioaktivne odpadke (v nadaljevanju: ARAO) in lastniki 11 nepremičnin v Vrbini o tem, da:

- obstaja skupni interes Gen energije, NEK, ARAO in Občine Krško za dolgoročno uporabo območja, kjer se nahaja naselje Vrbina (hišne št. 1–11), za energetske namene in za zaokroževanje poslovne cone Vrbina in tehnološkega parka,
- ima Gen energija poslovni interes v tem prostoru, če bodo pristojni organi Občine Krško podprli potrebne aktivnosti za sprejem lokacije za odlagališče NSRAO v Vrbini, ker na ta način Gen energija upravičuje svoj interes do tega prostora, ter
- so se lastniki nepremičnin v naselju Vrbina soglasno pripravljali izseliti iz naselja.

S Sporazumom o zagotavljanju nadomestnih zemljišč in nadomestnih gradenj za lastnike nepremičnin naselja Vrbina z dne 23. 9. 2008 sta se Gen energija in Občina Krško dogovorili, da bo Gen energija zgradila nadomestne objekte lastnikom nepremičnin naselja Vrbina ter da bo zaradi navedenega pridobila lastninsko pravico na nepremičninah v 1.500-metrskem območju omejene rabe prostora, ki jih imajo v lasti lastniki, ki bodo upravičeni do nadomestnih objektov oziroma nadomestil za nadomestne objekte. Občina Krško pa bo prispevala nadomestna zemljišča (ki jih ima v svoji lasti) za gradnjo nadomestnih objektov (ostala zemljišča za gradnjo nadomestnih objektov bo kupila Gen energija) in plačala vse prispevke in dajatve iz tega naslova in zagotovila komunalno infrastrukturo na območjih nadomestne gradnje, izvedla parcelacije in uredila zemljiško-knjižno stanje, po potrebi spremenila in financirala spremembe prostorskega akta, ne bo zaračunala komunalnega prispevka in bo spremenila namensko rabo zemljišča območja naselja Vrbina kot območje centralnih in proizvodnih dejavnosti.

Do konca leta 2016 so bile v nadomestne objekte preseljene že vse družine z območja Vrbine. Skupen strošek Gen energije za preselitev družin v obdobju od leta 2008 do leta 2016 je znašal 6.839.359 evrov. V navedeni znesek so vključeni stroški pridobitve zemljišč, nadomestnih gradenj in vseh ostalih odvisnih stroškov, ki so neposredno povezani s pridobitvijo teh nepremičnin.

Pojasnilo Gen energije

Izselitev naselja Vrbina je neločljivo povezana z energetskimi nameni Gen energije, ki vključuje tudi gradnjo drugega bloka NEK. Želje prebivalcev naselja Vrbina po izselitvi so bile prisotne ves čas, so se pa okrepile z umeščanjem odlagališča NSRAO na to območje in z začetki izdelav študij za drugi blok NEK. Ker je družbena sprejemljivost ključnega pomena za umeščanje vseh državnih objektov v prostor in še posebej jedrskih objektov, je Gen energija s tem namenom v letu 2007 s podpisniki pristopila k Sporazumu za preselitev naselja Vrbina, s ciljem dolgoročne uporabe območja v energetske namene. Za predvideno izgradnjo drugega bloka NEK je Gen energija, tudi s stališča zagotavljanja zadostnih in optimalnih površin pri pripravi gradbišča, sledila izkušnjam pri gradnji novih jedrskih elektrarn v Evropi. Te zahteve so bile podrobno ugotovljene in opredeljene v študiji Pred-priprava ureditve lokacije za drugi blok NEK. V študiji so bile obravnavane jedrske elektrarne različnih ponudnikov ter njihove zahteve glede zagotavljanja ustreznih površin v predpripravi gradbišča in med samo izgradnjo. Študija med drugim opredeljuje potreben prostor ob lokaciji, ki obsega tudi območje naselja Vrbina. Namen je bil pridobljena zemljišča uporabiti za energetske namene, za proizvodnjo električne energije in servisne dejavnosti, povezane z elektrarnami, možno pa bo parcele zamenjati tudi za druga zemljišča, ki bi jih bilo mogoče uporabiti za prej navedeno.

3.2.3.2 Center za obiskovalce – Svet energije

Gen energija je center za obiskovalce Svet energije odprla v juliju 2011 z namenom dvigniti raven ozaveščenosti in razumevanja energetskega in jedrske energije in tehnologije, kar je v skladu s poslanstvom Gen energije in skupine GEN, ki spodbuja uporabo čistih in trajnostnih virov energije, vključno z ohranjanjem in tudi nadgradnjo jedrske opcije v Sloveniji.

Svet energije je interaktivni multimedijski center, ki obiskovalcem podaja celovite in strokovno utemeljene informacije o:

- pomenu energije in njene rabe v vsakdanjem življenju,
- tehnologijah proizvodnje električne energije ter
- njenih gospodarskih, družbenih in okoljskih vidikih.

Projekt drugi blok NEK med vsebinami Sveta energije zajema zelo majhen segment oziroma predstavlja enega izmed 50 eksponatov. V obdobju od leta 2008 do leta 2016 je imela Gen energija z vzpostavitvijo in obratovanjem centra za obiskovalce Svet energije 2.116.231 evrov stroškov. Podatki o stroških nakupa nadomestnih zemljišč in gradnje nadomestnih objektov v naselju Vrbina ter o stroških za vzpostavitev in delovanje centra za obiskovalce Svet energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016 so prikazani v tabeli 14.

Tabela 14: Podatki o stroških nakupa nadomestnih zemljišč in gradnje nadomestnih objektov ter o stroških za vzpostavitev in delovanje centra za obiskovalce Svet energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016

v evrih				
Leto	Stroški nakupa nadomestnih zemljišč in gradnje nadomestnih objektov	Stroški za vzpostavitev in delovanje centra za obiskovalce		
		storitve	oprema	skupaj
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(3)+(4)
2006	0	0	0	0
2007	0	0	0	0
2008	210.843	0	3.158	3.158
2009	306.277	12.475	188	12.663
2010	375.534	94.930	0	94.930
2011	1.100.343	159.821	960.479	1.120.301
2012	2.504.125	173.029	23.836	196.865
2013	1.427.286	157.569	32.960	190.529
2014	829.374	168.386	71.320	239.706
2015	80.013	57.296	117.781	175.077
2016	5.564	45.212	37.790	83.002
Skupaj	6.839.359	868.717	1.247.513	2.116.231

Vir: podatki Gen energije.

Pojasnilo Gen energije

Uresničevanje poslanstva Gen energije in skupine GEN je zagotavljanje zanesljive oskrbe z električno energijo iz čistih, trajnostnih in obnovljivih virov in je v veliki meri odvisno od znanja in razumevanja energije in energetike ter z njo povezanih projektov med različnimi deležniki. Pred obsežnimi in zahtevnimi investicijami, ki jih na elektroenergetskem področju načrtuje skupina GEN v Posavju in širše v Sloveniji, je spodbujanje energetske pismenosti med različnimi javnostmi ključno za temeljitejše razumevanje tega področja in aktivnosti, ki se bodo izvajale v naslednjih letih in desetletjih. Ker je interes skupine GEN lokacijo v Posavju tudi dolgoročno ohraniti za energetske namene, je leta 2011 v Krškem odprla center Svet energije, interaktivno multimedijsko izobraževalno središče o energiji in energetiki, ki podaja celovite in strokovno utemeljene informacije o pomenu proizvodnje in rabe energije v vsakdanjem življenju, o energetske mešanici in načinih pridobivanja električne energije ter gospodarskih, družbenih in okoljskih vidikih proizvodnje električne energije. Koncept razstave je zasnovan na način, da obiskovalec spozna slovensko energetske "mešanico" in ga spodbuja k širšem razmišljanju o vprašanjih tako imenovane energetske trileme: kako dolgoročno zagotoviti zadostno, zanesljivo in varno oskrbo z električno energijo po konkurenčnih, vsem dostopnih cenah ter hkrati ohraniti prostor in okolje ter zdravje ljudi. Vsebinsko je glavni poudarek razstave na nizkoogljičnih in trajnostnih proizvodnih virih, ki prevladujejo v skupini GEN, torej na jedrski in vodni energiji. Nekateri eksponati razlagajo in prikazujejo le posamezni vir in njegove značilnosti, spet drugi prikazujejo odnos med različnimi viri in razlage podajajo skozi primerjavo, v kontekstu. Eden izmed eksponatov predstavlja tudi razloge za izgradnjo in značilnosti drugega bloka NEK. Vsebine o drugem bloku NEK so zajete tudi v številnih drugih eksponatih – v nekaterih dokaj neposredno, spet v drugih bolj posredno, kjer lahko iz konteksta razberemo prednosti in omejitve jedrske tehnologije, pomen drugega bloka NEK za Slovenijo, njegove značilnosti in prednosti. Center ob razumevanju energetske vprašanj spodbuja tudi zanimanje mladih za naravoslovje, znanost in tehniko.

4. MNENJE

Izvedli smo revizijo učinkovitosti strateškega načrtovanja dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije in načrtovanja proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016.

Preverili smo, ali sta bila *Vlada Republike Slovenije* in *ministrstvo, pristojno za energetiko*, učinkovita pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije in ali sta bila *upravljavec kapitalskih naložb države* in *GEN energija, d. o. o., Krško* učinkovita pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah.

Za izvajanje nalog ministrstva, pristojnega za energetiko, ki so predmet revizije, je bilo do 10. 2. 2012 pristojno Ministrstvo za gospodarstvo, od 10. 2. 2012 do 18. 9. 2014 Ministrstvo za infrastrukturo in prostor in od 18. 9. 2014 Ministrstvo za infrastrukturo. Za izvajanje nalog upravljavca s kapitalskimi naložbami v lasti Republike Slovenije, ki so predmet revizije, je bila do 20. 10. 2010 pristojna vlada, od 20. 10. 2010 do 28. 12. 2012 Agencija za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije, od 28. 12. 2012 do 26. 4. 2014 Slovenska odškodninska družba in od 26. 4. 2014 Slovenski državni holding.

Za izrek mnenja o učinkovitosti vlade in ministrstva, pristojnega za energetiko, pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016 smo pridobili odgovore na vprašanja, ali je *vlada* v obdobju od leta 2006 do leta 2016 načrtovala pripravo, obravnavo in sprejem temeljnega strateškega dokumenta s področja energetike, nacionalnega energetskega programa ter dajala ustrezne usmeritve ministrstvu, pristojnemu za energetiko, in od ministrstva zahtevala predložitev osnutka predloga tega dokumenta ter dokument tudi obravnavala in sprejela in ali je *ministrstvo, pristojno za energetiko*, v obdobju od leta 2006 do leta 2016 pripravilo osnutek predloga Nacionalnega energetskega programa in ga predložilo v obravnavo in sprejem vladi ter začelo z načrtovanimi aktivnostmi za pripravo Energetskega koncepta Slovenije.

Za izrek mnenja o učinkovitosti upravljavca kapitalskih naložb države in Gen energije pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016 smo pridobili odgovore na vprašanja, ali je bil *upravljavec kapitalskih naložb države* učinkovit pri načrtovanju nadaljnje proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah oziroma pri načrtovanju projekta drugi blok Nuklearne elektrarne Krško v obdobju od leta 2006 do leta 2016 in ali je bila *Gen energija* učinkovita pri načrtovanju nadaljnje proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah oziroma pri načrtovanju projekta drugi blok NEK v obdobju od leta 2006 do leta 2016.

4.1 Mnenje o učinkovitosti vlade pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016

Vlada pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016 *ni bila učinkovita*.

Vlada je leta 2006 sprejela Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023, v kateri je predvidena izgradnja drugega bloka NEK, kar predstavlja odmik od namere, določene v Resoluciji o Nacionalnem energetskega programu iz leta 2004, kjer je predvidena gradnja nove nuklearne elektrarne na ozemlju Republike Hrvaške. Kljub temu je vlada šele leta 2009 pristopila k pripravi novega nacionalnega energetskega programa.

Vlada ni v zadostni meri spremljala, usmerjala in nadzorovala dela ministrstva, pristojnega za energetiko, pri pripravi osnutka predloga Nacionalnega energetskega programa, saj po objavi poročila o javni obravnavi osnutka predloga Nacionalnega energetskega programa, ki ga je ministrstvo pripravilo februarja 2012, ni sprejela nobene odločitve o nadaljnjih aktivnostih za pripravo oziroma sprejem Nacionalnega energetskega programa. Poleg tega od ministrstva, pristojnega za energetiko, ni zahtevala, da na podlagi priporočil iz javne obravnave nadaljuje z izvedbo nadaljnjih aktivnosti, ki bi jih bilo še treba narediti pred pripravo gradiva za vlado, ter od prisojnega ministrstva ni zahtevala, da ji predloži dopolnjen osnutek predloga Nacionalnega energetskega programa, zato ministrstvo ni nadaljevalo s svojimi aktivnostmi in vladi ni posredovalo v obravnavo osnutka predloga Nacionalnega energetskega programa.

V letu 2014 je vlada pristopila k pripravi novega nacionalnega energetskega programa, poimenovanega Energetski koncept Slovenije, in ga uvrstila v normativni program dela vlade za leto 2014, kjer je bil rok za prvo obravnavo na vladi določen 30. 12. 2014, za sprejem na vladi pa 31. 5. 2015. Roka iz normativnega programa dela vlade nista bila dosežena, saj ministrstvo, pristojno za energetiko, v letu 2014 še ni začelo izvajati aktivnosti za pripravo Energetskega koncepta Slovenije in do poteka roka za sprejem dokumenta ni pripravilo osnutka predloga Energetskega koncepta Slovenije. Vlada je sprejem Energetskega koncepta Slovenije ponovno uvrstila v svoj program dela za leto 2016 in za njegov sprejem na vladi predvidela skrajni rok 30. 6. 2016, ki prav tako ni bil dosežen. Vlada ni izvedla aktivnosti, ki bi pripomogle k čim prejšnjemu sprejemu nacionalnega energetskega programa, v katerem bi bilo določeno, ali se bo nadaljevalo izkoriščanje jedrske energije za proizvodnjo električne energije v Republiki Sloveniji in ali bo s tem možnost izgradnje drugega bloka NEK sprejemljiva.

Vlada je maja 2015 določila besedilo Predloga odloka o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države, v katerem je v zvezi z drugim blokom NEK predvidela, da naj bi bila Gen energija nosilka načrtovane investicije v drugi blok NEK, pred dokončno odločitvijo o investiciji v drugi blok NEK pa naj bi se predhodno opravile vse potrebne ekonomske in ostale strokovne analize ter se izvedel posvetovalni referendum. Vsebinsko in časovno nejasno, torej na način, ki ni zagotavljal učinkovitega spremljanja in poročanja, so bili v predlogu strategije upravljanja kapitalskih naložb opredeljeni tudi cilji upravljanja in aktivnosti Gen energije v zvezi z izgradnjo drugega bloka NEK. Predlog odloka o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države je v letu 2015 poslala v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije in ta ga je tudi sprejel.

Vlada je z medsebojno neusklajenim strateškim načrtovanjem in odločanjem o nadaljnjem izkoriščanju jedrske energije za proizvodnjo električne energije v Republiki Sloveniji in o možnostih izgradnje drugega bloka NEK ter hkrati z neučinkovitim procesom priprave nacionalnega energetskega programa, ki traja že od leta 2009, posredno vplivala na strateško-razvojne načrte Gen energije in na naročanje študij, ki jih je Gen energija naročala za projekt izgradnje drugega bloka NEK, in za sodelovanje pri pripravi strateških dokumentov.

4.2 Mnenje o učinkovitosti ministrstva, pristojnega za energetiko, pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je bilo pri strateškem načrtovanju dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije v obdobju od leta 2006 do leta 2016 *delno učinkovito*.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je v letu 2006 predlagalo vladi, da v Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 uvrsti med ključne razvojne projekte države v energetske sektorju tudi izgradnjo drugega bloka NEK, ob tem pa ni pristopilo k posodobitvi veljavne Resolucije o Nacionalnem energetskega programu iz leta 2004, ki predvideva skupno izgradnjo nuklearne elektrarne na ozemlju Republike Hrvaške, ali k pripravi novega nacionalnega energetskega programa. Ministrstvo, pristojno za energetiko, je šele v letu 2009 začelo s postopki za pripravo novega Nacionalnega energetskega programa, poleg tega ni zagotovilo pravočasne priprave Nacionalnega energetskega programa, saj ga ni posredovalo vladi v rokih, načrtovanih v programih dela vlade za leta 2010, 2011 in 2013. Ministrstvo, pristojno za energetiko, je po končani javni obravnavi Nacionalnega energetskega programa izdalo poročilo o javni obravnavi Nacionalnega energetskega programa v februarju 2012, ni pa na podlagi priporočil iz javne obravnave dopolnilo osnutka predloga Nacionalnega energetskega programa, prav tako ni predlagalo odločitve glede projekta drugi blok NEK v osnutku predloga Nacionalnega energetskega programa. Ministrstvo, pristojno za energetiko, ni nadaljevalo s postopki za pripravo osnutka predloga Nacionalnega energetskega programa, ampak je v letu 2015 v skladu z novim Energetskim zakonom (EZ-1) začelo pripravljati nov nacionalni energetski program, to je Energetski koncept Slovenije.

Čeprav niso bili izpolnjeni pogoji iz Pravilnika o izdaji energetskega dovoljenja, ministrstvo, pristojno za energetiko, Gen energiji ni izdalo odločbe, s katero bi odločilo o vlogi za izdajo energetskega dovoljenja za drugi blok NEK vse do aprila 2014, ko je izdalo sklep o ustavitvi postopka izdaje energetskega dovoljenja, to je po poteku 3 let od vložitve vloge. Ker se ministrstvo z izdajo odločbe, s katero bi odločilo o vlogi za izdajo energetskega dovoljenja, ni opredelilo do projekta drugi blok NEK, je s tem pri Gen energiji povzročalo negotovost, ali je projekt drugi blok NEK sprejemljiv.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je v januarju 2011 pripravilo sektorsko politiko s področja energetike in jo predložilo upravljavcu kapitalskih naložb države z namenom, da jo upošteva pri sestavljanju strategije upravljanja z državnim premoženjem. Ministrstvo, pristojno za energetiko, je v sektorsko politiko s področja energetike vključilo predloge glede oskrbe z električno, kot so bili predvideni v osnutku predloga Nacionalnega energetskega programa, in jo februarja 2011 poslalo upravljavcu kapitalskih naložb države z namenom, da jo upošteva pri sestavljanju strategije upravljanja z državnim premoženjem. S tem je

predlagane scenarije oskrbe z električno energijo iz osnutka predloga Nacionalnega energetskega programa obravnavalo kot dokončne, čeprav Nacionalni energetski program še ni bil dokončen, to je sprejet v Državnem zboru Republike Slovenije. Ministrstvo, pristojno za energetiko, je v letu 2015 ponovno sodelovalo v procesu priprave strategije upravljanja s kapitalskimi naložbami države in v maju 2015 Ministrstvu za finance posredovalo predlog za dopolnitev besedila Predloga odloka o strategiji upravljanja s kapitalskimi naložbami države, ki ga je vlada pred tem že sprejela, z navedbo, da se odločitev o dolgoročni prihodnosti jedrske opcije v Republiki Sloveniji obravnava in določi v Energetskem konceptu Slovenije.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je šele v januarju 2015 pričelo z aktivnostmi za pripravo Energetskega koncepta Slovenije s predstavitvijo razvoja energetike in izhodišč za Energetski koncept Slovenije v Državnem zboru Republike Slovenije, čeprav je bil sprejem Energetskega koncepta Slovenije uvrščen v normativni program dela vlade za leto 2014 in kot rok za prvo obravnavo Energetskega koncepta Slovenije na vladi določen 30. 12. 2014, za sprejem na vladi pa 31. 5. 2015.

Ministrstvo, pristojno za energetiko, je v juniju 2015 javno objavilo posvetovalni dokument Predlog usmeritev za pripravo Energetskega koncepta Slovenije – dokument za javno razpravo, ki je vključeval usmeritve za pripravo Energetskega koncepta Slovenije, in pozvalo strokovno javnost, civilno družbo in oblikovalce politik s področja energetike, da podajo svoje predloge in vizijo. V tem dokumentu je bilo predvideno, da bo po zaključku javne razprave ministrstvo, pristojno za energetiko, do konca leta 2015 pripravilo predlog Energetskega koncepta Slovenije in ga posredovalo v javno obravnavo, česar do predvidenega roka ni izvedlo, saj je šele v aprilu 2015 pričelo z iskanjem izvajalca študije dolgoročnih energetskih bilanc, ki predstavljajo strokovne podlage za pripravo Energetskega koncepta Slovenije. Ker Energetski koncept Slovenije v letu 2015 ni bil sprejet, je ministrstvo, pristojno za energetiko, vladi predlagalo, da sprejem Energetskega koncepta Slovenije vključi v program dela vlade za leto 2016 in kot skrajni rok za njegov sprejem na vladi predlagalo 30. 6. 2016, kar je vlada sprejela. Ministrstvo, pristojno za energetiko, je od aprila 2015 do junija 2016 izvedlo pet javnih razpisov za izbor izvajalca študije dolgoročnih energetskih bilanc in bilo uspešno šele pri zadnjem razpisu, izvajalec je bil izbran v začetku septembra 2016. Zaradi zamude pri pripravi dolgoročnih energetskih bilanc, ki so izhodišče za pripravo Energetskega koncepta Slovenije, je ministrstvo s pripravo osnutka predloga Energetskega koncepta Slovenije zamujalo, zato tudi rok za sprejem tega dokumenta na vladi 30. 6. 2016 ni bil dosežen.

4.3 Mnenje o učinkovitosti upravljavca kapitalskih naložb države pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016

Upravljavec kapitalskih naložb države je bil pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016 *delno učinkovit*.

Upravljavec kapitalskih naložb države je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 sprejel strateške oziroma razvojne načrte Gen energije, ki v delu, ki se nanaša na drugi blok NEK, niso bili usklajeni z veljavnim nacionalnim energetskim programom, to je Resolucijo o Nacionalnem energetskem programu iz leta 2004, ki je določal, da naj bi Republika Slovenija podprla skupno izgradnjo nuklearne elektrarne na ozemlju Republike Hrvaške. Pri sprejemu strateških oziroma razvojnih načrtov Gen energije je upravljavec kapitalskih naložb države upošteval pravno-politične akte, ki so bili sprejeti v Državnem zboru Republike Slovenije in/ali na vladi in v katerih je bilo predvideno nadaljnje izkoriščanje jedrske energije za

proizvodnjo električne energije oziroma možnost izgradnje drugega bloka NEK (Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih 2007–2023 in Odlok o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države) ter osnutke in predloge predpisov, ki ob potrditvi strateško-razvojnih načrtov niso bili sprejeti v Državnem zboru Republike Slovenije in/ali na vladi, zato še niso bili veljavni, vendar so opredeljevali usmeritev države glede jedrske opcije, saj je bilo v osnutkih teh dokumentov predvideno nadaljnje izkoriščanje jedrske energije za proizvodnjo električne energije oziroma drugi blok NEK (osnutek predloga Nacionalnega energetskega programa).

Nacionalni energetski program in strategija upravljanja s kapitalskimi naložbami države glede drugega bloka NEK nista usklajena. Upravljavec kapitalskih naložb države v postopkih priprave predloga strategije upravljanja kapitalskih naložb države ni opozoril vlade, da je treba za zagotovitev učinkovitega upravljanja s kapitalsko naložbo države v Gen energijo v strategiji bolj jasno časovno in vsebinsko opredeliti cilje upravljanja in aktivnosti Gen energije v zvezi s projektom drugi blok NEK glede na to, da še ni bila sprejeta strateška odločitev o nadaljnji rabi jedrske energije za proizvodnjo električne energije.

Upravljavec kapitalskih naložb države (Slovenski državni holding, d. d.) v letnih načrtih upravljanja kapitalskih naložb ni opredelil podrobnih ciljev, ki se nanašajo na drugi blok NEK, ter ukrepov in usmeritev za doseganje teh ciljev. Letni cilji upravljavca kapitalskih naložb države v zvezi s strateškim ciljem Gen energije glede drugega bloka NEK so bili za leto 2016 določeni preveč splošno, saj iz njih ni bilo razvidno, katere študije in analize ter stroške, povezane z drugim blokom NEK, pričakuje upravljavec od Gen energije v tem letu, letni cilji za leto 2017 pa v letnem načrtu niso bili niti določeni. Letni cilji upravljavca kapitalskih naložb države (Slovenski državni holding, d. d.) glede drugega bloka NEK niso bili zastavljeni na način, da bi mu omogočali učinkovito spremljati izvedene aktivnosti Gen energije v zvezi z drugim blokom NEK, predvsem o upravičenosti izvedenih študij v zvezi z drugim blokom NEK tako glede vsebine študij kot tudi glede stroškov teh študij. Poleg tega je upravljavec v letnem načrtu upravljanja za leto 2016 v zvezi z drugim blokom NEK predvidel aktivnosti, ki po naši oceni že presegajo fazo priprava in strateško odločanje, za razliko od Odloka o strategiji upravljanja kapitalskih naložb, iz katerega izhaja, da naj bi se izdelale vse potrebne ekonomske in ostale strokovne analize, ki so nujne za sprejem dokončne odločitve o investiciji v drugi blok NEK. Glede na to, da strateška odločitev še ni sprejeta in da obstaja možnost, da bi lahko bila sprejeta tudi odločitev, da nadaljnja uporaba jedrske energije za proizvodnjo električne energije ni sprejemljiva, obstaja tveganje, da se bodo stroški naročanja študij izkazali za nepotrebne, zato je še toliko bolj pomembno, da ima upravljavec kapitalskih naložb države ustrezen pregled nad načrtovanimi aktivnostmi Gen energije v zvezi z drugim blokom NEK, se do njih tudi opredeli in spremlja upravičenost izvedenih aktivnosti. Da bi lahko upravljavec kapitalskih naložb države (Slovenski državni holding, d. d.) učinkovito spremljal doseganje zastavljenih ciljev, bi morali biti cilji konkretno določeni, merljivi, dosegljivi, ustrezni ter časovno določeni.

Upravljavec kapitalskih naložb države je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 od Gen energije prejel letna in četrletna poročila, v katerih so bili predstavljeni podatki o študijah v zvezi z drugim blokom NEK. Čeprav podatka o navedbi pomembnejših izdelanih študijah v poročevalskem obdobju ter podatka o skupni vrednosti izdelanih študij ali skupnih stroških izdelanih študij v poročevalskem obdobju ne vsebujejo vsa letna in četrletna poročila v obdobju od leta 2006 do leta 2016, upravljavec kapitalskih naložb države od Gen energije teh podatkov ni zahteval.

Upravljavec kapitalskih naložb je z letnimi poročili o upravljanju za leta od 2011 do 2016 vlado in Državni zbor Republike Slovenije, posredno pa tudi javnosti (zaradi javne objave poročil) seznanil, da Gen energija

izvaja aktivnosti v zvezi z razširitvijo proizvodnih zmogljivosti jedrske elektrarne oziroma da Gen energija izvaja aktivnosti v zvezi z drugim blokom NEK, hkrati pa tudi opozoril, da je treba glede projekta drugi blok NEK pridobiti jasno stališče Republike Slovenije. Upravlavec kapitalskih naložb države pa ni poročal vladi in Državnemu zboru Republike Slovenije, v kolikšni meri je dosežen cilj iz strategije upravljanja kapitalskih naložb države oziroma kdaj bodo opravljene vse potrebne analize za sprejetje strateške odločitve glede investicije v drugi blok NEK.

4.4 Mnenje o učinkovitosti Gen energije pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016

Gen energija je bila pri načrtovanju proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v obdobju od leta 2006 do leta 2016 *delno učinkovita*.

Gen energija je v obdobju od leta 2006 do leta 2016 pri različnih domačih in tujih izvajalcih naročila 122 študij in analiz v skupni vrednosti 16.088.214 evrov brez DDV, ki se nanašajo na oceno in analizo upravičenosti in izvedljivosti projekta drugi blok NEK.

Gen energija je kot podlago za naročanje študij upravičenosti in izvedljivosti drugega bloka NEK v obdobju od leta 2006 do leta 2016 upoštevala dokumente, ki so bili sprejeti na vladi in v Državnem zboru Republike Slovenije, kot tudi dokumente, ki so jih sprejele druge inštitucije in opredeljujejo možnost izgradnje drugega bloka NEK. Dokumente, ki so bili v času naročanja študij v pripravi in so predvidevali možnost izgradnje drugega bloka NEK, pa je obravnavala kot usmeritev oziroma kot politično sprejemljivost projekta drugi blok NEK. Študije, ki jih je naročila Gen energija v obdobju od leta 2006 do leta 2016, je uporabila pri utemeljevanju upravičenosti in izvedljivosti projekta drugi blok NEK v postopkih sprejema strateških državnih dokumentov in v strateško-razvojnih načrtih Gen energije, ki jih je sprejel ustanovitelj.

Gen energija področja in obsega študij oziroma aktivnosti, ki jih je treba izvesti v prvi fazi procesa načrtovanja jedrskega objekta – priprava in strateško odločanje, ni dovolj podrobno in dovolj konkretno opredelila ob upoštevanju okoliščin, ki se nanašajo na strateško načrtovanje energetske politike v Republiki Sloveniji, in posebnosti, ki se nanašajo na konkretno načrtovano investicijo – drugi blok NEK, ter jih ni uskladila z upravljavcem kapitalskih naložb države.

Gen energija je v obdobju od 7. 1. 2007 do 31. 3. 2016 naročila 59 študij v zvezi z drugim blokom NEK v skupni vrednosti 10.041.591 evrov, katerih posamezna vrednost je presegla mejne vrednosti za postopke oddaje javnega naročanja, ne da bi javna naročila izvedla po enem izmed postopkov javnega naročanja po Zakonu o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev. Gen energija je imela izpolnjene pogoje za naročnika po Zakonu o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev, saj je bila javno podjetje po določilih tega zakona ter je opravljala eno od dejavnosti s področja električne energije, zato bi morala javna naročila študij v zvezi z drugim blokom NEK v obdobju od 7. 1. 2007 do 31. 3. 2016 izvajati v skladu z Zakonom o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev. Poleg kršitve predpisov s področja javnega naročanja, takšen način poslovanja posledično predstavlja tveganje omejevanja števila potencialnih ponudnikov, s tem pa vpliv na konkurenčnost in izbor najugodnejšega ponudnika.

Gen energija za javna naročila študij, katerih vrednost je bila v obdobju od 7. 1. 2007 do 10. 4. 2010 manjša od 20.000 evrov brez DDV in v obdobju od 11. 4. 2010 do 31. 12. 2011 manjša od 40.000 evrov brez DDV, ni vodila evidence o njihovi oddaji z navedbo predmeta in vrednosti javnega naročila.

Gen energija v obdobju od leta 2006 do leta 2016 ni vzpostavila pogojev za učinkovito spremljanje izvajanja načrtovanih študij (v poslovnih načrtih je navedla pomembnejše študije, študije je načrtovala v različnih dokumentih, v nobenem dokumentu za posamezno leto ni natančno in podrobno opredelila načrtovanih študij in ni navedla razlogov, zakaj je posamezna študija potrebna) in učinkovito spremljanje poročanja o izdelanih študijah (ni uporabila enotne metodologije poročanja v letnih in četrtnih poročilih, v nobenem dokumentu za posamezno leto ni natančno in podrobno poročala o izdelanih študijah). Gen energija v obdobju od leta 2006 do leta 2016 ni mogla izvajati primerjave med izdelanimi in načrtovanimi študijami v posameznem letu, ker v poslovnem načrtu in letnem poročilu za posamezno leto ni prikazovala istovrstnih podatkov.

Gen energija je nadzorni svet Gen energije in ustanovitelja tudi prek letnih poročil seznanjala s podatki o študijah v zvezi z drugim blokom NEK. Seznanila ju je s pomembnejšimi študijami, izdelanimi v letih od 2006 do 2009, za leta od 2013 do 2016 pa z vsebinsko opredeljenimi in opisanimi področji, na katerih so bile izdelane študije v zvezi z drugim blokom NEK. Za leta od 2010 do 2012 ju ni seznanila niti s pomembnejšimi izdelanimi študijami niti z vsebinskimi področji, na katerih so bile izdelane študije. Gen energija je nadzorni svet in ustanovitelja seznanila s skupno vrednostjo študij, izdelanih v letu 2007 ter v letih od 2012 do 2016. Za študije, izdelane v letih od 2008 do 2011, pa ju ni seznanila niti s skupno vrednostjo izdelanih študij niti s skupnimi stroški izdelanih študij.

Gen energija je nadzorni svet in ustanovitelja tudi četrtno seznanjala s pomembnejšimi študijami v zvezi z drugim blokom NEK, izdelanimi v obdobju od leta 2006 do leta 2016. V obdobju od leta 2012 do leta 2016 jima je izdelane študije tudi vsebinsko opisala ter jima četrtno poročala o skupni vrednosti študij, izdelanih v obdobju od 1. 1. 2013 do 31. 3. 2015. Za obdobje od 1. 1. 2006 do 31. 3. 2013 ter od 1. 4. 2015 do 31. 12. 2016 pa jima ni četrtno poročala o skupni vrednosti izdelanih študij niti o skupnih stroških izdelanih študij.

5. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Za odpravo ugotovljenih neučinkovitosti morajo *Vlada Republike Slovenije, Ministrstvo za infrastrukturo* in *Slovenski državni holding, d. d.* v roku 90 dni, *GEN energija, d. o. o., Krško* pa v roku 30 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivna poročila, ker so bile pri revidiranju učinkovitosti strateškega načrtovanja dolgoročnega izkoriščanja jedrske energije za proizvodnjo električne energije in načrtovanja proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah ugotovljene neučinkovitosti.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis neučinkovitosti, ki so bile ugotovljene z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih neučinkovitosti.

Vlada Republike Slovenije mora v odzivnem poročilu izkazati, da je:

- zagotovila proučitev poročila *GEN energije, d. o. o., Krško* o opravljenih ekonomskih in ostalih strokovnih analizah, pridobljenega od upravljavca kapitalskih naložb, in pripravila načrt aktivnosti z opredelitvijo aktivnosti, odgovornih oseb in rokov za – točka 2.1.4:
 - sprejem stališča, ali bo v prihodnosti jedrska energija vir za proizvodnjo električne energije, in vključitev tega stališča v predlog Energetskega koncepta Slovenije;
 - posredovanje predloga Energetskega koncepta Slovenije v sprejem Državnemu zboru Republike Slovenije;
- pripravila načrt aktivnosti z opredelitvijo aktivnosti, odgovornih oseb in rokov za zagotovitev, da bodo predlagatelji strateških dokumentov države (ministrstva) medsebojno uskladili vsebine ključnih strateških dokumentov države (energetska politika, strategija upravljanja kapitalskih naložb države, strategija prostorskega razvoja Slovenije, strategija za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov) v delu, ki se nanaša na dolgoročno rabo jedrske energije za proizvodnjo električne energije – točki 2.1.3.b in 2.1.4.

Ministrstvo za infrastrukturo mora v odzivnem poročilu izkazati, da je:

- pripravilo načrt aktivnosti z opredelitvijo aktivnosti, odgovornih oseb in rokov za pripravo predloga Energetskega koncepta Slovenije, ki bo vključeval navedbo, ali bo v prihodnosti jedrska energija vir za proizvodnjo električne energije, in posredovanje tega dokumenta v sprejem Vladi Republike Slovenije – točka 2.1.4.

Slovenski državni holding, d. d. mora v odzivnem poročilu izkazati, da je:

- na podlagi poročila GEN energije, d. o. o., Krško o opravljenih ekonomskih in ostalih strokovnih analizah seznanil Vlado Republike Slovenije, v kolikšni meri je bil uresničen cilj upravljanja naložbe v Gen energijo v zvezi z drugim blokom NEK, kot izhaja iz Odloka o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države – točka 3.1.4.

GEN energija, d. o. o., Krško mora v odzivnem poročilu izkazati, da je:

- pripravila poročilo o opravljenih ekonomskih in ostalih strokovnih analizah, ki jih je naročila na podlagi Odloka o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države glede drugega bloka NEK, in v poročilu opredelila analize, ki bi jih bilo morebiti treba predhodno še izvesti za sprejem strateške odločitve o prihodnji rabi jedrske energije in o nameri za gradnjo novega jedrskega objekta, ter to poročilo posredovala upravljavcu kapitalskih naložb države (Slovenskemu državnemu holdingu, d. d.) – točka 3.2.2.1.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja. Opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Vlada Republike Slovenije, Ministrstvo za infrastrukturo, Slovenski državni holding, d. d. in GEN energija, d. o. o., Krško kršijo obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

6. PRIPOROČILA

GEN energiji, d. o. o., Krško priporočamo, naj:

- v zvezi z izvajanjem javnih naročil dopolni navodila, s katerimi bo:
 - v okviru vsake faze izvedbe postopka javnega naročanja določila aktivnosti in odgovornost za njihovo izvedbo;
 - vrsto postopka (izdajo naročilnice ali sklenitev pogodbe) določila na začetku postopka javnega naročanja, in sicer na podlagi določitve ocenjene vrednosti in predmeta javnega naročila ter specifikacije blaga in storitev oziroma popisa del.

Pravni pouk:

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Tomaž Vesel,
generalni državni revizor

Priloge: 3

Poslano:

1. Vladi Republike Slovenije, priporočeno s povratnico;
2. Janezu Janši, priporočeno;
3. Borutu Pahorju, priporočeno;
4. mag. Alenki Bratušek, priporočeno;
5. dr. Miroslavu Cerarju, priporočeno;
6. Ministrstvu za infrastrukturo, priporočeno s povratnico;
7. mag. Andreju Vizjaku, priporočeno;
8. dr. Mateju Lahovniku, priporočeno;
9. mag. Darji Radić, priporočeno;
10. mag. Mitji Gaspariju, priporočeno;
11. Zvonku Černaču, priporočeno;

12. Igorju Maherju, priporočeno;
13. Samu Omerzelu, priporočeno;
14. dr. Petru Gašperšiču, priporočeno;
15. Slovenskemu državnemu holdingu, d. d., Ljubljana, priporočeno s povratnico;
16. Dagmar Komar, priporočeno;
17. mag. Danilu Grašiču, priporočeno;
18. Marku Golobu, priporočeno;
19. mag. Petru Ješovniku, priporočeno;
20. Janezu Benčini, priporočeno;
21. Janji Holcman Babič, priporočeno;
22. Igu Grudnu, priporočeno;
23. mag. Tomažu Kuntariču, priporočeno;
24. Matjažu Jauku, priporočeno;
25. Krešu Šavriču, priporočeno;
26. mag. Nadi Drobne Popović, priporočeno;
27. Mateju Runjaku, priporočeno;
28. Mateju Pircu, priporočeno;
29. Marku Jazbecu, priporočeno;
30. mag. Anji Strojini Štampar, priporočeno;
31. Lidiji Glavina, priporočeno;
32. GEN energiji, d. o. o., Krško, priporočeno s povratnico;
33. Igorju Šalamunu, priporočeno;
34. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
35. arhivu.

7. PRILOGE

Priloga 1

Naročene študije, pri katerih posamezna vrednost presega mejne vrednosti za postopke oddaje javnega naročanja, v obdobju od 7. 1. 2007 do 31. 3. 2016

Št.	Študija		Pogodba/ aneks k pogodbi	
	oznaka	vsebina	datum	vrednost v evrih brez DDV
Študije, naročene v obdobju od 7. 1. 2007 do 10. 4. 2010				
1.	07001.OSP	optimalni scenarij pokrivanja porabe v Republiki Sloveniji	5. 3. 2007	89.600
2.	2007-ICJT	informiranje in ozaveščanje javnosti o jedrski energiji	9. 5. 2007	125.000
3.	07006.VLS	analiza vplivov jedrskih energetskega objektov na lokalno skupnost in regionalni prostor	20. 6. 2007	111.200
4.	07004.WH	možnosti uporabe odpadne toplote iz nove jedrske elektrarne za daljinsko ogrevanje okoliških mest	3. 10. 2007	73.600
5.	07005.Pr-MOD	model upravljanja s komunikacijami in komunikacijska strategija	19. 10. 2007	54.000
6.	06003.GGS	geološka raziskava Krško-brežiške kotline, raziskava geotehničnih lastnosti in prenova seizmotektonske slike predvidene lokacije drugega bloka NEK	26. 10. 2007	1.939.289
			3. 10. 2009	380.478
7.	07010.ME	makroekonomski učinki gradnje in delovanja drugega bloka NEK	4. 12. 2007	48.000
8.	07013.PI	predinvesticijska zasnova	28. 1. 2008	99.882
9.	07012.GGS-Re	nadzor načrtovanih raziskav in pregled dokumentacije	29. 1. 2008	77.328
10.	07002.QMS	sistem vodenja kakovosti za gradnjo drugega bloka NEK	18. 3. 2008	124.500
		svetovanje za dokončanje sistema vodenja kakovosti za gradnjo drugega boka NEK	11. 2. 2009	140.300

Št.	Študija		Pogodba/aneks k pogodbi	
	oznaka	vsebina	datum	vrednost v evrih brez DDV
11.	08001.IDZ	idejna zasnova drugega bloka NEK	18. 4. 2008	275.000
12.	07015.HHM	izdelava hibridnih hidravličnih sistemov	11. 6. 2008	212.195
13.	2008-ICJT	informiranje in ozaveščanje javnosti o jedrski energiji	24. 6. 2008	166.667
14.	08003.TEH	priprava podlag in svetovanje pri izdelavi vloge za energetske dovoljenje	24. 6. 2008	29.428
15.	08006.ARM	analiza razvojnih možnosti sektorja proizvodnje električne energije	14. 8. 2008	36.309
16.	07009.SPVO	vpliv uporabe različnih energetskih tehnologij na okolje v Republiki Sloveniji	19. 8. 2008	392.167
17.	08004.SOJG	možnosti upravljanja jedrskega goriva za Republiko Slovenijo	17. 11. 2008	50.000
18.	08009.CT	izvedljivost in optimizacija hladilnih stolpov za novo jedrsko elektrarno na lokaciji v Krškem	17. 11. 2008	33.700
19.	08005.ReIDZ	pregled idejne zasnove drugega bloka NEK	18. 11. 2008	67.200
20.	08010.TR	transportna izvedljivost opreme na predvideni lokaciji drugega bloka NEK	3. 12. 2008	45.000
21.	09017.ARSOGGS	proučevanje potresnih aktivnosti in ocenjevanje potresne nevarnosti	23. 12. 2008	76.000
22.	09003.MUK-K2	komunikacijska strategija projekta drugega bloka NEK	29. 12. 2008	23.070
23.	2009-ICJT	informiranje in ozaveščanje javnosti o jedrski energiji	8. 5. 2009	150.000
24.	09002.SCLP	varnostna merila in postopki izdaje dovoljenj	25. 5. 2009	108.570
25.	09004.SVPU	izvedljivost vpeljave sistema za projektno sodelovanje, upravljanje in vodenje pri pripravi ter izvedbi projekta gradnje drugega bloka NEK	25. 5. 2009	48.500
26.	08011.VK	opis varnostnih karakteristik potencialnih reaktorjev za drugi blok NEK	8. 7. 2009	197.276
27.	09014.EES	možnost vključitve drugega bloka NEK v prenosno omrežje Republike Slovenije	4. 8. 2009	56.000
28.	09015.NEPIJS	izpolnjevanje ciljev podnebno energetskega paketa v energetiki	4. 8. 2009	70.000
29.	09007.PJES	prednosti jedrske energije za Republiko Slovenijo	18. 8. 2009	22.700

Št.	Študija		Pogodba/ aneks k pogodbi	
	oznaka	vsebina	datum	vrednost v evrih brez DDV
30.	08012.RMP	izdelava priročnika za upravljanje tveganj	28. 8. 2009	136.800
31.	09008.SPCP	pregled procesov prostorskega načrtovanja in gradbenega dovoljenja za nove jedrske objekte v izbranih evropskih državah	3. 9. 2009	145.320
32.	09011.BK	Bela knjiga razvoja elektroenergetike z vidiki nadaljnje uporabe jedrske energije v Republiki Sloveniji	25. 9. 2009	45.750
33.	09012.PZ	izdelava projektne naloge "Projektne zahteve za novo jedrsko elektrarno v Sloveniji"	5. 11. 2009	211.923
34.	2010-EPRI	raziskave in razvoj v zvezi s proizvodnjo, dobavo in uporabo električne energije v korist splošne javnosti.	28. 12. 2009	445.196
35.	09006.VT	vodikove tehnologije	4. 1. 2010	35.000
36.	09016.PIZ-Rev1	predinvesticijska zasnova	13. 1. 2010	79.000
37.	09024.OP-NEP	okoljsko poročilo za postopek celostne presoje vplivov na okolje drugega bloka NEK	4. 2. 2010	21.648
38.	10003.OIS	orodje za inženirske simulacije	19. 2. 2010	134.820
39.	09019.PSADMP	varnostna analiza za postopek odločanja	19. 3. 2010	130.000
40.	09022.IUS	pravni okvir gradnje in obratovanja drugega bloka NEK	7. 4. 2010	67.500
Skupaj				6.775.916
Študije, naročene v obdobju od 11. 4. 2010 do 31. 3. 2016				
1.	2010-ICJT	informiranje in ozaveščanje javnosti o jedrski energiji	30. 6. 2010	150.000
2.	10009.AEDV	analiza ekonomskih in družbenih vidikov drugega bloka NEK v Posavju	11. 7. 2011	84.000
3.	10007.AMF	analiza financiranja drugega bloka NEK na osnovi ocene investicijskega potenciala Gen energije	12. 7. 2010	49.150
4.	10006.SRHRD	seizmična predelava podatkov visoke ločljivosti	16. 7. 2010	62.662
5.	10017.EIA-S	svetovanje na področju vplivov na okolje pri projektu izgradnje nove jedrske elektrarne	27. 9. 2010	81.600
			3. 2. 2011	84.841
			15. 5. 2012	43.990
			6. 5. 2013	40.000

Št.	Študija		Pogodba/aneks k pogodbi	
	oznaka	vsebina	datum	vrednost v evrih brez DDV
6.	10011.PBLS-JEK2	izdelava študijske naloge "Proizvodnja biogoriv iz lesnih sekancev iz biomase s pomočjo jedrske elektrarne"	21. 1. 2011	58.500
	06003.GGS ¹⁾	geološka raziskava Krško-brežiške kotline, raziskava geotehničnih lastnosti in prenova seizmotektonske slike predvidene lokacije drugega bloka NEK	17. 6. 2011	173.425
7.	10016.SA	obvladovanje nezgod v potencialnih reaktorjih za drugi blok NEK	22. 6. 2011	144.946
8.	11008.GGS-PFDHA	probabilistična analiza nevarnosti premika napak	22. 6. 2011	107.177
9.	2011-ICJT	informiranje in ozaveščanje javnosti o jedrski energiji	30. 8. 2011	170.000
10.	12003.BFS_Sv	svetovanje pri razvoju študije finančne izvedljivosti	28. 3. 2012	101.947
11.	2012-ICJT	informiranje in ozaveščanje javnosti o jedrski energiji	10. 5. 2012	170.000
12.	11004.TPU-JEK2	terminski plan pridobivanja dovoljenj za gradnjo drugega bloka NEK	24. 5. 2012	99.800
13.	12002.GGS-SPFDHA	tehnično poročilo analize občutljivosti	4. 6. 2012	158.775
14.	10001.PPL-JEK2	predpriprava ureditve lokacije za drugi blok NEK	27. 7. 2012	129.200
15.	12005.KLS	karakterizacija Libenskega preloma in preloma Stara vas	3. 8. 2012	625.000
	2010-EPRI ²⁾	raziskave in razvoj v zvezi s proizvodnjo, dobavo in uporabo električne energije v korist splošne javnosti	9. 1. 2013	284.181
16.	2013-ICJT	informiranje in ozaveščanje javnosti o jedrski energiji	6. 5. 2013	170.000
17.	13004.EUR_E	svetovanje pri "EUR reviziji E" na področju determinističnih in verjetnostnih analiz	23. 10. 2013	49.814
18.	2014-ICJT	informiranje in ozaveščanje javnosti o jedrski energiji	30. 6. 2014	160.000
19.	2015-ICJT	informiranje in ozaveščanje javnosti o jedrski energiji	5. 6. 2015	66.667
Skupaj				3.265.675

Opombi: ¹⁾ Študija 06003.GGS je že upoštevana pod št. 6 (študije, naročene v obdobju od 7. 1. 2007 do 10. 4. 2010).

²⁾ Študija 2010_EPRI je že upoštevana pod št. 34 (študije, naročene v obdobju od 7. 1. 2007 do 10. 4. 2010).

Vir: podatki Gen energije.

Priloga 2

Podatki o izdelanih študijah o drugem bloku NEK po četrtnih poročilih Gen energije za obdobje od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2016

Leto oziroma obdobje	Navedba študij			Izdelane študije v posameznem obdobju ¹⁾			
	načrtovanih v tekočem letu	v izdelavi v obdobju	izdelanih v obdobju	opis vsebine študij	vrednost posamezne študije	skupna vrednost študij	skupni stroški študij
2006							
1. 1.–31. 3.	/	/	/	/	/	/	/
1. 1.–30. 6.	/	/	/	/	/	/	/
1. 1.–31. 8.	/	/	/	/	/	/	/
1. 1.–30. 11.	/	/	/	/	/	/	/
1. 1.–31. 12.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
2007							
1. 1.–31. 3.	/	/	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–30. 6.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–30. 9.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–31. 12.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
2008							
1. 1.–31. 3.	/	✓	/	/	/	✗	✗
1. 1.–30. 6.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–30. 9.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–30. 11.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–31. 12.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
2009							
1. 1.–31. 3.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–30. 6.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–30. 9.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–30. 11.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–31. 12.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗

Leto oziroma obdobje	Navedba študij			Izdelane študije v posameznem obdobju ¹⁾			
	načrtovanih v tekočem letu	v izdelavi v obdobju	izdelanih v obdobju	opis vsebine študij	vrednost posamezne študije	skupna vrednost študij	skupni stroški študij
2010							
1. 1.–31. 3.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–30. 6.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–30. 9.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–31. 12.	/	✓	✓	✗	✗	✗	✗
2011							
1. 1.–31. 3.	✓	✓	/	/	/	✗	✗
1. 1.–30. 6.	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–30. 9.	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗
1. 1.–31. 12.	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗
2012							
1. 1.–31. 3.	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗
1. 1.–30. 6.	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗
1. 1.–30. 9.	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗
1. 1.–31. 12.	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗
2013							
1. 1.–31. 3.	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗
1. 1.–30. 6.	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗
1. 1.–30. 9.	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗
1. 1.–31. 12.	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗
2014							
1. 1.–31. 3.	✓	✓	/	/	/	✓	✗
1. 1.–30. 6.	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗
1. 1.–30. 9.	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗
1. 1.–31. 12.	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗

Leto oziroma obdobje	Navedba študij			Izdelane študije v posameznem obdobju ¹⁾			
	načrtovanih v tekočem letu	v izdelavi v obdobju	izdelanih v obdobju	opis vsebine študij	vrednost posamezne študije	skupna vrednost študij	skupni stroški študij
2015							
1. 1.–31. 3.	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗
1. 1.–30. 6.	✓	✓	✓	✓	✗	✗ ²⁾	✗
1. 1.–30. 9.	✓	✓	✓	✓	✗	✗ ²⁾	✗
1. 1.–31. 12.	✓	✓	✓	✓	✗	✗ ²⁾	✗
2016							
1. 1.–31. 3.	✓	✓	/	/	/	✗ ²⁾	✗
1. 1.–30. 6.	✓	✓	/	/	/	✗ ²⁾	✗
1. 1.–30. 9.	✓	✓	/	/	/	✗ ²⁾	✗
1. 1.–31. 12.	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗

Legenda: ✓ - četrtletno poročilo vsebuje podatek o izdelanih študijah;
✗ - četrtletno poročilo ne vsebuje podatka o izdelanih študijah.

Opombi: ¹⁾ Študije, ki jih je Gen energija naročila pri različnih izvajalcih in so bile izdelane oziroma zaključene v posameznem letu.

²⁾ Podatek o skupni vrednosti študij ni razviden, ker je skupna vrednost študij vključena v vrednost odkupa zemljišč in nadomestnih gradenj za preselitev stanovalcev v Vrbini.

Viri: četrtletna poročila Gen energije za obdobje od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2016.

Priloga 3

Naročene študije v obdobju od leta 2006 do leta 2016

Št.	Oznaka študije	Naziv študije	Pogodbena vrednost v evrih brez DDV	Mesec in leto izdelave
1.	06000.DIIP	Dokument identifikacije idejnega projekta	18.403	avgust 2006
2.	06002.DZRP	Umestitev jedrske elektrarne v prostor	43.398	januar 2007
3.	2006-OGC	Optimizacija gorivnega ciklusa	8.723	julij 2006
4.	2006-ICJT	Poročilo o delu Infocentra v letu 2006	25.038	marec 2007
			95.562	
5.	2007-ICJT	Poročilo o delu Infocentra v letu 2007	125.000	junij 2008
6.	07001.OSP	Optimalni scenarij pokrivanja porabe v Republiki Sloveniji s proizvodnimi viri	89.600	avgust 2007
7.	07011.OSP-Rec	Recenzija študije optimalni scenarij pokrivanja porabe v Republiki Sloveniji s proizvodnimi viri	11.000	maj 2008
8.	06004.GGS-At	Ocena vpliva na projektno potresne parametre na lokaciji	14.647	julij 2007
9.	07006.VLS	Analiza ekonomskih in socialnih razvojnih vplivov jedrskih energetskega objektov na lokalno skupnost in regionalni prostor	111.200	november 2008
10.	07005.Pr-MOD	Model upravljanja s komunikacijami in komunikacijska strategija	54.000	junij 2008
11.	07016.ZPGJE	Pravno mnenje o veljavnosti Zakona o prepovedi graditve jedrskih elektrarn	9.389	marec 2007
12.	07004.WH	Študija o izkoriščanju odpadne toplote jedrske elektrarne Krško 2	73.600	avgust 2008
13.	07010.ME	Makroekonomski učinki gradnje in delovanja JE Krško 2	48.000	maj 2008
14.	07008.GraPS-Vi	Računalniška vizualizacija in interaktivna vizualna simulacija dveh variant postavitve nove jedrske elektrarne v Krškem	18.000	oktober 2007
15.	06003.GGS	Geotehnične, geološke in seizmološke ocene za novo jedrsko elektrarno na lokaciji Krško	2.493.192	julij 2013

Št.	Oznaka študije	Naziv študije	Pogodbena vrednost v evrih brez DDV	Mesec in leto izdelave
16.	2008.13-AAS	Cenitveno poročilo stanovanjskega objekta	12.031	januar 2008
17.	2008.14-AAS	Cenitveno poročilo kmetijskih zemljišč v Vrbini	3.045	april 2008
			3.062.704	
18.	2008-ICJT	Poročilo o delu Infocentra v letu 2008	166.667	december 2008
19.	07013.PIZ	Predinvesticijska zasnova za projekt druge enote jedrske elektrarne Krško	99.882	junij 2008
20.	07002.QMS	Sistem vodenja kakovosti za fazo gradnje jedrske elektrarne Krško	264.800	oktober 2008, avgust 2009
21.	08008.ReQMS	Svetovanje in neodvisni pregled dokumentacije sistema vodenja kakovosti	33.210	april 2009, november 2009
22.	08001.IDZ	Izdelava idejne zasnove (IDZ) za projekt drugega bloka jedrske elektrarne Krško	292.667	februar 2009
23.	08004.SOJG-I	Strokovne podlage v okviru strategije ravnanja z obsevanim jedrskim gorivom v Republiki Sloveniji	10.000	december 2008
24.	07009.SPVO	Predhodno poročilo o vplivih uporabe različnih energetske tehnologije na okolje v Republiki Sloveniji	392.167	marec 2009
25.	07008.GraPS-Do	Idejna zasnova celostne podobe nove jedrske elektrarne Krško	9.600	maj 2008
26.	07015.HHM	Izdelava hibridnih hidravličnih sistemov	212.195	oktober 2011
27.	2008.15-AAS	Cenitveno poročilo stanovanjskega objekta	1.472	oktober 2008
28.	08015.INKO-P	Pregled osnutkov pravilnikov (JV5 in JV9) in priprava predlogov za spremembo posameznih členov	6.660	julij 2008
29.	08003.TEH	Opis tehnologij potencialnih reaktorjev za projekt drugega bloka jedrske elektrarne Krško	34.133	september 2008
30.	2008-ED-podlaga	Sodelovanje pri pripravi podlag in svetovanje pri izdelavi vloge za energetska dovoljenja	8.161	oktober 2008

Št.	Oznaka študije	Naziv študije	Pogodbena vrednost v evrih brez DDV	Mesec in leto izdelave
31.	08006.ARM	Analiza razvojnih možnosti sektorja proizvodnje električne energije na osnovi energetskega-ekonomskega in okoljskega vrednotenja scenarijev do leta 2030	36.309	november 2008
32.	09003.MUK-K2	Določanje deležnikov, priročnik vprašanj in odgovorov, medijski priročnik, vzpostavitev konzorcija zaveznikov za izgradnjo drugega bloka NEK	23.070	april 2009
33.	08013.IO	Izdaja obveznic kot vir financiranja investicije v energetske objekte	16.200	december 2008
34.	07012.GGS-Re	Svetovanje o načrtovanih raziskavah in sodelovanje na delavnicah	77.328	januar 2012
35.	08005.ReIDZ	Pregled in svetovanje pri konceptualnem oblikovanju nove elektrarne na lokaciji Krško	67.200	februar 2009
36.	08004.SOJG	Poročilo o strategijah ravnanja z jedrskim gorivom v Republiki Sloveniji	50.000	avgust 2009
37.	08009.CT	Študija izvedljivosti in optimizacija hladilnih stolpov za jedrsko elektrarno na lokaciji Krško	33.700	junij 2009
38.	08010.TR	Transportna izvedljivost opreme na predvideni lokaciji nove jedrske enote	45.000	marec 2009
39.	2009-ELEK	Svetovanje in pomoč pri načrtovanju in vključitvi drugega bloka NEK v energetske sistem Republike Slovenije	13.343	marec 2009
40.	09017.ARSOGGS	Geološka struktura, potresni izvor in ocenjevanje potresne nevarnosti	76.000	april 2010
			1.969.764	
41.	2009-ICJT	Poročilo o delu Infocentra v letu 2009	150.000	maj 2010
42.	09001.SNGGS	Poročilo o izvedenih raziskovalnih vrtinah	9.600	september 2009
43.	09002.SCLP	Varnostna merila in postopki izdaje dovoljenj	108.570	december 2009

Št.	Oznaka študije	Naziv študije	Pogodbena vrednost v evrih brez DDV	Mesec in leto izdelave
44.	09004.SVPU	Izvedljivost vpeljave sistema za projektno sodelovanje, upravljanje in vodenje pri pripravi ter izvedbi projekta izgradnje jedrskega objekta	48.500	december 2009
45.	08011.VK	Opis varnostnih karakteristik potencialnih reaktorjev za JEK II	197.276	april 2010
46.	09014.EES	Možnost vključitve JEK 2 z močjo 1.600 MW ali 2x 1.100 MW v prenosno omrežje Republike Slovenije	56.000	december 2009
47.	08012.RMP	Priročnik za upravljanje tveganja	136.800	maj 2010
48.	09011.BK	Bela knjiga razvoja elektroenergetike z vidiki nadaljnje uporabe jedrske energije v Republiki Sloveniji	45.750	marec 2010
49.	09012.PZ	Projektna naloga "Zahteve za novo jedrsko elektrarno v Republiki Sloveniji"	211.922	maj 2010
50.	09005.STRATU	Ocena zalog uranove rude v Republiki Sloveniji	19.280	januar 2010
51.	08001.IDZ-pre	Priprava in predstavitev rezultatov idejne zasnove JEK 2 na delavnici	6.840	februar 2009
52.	09015.NEPIJS	Izpolnjevanje ciljev podnebno-energetskega paketa v energetiki	70.000	marec 2012
53.	2009-PIC	Izvedba posveta "Nizko-ogljična proizvodnja električne energije – možnosti, ki jih ima Republika Slovenija"	5.500	junij 2009
54.	09008.SPCP	Pregled procesov prostorskega načrtovanja in gradbenega dovoljenja za nove jedrske objekte v izbranih evropskih državah	145.320	maj 2010
55.	2010.07-Geostern	Pridobivanje soglasij za potrebe geoloških raziskav	1.120	marec 2010
56.	2010-EPRI	Financiranje projekta Epri in licenčni sporazum	729.378	2012, 2015
57.	09007.PJES	Prednosti jedrske energije za Republiko Slovenijo	22.700	februar 2010
			1.964.556	

Št.	Oznaka študije	Naziv študije	Pogodbena vrednost v evrih brez DDV	Mesec in leto izdelave
58.	2010-ICJT	Sodelovanje na področju delovanja Izobraževalnega centra za jedrsko tehnologijo	150.000	maj 2011
59.	09016.PIZ-Rev1	Izdelava razširjene revizije dokumenta Predinvesticijske zasnova za projekt drugega bloka NEK ter novelacija analize tržnih možnosti	86.500	junij 2010
60.	09006.VT	Vodikove tehnologije	35.000	julij 2010
61.	09024.OP-NEP	Okoljsko poročilo za postopek celostne presoje vplivov na okolje nove JEK 2 na planskem nivoju za nov nacionalni energetski program	21.648	september 2010
62.	09022.IUS	Pravni okvir gradnje in obratovanja JEK 2	67.500	november 2010
63.	09019.PSADMP	Predhodna posebna varnostna analiza za postopek odločanja	130.000	maj 2011
64.	10007.AMF	Analiza možnosti financiranja drugega bloka JEK 2 na osnovi ocene investicijskega potenciala Gen energije	49.150	oktober 2010
65.	10006.SRHRD	Končno poročilo "Predelava podatkov visoke ločljivosti"	62.662	december 2010
66.	10008.PSA	Pregled verjetnostnih varnostnih analiz novih jedrskih elektrarn glede ustrežanja upravnim zahtevam v Evropi	8.880	december 2010
67.	10005.3DGPA1	Projektna naloga "3D grafične predstavitve"	2.852	september 2010
68.	10003.OIS	Orodje za inženirske simulacije	134.820	april 2010
69.	10012.KCNZPEE	Korelacija cen med nafto, premogom in zemeljskim plinom	26.950	november 2010
70.	10002.PPU	Prevod pravilnikov in uredb	19.968	maj 2011
71.	10017.EIA-S	Svetovanje na področju vplivov na okolje pri projektu izgradnje nove jedrske elektrarne JEK 2	250.431	2010, 2011, 2012, 2013
72.	10009.AEDV	Analiza ekonomskih in družbenih vidikov JEK 2 v Posavju	84.000	april 2011

Št.	Oznaka študije	Naziv študije	Pogodbena vrednost v evrih brez DDV	Mesec in leto izdelave
73.	10014-PIZ-Rev1-RP	Izdelava razširjenega povzetka predinvesticijske zasnove za JEK 2 in priprava prosojnic	18.610	april 2011
74.	2010-SPEM	Podpora pri komunikaciji z odločevalci glede JEK 2	62.000	2010, 2011, 2013, 2014
			1.210.971	
75.	2011-ICJT	Sodelovanju na področju delovanja Izobraževalnega centra za jedrsko tehnologijo	170.000	februar 2012
76.	10005.3DGPA2	Izdelava projektne naloge "3D grafične predstavitve"	8.316	junij 2011
77.	10011.PBLS-JEK2	Izdelava študijske naloge "Proizvodnja biogoriv iz lesnih sekancev iz biomase s pomočjo jedrske elektrarne"	58.500	november 2011
78.	2011-08.Geostern	Pridobivanje soglasij za potrebe geoloških raziskav v širši okolici NEK – vrtine	1.320	februar 2011
79.	2011-09.Geostern	Projekt štirih vrtin za drugo fazo geoloških raziskav v okolici NEK	5.900	april 2011
80.	11002.EUR_D	Sodelovanje pri projektu "EUR revizija D" za potrebe Gen energije	35.537	avgust 2012
81.	11012.GGS-NV	Sodelovanju pri projektu "Nadzor vrtanja na lokaciji Vrbina " za potrebe Gen energije	9.900	julij 2011
82.	10016.SA	Obvladovanje resnih nezdod v potencialnih reaktorjih za JEK 2	144.946	september 2012
83.	11001.GGS-ZN1	Izdelava projektne naloge "Zmanjšanje negotovosti vhodnih parametrov za izračun potresne nevarnosti – 1. del"	7.793	september 2011
84.	11001.GGS-ZN2	Izdelava projektne naloge "Zmanjšanje negotovosti vhodnih parametrov za izračun potresne nevarnosti – 2. del"	2.900	oktober 2011
85.	11001.GGS-ZN3	Izdelava projektne naloge "Zmanjšanje negotovosti vhodnih parametrov za izračun potresne nevarnosti – 3. del"	7.900	januar 2012

Št.	Oznaka študije	Naziv študije	Pogodbena vrednost v evrih brez DDV	Mesec in leto izdelave
86.	11008.GGS-PFDHA	Probabilistična analiza nevarnosti premika napak	107.177	maj 2013
87.	11009.SSRNE	Študija o statusnih in varnostnih zahtevah za uporabo jedrske energije v različnih državah	26.430	november 2011
88.	11015.GGS-ReLT	Pregled poročila GG & S "Paleozeološki rovi na hribu Libna" z dne 26. 9. 2011	37.182	januar 2012
89.	11014.GGS-MPO	Pridobivanje podatkov iz mreže potresnih opazovalnic	72.300	v teku
90.	11016.TRSU_Sv	Svetovanje pri projektu "Informacije o ponudbi specifikacija del – tehnične zahteve"	18.000	december 2012
			714.101	
91.	2012-ICJT	Sodelovanju na področju delovanja Izobraževalnega centra za jedrsko tehnologijo	170.000	februar 2013
92.	12008.GGS-DMV1	Lasersko snemanje terena z izdelavo digitalnega modela višin za območje krškega polja	8.890	maj 2012
93.	12003.BFS_Sv	Svetovalne storitve pri razvoju študije finančne izvedljivosti	101.947	december 2012
94.	11004.TPU-JEK2	Terminski plan pridobivanja dovoljenj za JEK 2	99.800	oktober 2012
95.	12002.GGS-SPFDHA	Končno tehnično poročilo "Analiza občutljivosti"	158.775	maj 2013
96.	12005.KLS	Končno poročilo "Tektonski okvir"	625.000	december 2013
97.	12009.KLSPSN	Poročilo o izvedenih delih pri pridobivanju soglasij za geološke raziskave in nadzor vrtnalnih del za JEK 2	21.090	januar 2013
98.	10001.PPL-JEK2	Pred-priprava ureditve lokacije za JEK 2	129.200	februar 2013
99.	2012-EUR_D	Imenovanje svetovalca pri razvoju EUR revizije	36.945	2012, 2013, 2014, 2015

Št.	Oznaka študije	Naziv študije	Pogodbena vrednost v evrih brez DDV	Mesec in leto izdelave
100.	2012-GURS-KLS	Geodetski podatki digitalnega modela (JEK 2)	109	2012, 2013
101.	12013.PM-MoU	Pravno mnenje	10.500	februar 2013
			1.362.256	
102.	2013-ICJT	Sodelovanju na področju delovanja Izobraževalnega centra za jedrsko tehnologijo	170.000	januar 2014
103.	12012.PNJJEK2	Stanje poplavne ogroženosti na območjih predlaganih objektov JEK 2 za dve varianti umestitev v prostor	23.780	marec 2013
104.	12010.OVJE	Ocena vzdržnosti za razvoj električne energije do leta 2013	119.800	april 2014
105.	13003.RLO-JEK2	Razvoj lokalnega okolja kot podpora infrastruktura za izvedbo projekta JEK 2	37.500	marec 2014
106.	13005.GGS-RICIL	Svetovanje v zvezi z odgovorom na pismo IRSN	196.522	marec 2014
107.	13004.EUR_E	Svetovanje pri EUR reviziji E na področju determinističnih in verjetnostnih analiz	49.814	2016
			597.416	
108.	2014-ICJT	Sodelovanju na področju delovanja Izobraževalnega centra za jedrsko tehnologijo	160.000	marec 2015
109.	2014.07-Geostern	Poročilo o izvedbi geološko-geomehanske vrtnice	2.308	februar 2014
110.	14007.GGS-SvGeo	Svetovanje na področju geologije in seizmologije	32.654	september 2015
111.	14005.GGS-KAROA	Izdelava projektne naloge "HRS in tektonsko-geomorfološka karakterizacija Orlice in Artič"	37.892	junij 2014
112.	14011.RSPEES	Razvoj sektorja proizvodnje električne energije v Republiki Sloveniji do leta 2050	39.950	februar 2015
113.	14006.GGS-Lidar	Geomorfologija območja orliške in artiške strukture	15.811	april 2014

Št.	Oznaka študije	Naziv študije	Pogodbena vrednost v evrih brez DDV	Mesec in leto izdelave
114.	14002.GGS-PK14	Projektna naloga "Potresni katalog 2014"	13.262	junij 2014
115.	13010.3DGPA-3D	Izdelava 3D grafične predstavitev in animacije JEK 2	10.951	maj 2014, avgust 2014
116.	14008.BOVJE	Izdelava brošure (vzdržnost za razvoj energetike v Sloveniji do leta 2030)	9.960	november 2014
117.	14004.Prevod EPRI plan	Prevod EPRI študije	7.848	februar 2014
118.	14001.SHA	Raziskava lokacije	4.410.201	v teku
			4.740.837	
119.	2015-ICJT	Sodelovanju na področju delovanja Izobraževalnega centra za jedrsko tehnologijo	160.000	april 2016
			160.000	
120.	2016-ICJT	Sodelovanju na področju delovanja Izobraževalnega centra za jedrsko tehnologijo	160.000	april 2017
121.	16008.NOD-SLO	Vloga elektroenergetskega sistema pri prehodu v nizkoogljično družbo v Republiki Sloveniji	39.753	oktober 2016
122.	16013.RP1917	Vmesno poročilo o delu na projektu Potres v Brežicah	10.294	december 2016
			210.047	
Vse študije, naročene v obdobju od leta 2006 do leta 2016			16.088.214	

Vir: podatki Gen energije.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si